

Innst. 209 S

(2012–2013)

**Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen**

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om sak om Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse

Vedlegg 5: Referat fra åpen høring

Innst. 209 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om sak om Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse

Til Stortinget

Sammenfatning av saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen vedtok i møte 13. november 2012 å igangsette forberedelser i en egen sak til Stortinget om Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse. Komiteens adgang til å åpne saker på eget initiativ følger av Stortingets forretningsorden § 15 første ledd.

Saken startet med at komiteen 9. oktober 2012 sendte brev til nærings- og handelsminister Trond Giske med spørsmål om flere forhold knyttet til Entra Eiendom AS. Bakgrunnen var opplysninger i media om prosessen rundt ansettelse av ny administrerende direktør i selskapet.

Entra Eiendom er et statlig heleid eiendomsselskap, og eierskapet forvaltes av Nærings- og handelsdepartementet. I henhold til Statens eierberetning 2011, er formålet med Entra Eiendom å drive «utvikling, utleie, forvaltning, drift og kjøp og salg av fast eiendom i Norge». Videre fremgår det at «Selskapets hovedformål er å tilby lokaler for å dekke statlige behov, og å drive etter forretningsmessige prinsipper». I 2011 hadde selskapet 155 ansatte. Stortinget vedtok 9. juni 2011 å gi Nærings- og handelsdepartementet fullmakt til å redusere eierskapet i Entra Eiendom ned mot 33,4 prosent i forbindelse med et nedsalg og/eller børsnotering av selskapet jf. Innst. 392 S (2010-2011) og Meld. St. 13 (2010-2011) Aktivt eierskap – norsk statlig eierskap i en global økonomi).

Fokuset på administrerende direktør i Entra Eiendom startet med et nyhetsinnslag i Dagsrevyen tirsdag 2. oktober 2012, der det ble opplyst at direktøren fikk en lønn på 5,3 mill. kroner i 2011. Det ble videre opplyst at ny direktør ville få samme lønn, men lavere bonus og pensjon enn sin forgjenger.

I de følgende dagene kom det frem opplysninger i media om at Entra-styrets behandling av ansettelse av ny direktør hadde vært problematisk. 5. oktober 2012 skrev blant annet Dagsavisen at ansettelse av ny administrerende direktør var oppført som en orienteringssak på Entra-styrets møte 26. september 2012. Saken var dermed ikke på dagsordenen som ordinær sak. Styret var på dette tidspunktet midt i en ansettelsesprosess med et eksternt firma som rådgiver, og hvor fire kandidater var aktuelle til jobben. Likevel ble det på styremøtet 26. september 2012 fattet vedtak om å ansette Rune Olsø som ny administrerende direktør. Tre av styrets medlemmer, herunder leder og nestleder, stemte mot ansettelsen. De øvrige fire styremedlemmene støttet ansettelsen av Olsø.

Rune Olsø ble ansatt i Entra i 2006. Han hadde bakgrunn som Arbeiderparti-politiker fra Trondheim, og ble omtalt som nærings- og handelsminister Trond Giskes «nære venn» (Dagsavisen 5. oktober 2012). Da administrerende direktør gikk av i april 2012, ble Olsø konstituert som direktør.

Media opplyste også om nære relasjoner mellom statsråd Giske og Kjetil Fjerdings, som var ett av de fire styremedlemmene som sto bak ansettelsen av Olsø.

Styreleder Siri Hatlen opplyste til NTB at hun hadde orientert Nærings- og handelsdepartementet om at «ansettelsen av ny direktør har vært en krevende situasjon for styret». Hun opplyste videre at hun var blitt orientert om at det skulle oppnevnes settestatsråd for Giske.

Statsråd Trond Giske hadde fått sin habilitet vurdert av Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling i april 2012. De konkluderte med at Giske ikke var inhabil når det gjaldt håndteringen av Entra Eiendom på generelt grunnlag, men at han ville være inhabil i saker hvor avgjørelsen kunne innebære særlig fordel, tap eller ulempe for Rune Olsø.

Tirsdag 9. oktober 2012 ble det holdt statsråd, hvor eneste sak var følgende:

«Oppnevning av statsråd Bård Vegar Solhjell som settestatsråd for statsråd Trond Giske ved behandlingen av saker vedrørende Entra Eiendom AS hvor statsråd Giske på grunn av sin relasjon til Rune Olsø anses inhabil eller ønsker å fratre fordi det foreligger omstendigheter som medfører at han er nær grensen for inhabilitet.»

Komiteens brev til nærings- og handelsministeren av samme dag tok høyde for at statsråden var inhabil, og det ble innledningsvis i brevet presisert at henvendelsen ikke dreide seg om ansettelsen av ny administrerende direktør. Komiteen stilte følgende fem spørsmål:

- «1. Hvordan vil statsråden karakterisere prosessen og styrets handlemåte i forbindelse med ansettelse av ny administrerende direktør generelt, uten hensyn til selve valget av ny administrerende direktør?
2. Forholdet mellom administrerende direktør og styreleder er i de fleste selskaper svært viktig. Et fundamentalt tillitsforhold mellom styreleder og administrerende direktør er ofte en forutsetning for en forsvarlig og god samlet ledelse i et selskap. Mener statsråden, på generelt grunnlag, at det samme er viktig for statlig eide selskaper?
3. På hvilken måte har statsråden sørget for at styrer han oppnevner forholder seg til den tverrpolitiske forventningen til lederlønninger i statlig eide selskaper?
4. Er statsråden enig i at et styre som ikke følger opp disse klare signalene fra et samlet politisk Norge ved nyansettelse av selskapets leder, ikke er egnet til å styre statlige selskaper?
5. Komiteen er opptatt av at statlige selskapers styrer er sammensatt slik at det innehar den nødvendige kompetansen for å lede store statlige bedrifter og at det ikke skal være grunnlag for å mistenke selskapsstyrer for å ta hensyn til andre forhold, eksempelvis partitilhørighet, ved tilsetning i ledende posisjoner.

På hvilken måte forsikrer statsråden seg om at disse forutsetningene ivaretas ved oppnevning av styrerepresentanter i hel- eller deleide statlige selskaper?»

Statsråden svarte i brev av 23. oktober 2013. På spørsmål en og to viste statsråden til de formelle rammene for et styres funksjoner ved ansettelse av ny administrerende direktør. Han presiserte at det er viktig at et styre legger til rette for gode prosesser og prosedyrer, og at forholdet mellom styreleder og administrerende direktør er basert på en konstruktiv

og tillitsfull dialog. Statsråden viste til sin inhabilitet i saken og fant det ikke riktig å kommentere Entra-saken nærmere.

Komiteens spørsmål tre og fire omhandlet lederlønninger i statlig eide selskaper. Statsråden viste til statens forventninger som fremgår av eierskapsmeldingen fra 2011 (Meld. St. 13 (2010-2011)) og regjeringens retningslinjer som ble introdusert i 2006 og sist fastsatt i mars 2011. Det er strammet inn på sluttvederlag og på pensjonsytelser over 12 ganger folketrygdens grunnbeløp, og regjeringens forventninger til nivået på lederlønner er tydelig kommunisert. Statsråden opplyste også at han i august 2012 hadde avholdt et møte med styreledere i statlige eide selskaper der tema var lederlønninger. Styrenes forhold til retningslinjene er også ett av kriteriene som inngår i departementets styreevalueringer.

I brevet gjorde statsråden også rede for prosessene med valg av medlemmer til styrene i statlig eide selskaper, og presiserte at det er valgt inn styremedlemmer med bred samfunnsmessig erfaring og også med politisk erfaring fra ulike politiske partier.

Settestatsråd Bård Vegar Solhjell innkalte til ekstraordinær generalforsamling i Entra Eiendom 15. oktober 2012. Generalforsamlingen vedtok endringer i selskapets styre. Styreleder og nestleder fortsatte i styret, og i alt ble tre styremedlemmer skiftet ut.

To dager senere ble det kjent at Rune Olsø trakk seg som administrerende direktør. Det nye Entra-styret fattet i desember 2012 enstemmig vedtak om å ansette Klaus-Anders Nysteen som ny administrerende direktør.

Parallelt med saken om Entra Eiendom ble det i media rettet oppmerksomhet mot prosessen med valg av styremedlemmer også i to andre selskaper der staten er største eier – Telenor ASA der statens eierandel er 53,97 prosent, og Kongsberg Gruppen ASA der staten eier 50,001 prosent (Statens eierberetning 2011). Det er Nærings- og handelsdepartementet som forvalter det statlige eierskapet i begge disse selskapene.

Ifølge NTB 23. oktober 2012 «krevde Giske i fjor å få sin venn og partikollega Tore O. Sandvik plassert i styret i Telenor, men uten å lykkes». Ifølge samme NTB-melding skal Giske:

«ha presset teknologikonsernet Kongsberg Gruppen til å gi LO-leder Roar Flåthen plass i styret. Styret var ikke på valg og det forelå ingen planer om endringer. Saken endte med at Flåthen fikk en nyopprettet posisjon som varamedlem. Han får dermed delta på møtene, men uten å ha stemmerett. Honoraret er på 195 000 kroner året.»

Det ble kjent at Telenors nominasjonskomité foretok intervju med Tore O. Sandvik, som er fylkesordfører i Sør-Trøndelag. Komiteen fant at han ikke

hadde de nødvendige kvalifikasjonene til en styreposisjon i Telenor. Han fikk plass i bedriftsforsamlingen. Det ble også rettet kritikk mot at departementets innspill om å innstille Sandvik som nytt medlem i Telenors styre, kom svært sent i prosessen.

I Innstilling fra valgkomiteen i Kongsberg Gruppen ASA 2012 (vedlegg til sak 7, 11 og 12 på agendaen til selskapets generalforsamling) fremgår det at:

«Valgkomiteen har mottatt forslag fra Staten ved Nærings- og handelsdepartementet, om at Roar Flåthen velges inn som nytt medlem av styret i Kongsberg Gruppen ASA.»

Ingen av de sittende fem medlemmene i styret var på valg, og selskapets vedtekter gir bare rom for fem styremedlemmer. Valgkomiteen kom til at Flåthen kunne gis plass i styret som fast varamedlem, med møte- og talerett, men uten stemmerett. Selskapets vedtekter åpner for en slik løsning. Flåthen ble derfor innstilt som fast varamedlem, og valgt med funksjonstid til neste ordinære generalforsamling i 2013. I tråd med innstilling fra valgkomiteen ble han gitt en godtgjørelse tilsvarende et ordinært styremedlem.

På bakgrunn av de fremkomne opplysningene sendte komiteen et nytt brev til nærings- og handelsministeren 25. oktober 2012, og ba om kommentarer til de påstandene som var fremkommet i media om nominasjonskomiteenes arbeid i Telenor og Kongsberg Gruppen. I tillegg ba komiteen om svar på følgende spørsmål:

- «1. Har statsråden forståelse for at «innspill» fra NHD etter at nominasjonskomiteen i Telenor har lagt frem sine forslag, kan bli oppfattet som press?
2. Ifølge Aftenposten 23/10 var ønsket fra statsråd Giske formulert på en måte som gjorde at nominasjonskomiteen oppfattet dette som et krav. Hvordan forsikret statsråden seg om at det ikke skulle oppfattes som et krav, men utelukkende som et innspill uten videre føring?
3. Hva var grunnen til at Giske oppfattet Tore O. Sandvik som særlig kvalifisert til styreverv i Telenor?
4. Ble statsråd Giske forelagt en innstilling fra nominasjonskomiteen som også ekspedisjonssjef Mette Wikborg stod bak?»

I statsrådens svarbrev av 5. november 2012 ble det innledningsvis gitt en redegjørelse for rammene for en nominasjonskomité's arbeid, herunder at det over lengre tid har vært praksis for at det velges inn medlemmer fra Nærings- og handelsdepartementet til valgkomiteene i de børsnoterte selskapene der staten ved departementet har en eierandel. Disse styremedlemmene deltar på linje med øvrige medlemmer og har også en viktig rolle i å formidle viktige synspunkter og vurderinger fra departementet.

Videre opplyste statsråden at:

«Så langt som mulig tilstrebes det at innspillene foreligger på et tidspunkt i prosessen som gjør at nominasjonskomiteen får god tid til å vurdere innspillene og eventuelle kandidater. Samtidig er det et generelt mål fra statens side å bidra til at det oppnås enstemmighet om innstillingene fra nominasjonskomiteene. I min periode som nærings- og handelsminister har samtlige innstillinger til valg i selskaper hvor staten ved Nærings- og handelsdepartementet har en stor eierandel vært enstemmige.»

Statsråden svarte også at nominasjonskomiteens arbeid først er avsluttet når dens innstilling er offentlig, og at innspill derfor kan komme helt frem til dette tidspunktet. Videre fremhevet statsråden at synspunkter fremmet av Nærings- og handelsdepartementets medlem, naturlig vil bli tillagt stor vekt i selskaper der staten er en stor eier. Samtidig ble det lagt vekt på at det er viktig med enstemmighet i nominasjonskomiteene. For øvrig opplyste statsråden at departementet ikke kommenterer enkeltpersoner og deres kvalifikasjoner.

Kontrollhøring

Som ledd i behandlingen av saken ble det avholdt åpen kontrollhøring 19. desember 2012. Følgende var invitert og møtte til høring:

- Nærings- og handelsminister Trond Giske
- Ekspedisjonssjef Mette I. Wikborg, Nærings- og handelsdepartementet
- Tidligere leder av Telenors nominasjonskomité, Jan Erik Korssjøen
- Nominasjonskomiteen i Telenor, representert ved leder Anders Skjævestad og medlemmene Rune Selmar og Silvija Seres.
- Tidligere styreleder i Telenor, Harald Norvik
- Styreleder i Telenor, Svein Aaser
- Valgkomiteen i Kongsberg Gruppen, representert ved leder Sverre Valvik og medlem Alexandra Morris
- Tidligere styreleder i Entra Eiendom, Grace Reksten Skaugen
- Styreleder i Entra Eiendom, Siri Hatlen
- Styreleder i Mesta, Børge Brende

Under høringen ønsket komiteen å få belyst problemstillinger i tilknytning til «Den praktiske utøvelsen av eierskapspolitikken med utgangspunkt i de konkrete hendelser som er refert i media.»

Det ble tatt stenografisk referat fra høringen. Referatet følger som vedlegg til denne innstillingen. Komiteens korrespondanse med Nærings- og handelsdepartementet følger også som vedlegg.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, Martin Kolberg og Marit Nybakk, fra Fremskrittspartiet, lederen Anders Anundsen, Terje Halleland og Ulf Erik Knudsen, fra Høyre, Per-Kristian Foss, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til den norske stats betydelige eierinteresser i norsk næringsliv. Ifølge Statens eierberetning for 2011 forvalter staten verdier for minst 600 mrd. kroner i selskaper der staten har en eierandel. Regjeringen forvalter midler på vegne av fellesskapet og har innflytelse over styringen av store selskaper med tusenvis av arbeidsplasser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil understreke at dette er et betydelig ansvar, og sammen med dette ansvaret følger en klar forpliktelse til å følge de retningslinjer som Stortinget har vedtatt for statens eierskapsforvaltning.

Flertallet minner om hensikten med å ha regler for statens eierskapsforvaltning. Målet er å redusere risiko som kan oppstå som følge av politisk skapt usikkerhet. Politisk risiko kan stamme fra følgende forhold:

- Uklarhet om statens rolle. Dette er en kilde til interessekonflikter. Når regjeringen opptre både som lovgiver, kontrollorgan og eier, skaper det usikkerhet om de langsiktige rammevilkårene for et statsselskap.
- Svekket vern av minoritetsaksjonærenes interesser. Konsentrasjon av eiermakt på statlig hånd fører til uheldig maktkonsentrasjon. Det hemmer utviklingen av de kompetente private eiermiljøene som er nødvendig for å sikre konkurransekraften til en moderne blandingsøkonomi som Norge.
- Ansettelser eller utpekelse som ikke er meritthaserte. Manglende kompetanse reduserer selskaps potensiale for verdiskaping.
- Manglende endringsvilje. Statlig eierskap er mindre dynamisk enn privat eierskap. Empiriske undersøkelser antyder at produktivitetsutviklingen i heleide og deleide statsbedrifter er svakere enn i private bedrifter.
- Børsnoterte selskaper kan også ha lavere verdi dersom staten er inne på eiersiden. Dette omtales ofte som den såkalte «statsrabatten».

Flertallet viser til at den generelle hensikten med å utforme en eierskapspolitikk er å sørge for for-

utsigbarhet for statens medinvestorer spesielt og næringslivet generelt. Dersom det statlige eierskapet blir styrt som et rent flertallsvelde, svekkes fellesskapets verdier i selskapene der staten er eier.

Flertallet understreker at denne saken er opprettet for å kontrollere om regjeringens eierskapspolitikk er ryddig. Når statsråd Giske hevder i Dagens Næringsliv den 16. januar 2013 at komiteens hensikt er «å lage mest mulig støy», er dette en misforståelse og en undervurdering av Stortingets kontrolloppgave.

Flertallet viser til at Meld. St. 13 (2010–2011) («Aktivt eierskap – norsk statlig eierskap i en global økonomi») av 1. april 2011 er den gjeldende «eierskapsmeldingen», og at det gjennom Stortingets behandling av meldingen, jf. Innst. 392 S (2010–2011), er fastlagt retningslinjer for statens eierskapspolitikk. Regjeringen skal følge disse retningslinjene, som blant annet inkluderer spesifisering av

- kriterier for valg av styremedlemmer i statlige selskaper
- statens prinsipper for eierstyring
- beskrivelse av virksomheten, samfunnsansvar, mål, mv.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at man i løpet av sakens gang har kunnet fastslå at det har forekommet brudd på retningslinjene gitt i Meld. St. 13 (2010–2011). Dette ble mulig å stadfeste fordi det kom frem ny informasjon under kontrollhøringen den 19. desember 2012. Disse medlemmer viser til statens prinsipper for eierstyring. «Aksjonærer skal likebehandles,» er det første av 10 hovedprinsipper. Det innebærer at aksjonærene skal ha like rettigheter i aksjonærstyrte prosesser, som for eksempel i en styrenominasjon. Meld. St. 13 (2010–2011) vektlegger også behovet for et likeverdig samarbeid når det gjelder styrenominasjoner i statlige selskaper (side 66):

«Forarbeidet til valget av styremedlemmer i børsnoterte selskaper skjer gjennom egne valgkomiteer (nominasjonskomiteer), hvor staten i samarbeid med representanter for resten av aksjonærfellesskapet søker å finne frem til en best mulig sammensetting av selskapenes styrende organer.»

Meld. St. 13 (2010–2011) gjør det også klart at det er kvalifikasjoner og kompetanse, heller enn partitilhørighet, som skal vektlegges ved nominasjon til styrer i selskaper med forretningsmessige mål (side 67):

«For selskaper med forretningsmessige mål legges det vekt på å velge representanter med bred erfaring fra næringsliv og industri samtidig som de har

kompetanse eller erfaring innenfor et eller flere av områdene ledelse, bransjeerfaring, finansiell kompetanse, internasjonal erfaring, juridisk kompetanse, revisjonskompetanse, erfaring fra fusjoner og oppkjøp, erfaring fra større omstillingsprosesser, samfunnsansvar, samfunnsforståelse mv.».

Det kan stilles spørsmål ved om regjeringen har vektlagt disse hensynene i tilstrekkelig grad.

Disse medlemmer viser til at kontrollhøringen den 19. desember 2012 ga ny informasjon som stadfester brudd på retningslinjene i stortingsmeldingen. Hovedprinsippet er at aksjonærer skal likebehandles. Forklaringene gjør at disse medlemmer med all tydelighet kan slå fast at det har foregått en forskjellsbehandling blant aksjonærene i de statlige selskapene, og at forskjellsbehandlingen kan ha ført til en svekkelse av minoritetsaksjonærenes stilling.

Telenor

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener at Telenor-saken er et klart eksempel på forskjellsbehandling av aksjonærer. Flertallet viser til at nominasjonskomiteen hadde mellom 60 og 70 kandidater da den startet prosessen med å finne nye styremedlemmer. Prosessen var basert på klart definerte kriterier, og nominasjonskomiteen hadde også engasjert et London-basert firma som rådgiver. Etter 23 møter hadde nominasjonskomiteen kommet frem til syv kompetente kandidater, som den hadde intervjuet. Etter at denne grundige prosessen var avsluttet, krevde departementet å få inn to kandidater i Telenors styrende organer. Begge kandidatene hadde nær tilknytning til Arbeiderpartiet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener denne åpenbare forskjellsbehandlingen gjør at departementet brøt forutsetningene i Meld. St. 13 (2010–2011), og at departementet på denne måten skapte usikkerhet rundt det statlige eierskapet.

Disse medlemmer viser til at Nærings- og handelsdepartementets representant i nominasjonskomiteen kun forholdt seg til nominasjonskomiteens kriterievalg i løpet av prosessen, før departementet i siste del av prosessen kom med nye utspill. Disse medlemmer finner også at nominasjonskomiteens kriterievalg var i tråd med «Statens prinsipper for godt eierskap» punkt 6, jf. eierskapsmeldingen.

Disse medlemmer mener at Nærings- og handelsdepartementet ikke forholdt seg til den fastlagte prosessen i nominasjonskomiteen. Minoritetsaksjonærene var forespeilet en bred prosess med forutsigbarhet rundt kandidatutvelgelsen. Innspillet fra Nærings- og handelsdepartementet var ikke i sam-

svar med den fastlagte prosessen, og var i strid med prinsippet om likeverdig og åpent samarbeid i aksjonærfellesskapet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at daværende leder av nominasjonskomiteen, Jan Erik Korssjøen, i kontrollhøringen fortalte at han aldri før har opplevd at det kommer innspill på kandidater så sent i prosessen. Korssjøen sa videre at:

«Jeg har vært gjennom mange innstillinger, og ved at vi har en representant fra departementet i komiteen, har vi hatt en løpende godkjenning av kandidatene.»

Flertallet understreker betydningen av at staten har en profesjonell eierskapsforvaltning, og viser til tidligere styreleder i Telenor, Harald Norviks, uttalelse i kontrollhøringen i Stortinget den 19. desember 2012. Norvik sa følgende:

«...når staten velger å invitere andre inn som eiere ved siden av seg, pålegger det staten en plikt å opptre i henhold til de prinsippene som gjelder for blandet eierskap, og for de prinsippene som staten selv har lagt opp til.»

Flertallet mener videre at Nærings- og handelsdepartementets innspill førte til at tidligere kulturminister for Arbeiderpartiet, Hallvard Bakke, ikke ble vurdert på vanlig måte av nominasjonskomiteen før han fikk fast plass i styret i Telenor i april 2011. Flertallet finner at denne fremgangsmåten representerer en «egen vei» inn i styret, som øvrige aksjonærer ikke ville hatt tilgang til.

Flertallet mener at dette ikke er profesjonelt eierskap fra departementets side.

Flertallet viser til at det under kontrollhøringen også ble tatt opp forhold rundt Telenors salg av TV2-aksjer. I den forbindelse understreket Harald Norvik følgende:

«Jeg har selv vært utsatt for uttidig press av statsråden, og det er godt kjent for komiteen, for det har dere behandlet tidligere. Det var et press for å ta en annen avgjørelse enn det styret hadde bestemt seg for å ta, en avgjørelse som styret selv har ansvar for å ta, i henhold til styringsprinsippene til staten. Det er uttidig press. Det har skjedd, det kan komme til å skje igjen, og det er et forhold som man er nødt til å snakke om i offentligheten, fordi det er et brudd med statens eierstyringsprinsipper.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre deler Norviks syn på dette punkt og mener det press Norvik ble utsatt for i den aktuelle saken, var et brudd på statens eierstyringsprinsipper.

Disse medlemmer registrerte også at Norvik i kontrollhøringen bekreftet at det var en direkte sammenheng mellom den aktuelle saken og hans avgang som styreleder for Telenor. Disse medlemmer mener denne typen saker vil sette selskapsstyrers integritet i fare, ved at styreledere som setter selskaps interessene foran Nærings- og handelsdepartementets interesser, vil bli fjernet. En slik praksis vil være ødeleggende for tilliten til selskaper hvor staten er stor eier og er etter disse medlemmers mening i strid med de statlige eierstyringsprinsippene.

Kongsberg Gruppen ASA

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til saken om Kongsberg Gruppen ASA. Innspillet fra Nærings- og handelsdepartementet om at LO-leder Roar Flåthen skulle inn i styret, selv om ingen av de fem aksjonærvalgte medlemmene av styret var på valg, kom til valgkomiteen i Kongsberg Gruppen samme dag eller dagen etter at valgkomiteens arbeidsfrist gikk ut. Flertallet vil understreke at dette er en uryddig fremgangsmåte, og viser til at valgkomiteens leder, Sverre Valvik, uttalte følgende i kontrollhøringen:

«Jeg oppfatter ikke prosessen som fullstendig ryddig når det gjelder dette med tidspunktet...»

Løsningen som ble valgt var at Roar Flåthen ble varamedlem til styret med full godtgjørelse, men uten det ansvar som følger med styremedlemskap. Dette ble betegnet som et kompromiss. Staten var representert i valgkomiteen og var selv med på å sette hele tidsplanen for prosessen. Flertallet viser til at statens representant ikke kom med noe navneforslag under prosessen.

Flertallet understreker at representantene fra valgkomiteen ga klart uttrykk for at det valgte kompromiss ikke var noen optimal løsning for selskapet. Begge representantene for valgkomiteen bekreftet at de aldri før har vurdert noen tilsvarende løsning og at de ikke trodde de ville komme opp i en lignende situasjon senere. Flertallet viser videre til at valgkomiteens representanter bekreftet at andre aksjonærer ville være avskåret fra å ha denne formen for innflytelse på valgkomiteens arbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at det har vært en diskusjon om hvorvidt det er utøvd press i denne saken. Disse medlemmer viser til følgende spørsmål i kontrollhøringen:

«Men åpenbart da ikke i tråd med det som dere egentlig mente, for dere var jo ferdig med arbeidet

deres? Kolberg prøver å få dette til å fremstå som om dette ikke er noe press, at dette er noe dere gjør av fri vilje, at dette egentlig er tatt fra deres hoder – er det en riktig beskrivelse av situasjonen?»

Disse medlemmer merket seg valgkomitémedlem Alexandra Morris' entydige svar på spørsmålet: «Nei».

Disse medlemmer vil videre vise til at hverken valgkomiteens representanter eller statsråd Trond Giske hadde kjennskap til at andre selskap har en konstruksjon hvor et varamedlem uten styreansvar får godtgjørelse på samme nivå som et fast styremedlem med styreansvar.

Disse medlemmer har merket seg at statsråden til media har sagt at han ikke ser en slik konstruksjon som unaturlig når det er forventet at varamedlemmet deltar på alle styremøter i selskapet. Det har ikke lyktes disse medlemmer å få oversikt over om varamedlem Flåthen har deltatt på alle møter i selskapet, men registrerer at statsrådens forutsetning ifølge media ikke samstemmer med varamedlemmets faktiske oppmøtefrekvens. Disse medlemmer viser til at dette vil bli klart når selskapets årsberetning foreligger.

Disse medlemmer forstår at slike unaturlige konstruksjoner som kommer i stand etter press fra Nærings- og handelsdepartementet, bidrar til spekulasjoner om motivet for presset fra departementet. Den usikkerheten kan representere en fare for det berørte selskapet og troverdigheten til staten som stor eier.

Disse medlemmer vil bemerke at eierskapsutøvelsen i Kongsberg Gruppen ASA ble preget av innspill på overtid og uryddighet fra statsrådets side.

Entra Eiendom

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til saken om Entra Eiendom. Stillingen som administrerende direktør i Entra Eiendom ble aldri utlyst. Ansettelsen av Rune Olsø, tidligere leder av Trondheim Arbeiderparti, som administrerende direktør i Entra Eiendom på styremøte den 26. september 2012, var ikke ønsket av tre av styrets syv medlemmer, herunder styrets leder og nestleder. Disse mente at det var andre kandidater som var bedre kvalifisert enn Olsø.

Flertallet viser til at Justisdepartementets lovavdeling allerede i april 2012 fant at statsråd Giske ville være inhabil i saker hvis avgjørelsen innebar «særlig fordel, tap eller ulempe» for Olsø.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det til tross for statsrådets inhabilitet har vært kontakt mellom både tidligere og nåværende styreleder og departe-

mentet, hvor ansettelse av ny administrerende direktør ble tatt opp. Både tidligere og nåværende styreleder bekrefter at det er naturlig at en drøfter ansettelse av ny administrerende direktør i et heleid statlig selskap med eier før ansettelse, selv om det ikke endrer de formelle ansvarsforholdene. Disse medlemmer viser i den sammenheng til følgende spørsmål og svar i kontrollhøringen:

«*Spørrer:* Men det kan være aktuelt å ha en diskusjon om den typen forhold med eier – det er spørsmålet – selv om ansvaret formelt ligger i styret?»

Grace Reksten Skaugen: Ja, det kan det, nettopp med det eksemplet kunne man være i en situasjon hvor en settestatsråd alltid måtte behandle den type spørsmål.

Spørrer: Er det en oppfatning du deler, Hatlen?

Siri Hatlen: Generelt vil jeg si at i et 100 prosent statlig eid selskap er det etter min oppfatning og min praksis, vanlig at man orienterer eier i forkant av at styret fatter sitt endelige vedtak om en ansettelse. Det er jo også for den saks skyld at det skulle finnes informasjon styret ikke var kjent med, som eier sitter på.»

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det må være kjent for statsråd Giske at det i slike saker kan være nødvendig med tett dialog med eier. Disse medlemmer mener det er statsråd Giskes eget ansvar å be om at det oppnevnes settestatsråd i tilfeller hvor han er inhabil, og i saker som departementet på en eller annen måte vil risikere å måtte diskutere eller ta stilling til.

At statsråden først gjorde selskapet oppmerksom på sin inhabilitet i august, fire måneder etter at statsråden erklærte seg inhabil, er en uforståelig unnlatelse.

Disse medlemmer viser til at tidligere styreleder Reksten Skaugen allerede i mai 2012 informerte eier om de store interne utfordringene i styret knyttet til ansettelse av ny administrerende direktør. På det tidspunktet hadde statsråden allerede erklært seg inhabil. Kontakt med eier om forhold knyttet til ny administrerende direktør, skulle derfor gått under en settestatsråds ansvar.

Ny styreleder informerte om konfliktene knyttet til ansettelse av administrerende direktør i slutten av mai. Det ble videre avholdt møte mellom ny styreleder og eier 12. juni 2012, der det også ble orientert om prosessen knyttet til ansettelse av ny administrerende direktør. Styreleder Hatlen var på disse tidspunktene ikke kjent med at statsråden var inhabil og at hun egentlig var avskåret fra å ha slik dialog med eier under statsråd Giske. Hun ble først gjort oppmerksom på dette 17. august 2012. Hatlen bekreftet også i kontrollhøringen at denne situasjonen ble krevende både for selskapet og for eier.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig

Folkeparti og Venstre, viser til at miljøvernminister Bård Vegar Solhjell ble utnevnt som settestatsråd for statsråd Giske den 9. oktober 2012. Flertallet påpeker at den uavklarte situasjonen i Entra Eiendom skapte uklarhet i selskapets styrende organer.

Flertallet merker seg at regjeringen brukte lang tid på å oppnevne settestatsråd for statsråd Giske. Flertallet mener at dette skapte uklarhet i de styrende organer, og derved svekket den statlige eierstyringen av Entra Eiendom.

Flertallet mener det er statsråd Trond Giske som må bære ansvaret for at settestatsråd ikke ble oppnevnt tidligere og at han ved denne unnlatelse frarøvet selskapet muligheten til dialog med eier om en svært vanskelig situasjon for selskapet. Flertallet mener dette ikke er tilfredsstillende håndtering fra en statsråds side.

I kontrollhøringen den 19. desember 2012 kom det også frem at utkastet til styreprotokollen fra 7. mai 2012 som daværende styreleder Grace Reksten Skaugen skulle hatt til signering, hadde blitt endret. Reksten Skaugen uttalte følgende i kontrollhøringen:

«Jeg har nå fått en scannet kopi av protokollen, og det er ikke mitt utkast.»

Flertallet har merket seg dette, og mener at uklarhetene rundt styreprotokollen fører seg inn i rekken av eksempler på uryddighet i Entra Eiendom.

Konklusjoner

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at det statlige eierskapet i Norge kommer til å eksistere i lang tid fremover. I enkelte tilfeller kan det være et viktig verktøy, for eksempel når det gjelder fellesskapets eierskap til naturressurser eller strategisk kontroll for å holde hovedkontorfunksjoner i Norge. Imidlertid viser denne saken at det statlige eierskapet har utfordringer som må adresseres.

Disse medlemmer vil understreke nødvendigheten av en mer profesjonell utøvelse av statens eierskapspolitikk i tråd med Innst. 392 S (2010–2011) og Meld. St. 13 (2010–2011) Aktivt eierskap – norsk statlig eierskap i en global økonomi.

Disse medlemmer mener Nærings- og handelsdepartementet bør gå gjennom sin praksis med hensyn til valg av styremedlemmer i selskaper der staten har store eierinteresser.

Disse medlemmer mener det er et klart behov for en parallell prosess i Nærings- og handelsdepartementet ved utvelgelse av styremedlemmer, som sikrer at alle kandidater undergis den samme kvalitetssikringen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Nærings- og handelsdepartementet gjennomgå sin praksis med hensyn til valg av styremedlemmer i selskaper der staten har store eierinteresser, og sikre at Stortingets forutsetninger følges opp.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til kontrollhøringen og det som kom frem fra flere av de inviterte om at staten generelt var altfor sen til å komme med sine innspill til styrekandidater. Dette medlem vil understreke at det er viktig at departementet opptrer ryddig i sin eierskapsutøvelse og når det gir sine innspill på kandidater. Dette medlem støtter på denne bakgrunn forslaget til vedtak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at disse medlemmer stemte imot at denne saken skulle tas opp til behandling i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Det forelå ingen indikasjoner på at nærings- og handelsministeren hadde gått utover sine fullmakter og sitt ansvar som statsråd. Verken i forbindelse med oppslagene om Entra Eiendom, Kongsberg Gruppen eller Telefonor var det fremkommet fakta i mediene som tilsa at statsråden hadde håndtert selskapsforvaltningen i strid med god embetsutøvelse eller de etablerte rammene for statens eierskapspolitikk slik de fremgår av eierskapsmeldingen, jf. Innst. 392 S (2010–2011) og Meld. St. 13 (2010–2011). Det er også svært uvanlig at kontroll- og konstitusjonskomiteen åpner sak på bakgrunn av ubekreftede oppslag i mediene. Disse medlemmer mener en slik sak var unødvendig og i strid med komiteens rolle og oppgave.

Disse medlemmer konstaterer at behandlingen av saken og den gjennomførte kontrollhøringen til fulle har bekreftet at dette var en riktig konklusjon. I kontrollhøringen fremkom ingen påstander eller opplysninger som underbygde behovet for en slik sak i komiteen. Tvert imot bekreftet kontrollhøringen det statsråden allerede hadde svart på skriftlige spørsmål fra komiteen.

Disse medlemmer vil understreke at det ikke er kontroll- og konstitusjonskomiteens oppgave å gå inn i ordinære saker det er politisk uenighet om. Disse hører hjemme i den vanlige politiske debatten i de ulike fagkomiteer og i Stortinget i plenum. Fagkomiteene har også et selvstendig ansvar for å føre kontroll med den politiske håndteringen av saker i de ulike departementer. At kontroll- og konstitusjonskomiteen reiser og behandler en sak som denne, undergraver den rolledelingen som må være mellom kon-

troll- og konstitusjonskomiteen og Stortingets øvrige komiteer og deres arbeid.

Disse medlemmer vil understreke at kontroll- og konstitusjonskomiteen ikke skal misbrukes, da komiteens kontrollfunksjon er av stor betydning, og komiteens autoritet og seriøsitet ikke bør bringes i miskreditt. Behandlingen av denne saken har bidratt til det. Komiteens anseelse tåler ikke mange slike saker før det også rammer komiteens troverdighet og tyngde i de store og seriøse kontrollsakene som hører hjemme i komiteen.

Disse medlemmer viser til at regjeringspartiene var imot at det i forbindelse med høringen også ble sendt invitasjon til valgkomiteene i delstatlige selskaper. En valgkomité eller nominasjonskomité i et børsnotert selskap er et av selskapets organer, forankret i selskapets vedtekter.

Arbeidet i en valgkomité er ikke en del av statsrådens embetsutøvelse som han er ansvarlig for overfor Stortinget. Valgkomiteens interne arbeid er dermed heller ikke gjenstand for kontroll av Riksrevisjonen.

Arbeidet i en valg- eller nominasjonskomité er preget av fortrolig samarbeid med andre representanter for aksjonærfellesskapet. Dette er avgjørende for å kunne gjennomføre arbeidet. Det er også nødvendig med fortrolighet om de personer som blir vurdert og drøftet i komiteen.

En praksis der valgkomiteer blir bedt om å redigjøre for sitt arbeid i Stortinget, bryter med denne fortroligheten. Om praksisen med fortrolighet endres i selskapene med statlig eierandel, og det dermed ikke kan garanteres fullstendig fortrolighet, må det forventes at mange vil se det som lite ønskelig å være kandidater til styreverv. Dette vil innebære en særegen praksis i strid med hva som er normalt for profesjonell selskapsstyring og vil kunne skade rekrutteringen til selskapenes styrer. Det vil igjen kunne svekke selskapenes stilling og verdien av selskapene. Det som i denne saken virkelig bryter med god statlig eierskapsforvaltning, er å presse valgkomiteer til å legge ut om sitt arbeid i en åpen kontrollhøring i kontroll- og konstitusjonskomiteen.

En konsekvens av en slik praksis, dersom staten krever at det gis innsyn i dialogen i nominasjonskomiteer og mellom komiteer og staten, kan bli at staten ikke lenger kan delta i komiteene. Det vil svekke muligheten for å videreføre en seriøs og profesjonell statlig eierskapsforvaltning i tråd med hva man gjør i dag. Valg av styremedlemmer er blant de aller viktigste beslutningene som en eier i et selskap er involvert i. Derfor er det avgjørende viktig at staten kan delta i arbeidsformer som er nødvendig for at nominasjonskomiteene kan arbeide på en god måte.

På dette grunnlaget mener disse medlemmer at det verken er tjenlig for å ivareta statens eierinte-

resser eller formelt korrekt at Stortinget går inn i interne drøftinger i valgkomiteene i selskaper hvor staten har eierinteresser.

Disse medlemmer registrerer at representanter fra opposisjonspartiene i ulike sammenhenger har fremmet sterke påstander og beskyldninger i denne saken. Høyre og Fremskrittspartiet har ved Erna Solberg, Per Sandberg og Siv Jensen brukt ord som «rystende», «mafiafilander» og «korrupsjon». Disse medlemmer konstaterer at disse påstandene verken ble gjentatt eller forsøkt dokumentert gjennom komiteens behandling eller kontrollhøring. Det kom heller ikke fram noen opplysninger som underbygget Høyre og Fremskrittspartiets beskyldninger. Disse medlemmer konstaterer at Høyre og Fremskrittspartiet har lagt seg til en arbeidsform hvor det først fremmes alvorlige beskyldninger i mediene med krav om behandling i kontroll- og konstitusjonskomiteen, for deretter ikke å følge disse beskyldningene opp i det formelle kontrollarbeidet. En slik arbeidsmetode forsterker ytterligere inntrykket av at Høyre og Fremskrittspartiet driver negativ politisk kampanje og ikke et reelt kontrollarbeid.

Disse medlemmer konstaterer at Nærings- og handelsdepartementet og nærings- og handelsministeren i høringen fikk svært gode skussmål for utøvelsen av statens eierskapsforvaltning. Tidligere president i NHO og nåværende styreleder i Telenor, Svein Aaser sa at:

«Når det gjelder forholdet til Nærings- og handelsdepartementet i Oslo, er min oppfatning at de utøver eierskap på en veldig profesjonell måte, på linje med de Eiermiljøer som jeg ellers kjenner.»

Tidligere Høyre-statsråd Børge Brende sa at:

«Jeg opplever at kommunikasjonen mellom eier og selskapet har vært etter boka og korrekt.»

Brende sa også at:

«Når jeg da omtaler departementet, innebærer det også en karakteristikk av den konstitusjonelt ansvarlige statsråd, og vi har opplevd en profesjonell oppfølging av Mesta som konsern.»

Disse medlemmer konstaterer at kontrollhøringene viste at ingen av de innkalte valgkomiteene mente at statsråden hadde brutt prinsippene for god eierstyring. Utover et synspunkt om at innspill på styremedlemmer hadde kommet noe sent, hadde ikke medlemmene i valgkomiteen noe negativt å si om eierskapsutøvelsen til statsråden og Nærings- og handelsdepartementet. Samtidig ble det understreket at også de sene innspillene ble behandlet på en god og korrekt måte i valgkomiteene.

Nåværende leder i Telenors nominasjonskomité, Anders Skjævestad sa i høringen at:

«Det står jo ingenting i retningslinjene eller i eierskapsmeldingene om tidsfrister og om når disse innspillene skal komme, så det finnes ikke noen konkret veiledning for det. Nominasjonskomiteen i Telenor var av den oppfatning på det tidspunktet at det kom sent. Det var ikke ønskelig. Men vi må også understreke at vi mener at vi håndterte situasjonen riktig.»

Tidligere leder i nominasjonskomiteen, Jan Erik Korssjøen, sa at:

«Det som har kommet fram her, er at dette innspillet om navn kom veldig sent. Men som vi har sagt: Det må vi akseptere. Som det også er blitt sagt: Jeg mener at vi håndterte det på en god måte.»

Medlem i valgkomiteen i Kongsberg, Alexandra Morris, kommenterte i høringen statens innspill på styremedlemmer slik:

«Dette er ikke noe uvanlig for en stor eier. Det er vanlig for en stor eier å uttrykke meninger om medlemmer av styret. Det var tidspunktet som var litt uheldig.»

Morris sa også at:

«Vi hadde jo flere valg, som jeg sa innledningsvis. Men vi kom frem til en god løsning for selskapet. Alle vet jo at staten har majoritet. Men jeg følte ikke noe press. Jeg følte bare at dette var en situasjon, og her måtte vi finne en god løsning, som også ivaretok alles interesser.»

Leder i valgkomiteen i Kongsberg, Sverre Valvik sa dette i høringen:

«Hele bakgrunnen er selvfølgelig at vi fikk et forslag på bordet om at Roar Flåthen skulle velges som styremedlem. Vi fant at det var vanskelig å møtekomme, men kom fram til et kompromiss. Bakgrunnen for det er at vi ønsket å ta hensyn til samtlige aksjonærs, også statens, ønsker i denne sammenhengen, og da fant vi at i tillegg til den kompetansen som var i styret fra tidligere, ville Flåthens kompetanse bidra positivt.»

Disse medlemmer konstaterer at løsningen med å velge Roar Flåthen som fast møtende varamedlem i styret i Kongsberg med vanlig styrehonorar, ikke var et forslag fra Nærings- og handelsdepartementet, men et kompromiss foreslått av valgkomiteen. Lederen i valgkomiteen i Kongsberg sa i høringen at:

«Vi fulgte ikke departementets innspill, for det var nemlig å velge Flåthen som styremedlem.»

På spørsmål fra representanten Bekkevold om avlønningen av dette varamedlemmet var en beslutning som valgkomiteen tok alene, eller om det var et innspill fra den største aksjonæren, svarte Valvik:

«Nei, det var valgkomiteen.»

Disse medlemmer konstaterer at etter komiteens saksbehandling og en full dags kontrollhøring er det ikke fremkommet et eneste brudd på statens retningslinjer for god eierstyring. Den eneste negative anmerkningen som gjenstår er at Nærings- og handelsdepartementet ved to anledninger har kommet med innspill på kandidater noe sent, men disse medlemmer konstaterer at heller ikke dette er et brudd med retningslinjene, og at begge valgkomiteene håndterte forslagene på en god og profesjonell måte, og kom fram til enstemmige innstillinger.

Disse medlemmer konstaterer at i retningslinjene inntatt i norsk anbefaling for eierstyring bes valgkomiteen om å «gjøre aktive søk mot aksjonærfellesskapet og forankre sin innstilling hos de største aksjeeierne». Det er dermed spesifikt nedfelt at de største aksjonærene skal få mulighet til å gi til kjenne eventuelle innvendinger, synspunkter og forslag til nominasjonskomiteens innstilling i en slik forankringsprosess. Disse medlemmer viser til at en slik forankring skal være en reell prosess hvor staten utøver sitt eierskap på en grundig måte. At det i en slik prosess kan fremkomme synspunkter fra staten som stor eier som divergerer fra valgkomiteens foreløpige innstilling, er derfor helt legitimt. Det vil ikke være i statens interesse som eier at en slik forankringsprosess blir sett på som en ren sandpåstrøing uten reell mulighet for innflytelse på den endelige innstillingen.

Disse medlemmer viser til nærings- og handelsministerens redegjørelse i høringen hvor han sa:

«At staten har klare oppfatninger, betyr ikke at vi stiller ultimative krav eller kommer med en ferdig innstilling. Vi legger opp til en åpen og bred prosess i nominasjonskomiteen – det er en av grunnene til at vi ikke kommer tidlig i prosessen med en forhåndsdeklart løsning – og vi jobber for å finne brede kompromisser som alle kan slutte seg til, og som vinner bred oppslutning blant aksjonærene.

Alle innstillinger til styrevalg fra alle nominasjonskomiteer i alle selskaper under Næringsdepartementet, i alle år jeg har vært næringsminister, har vært enstemmig. Jeg er også glad for at valgkomiteene både i Kongsberg og i Telenor ikke har underbygd denne påstanden om et utidig press fra Næringsdepartementet, men tvert imot gitt ros – bortsett fra at vi av og til er sent ute – for måten vi jobber på for å få enstemmige og gode løsninger i nominasjonskomiteene.»

Disse medlemmer konstaterer at komiteens behandling av saken og avholdte kontrollhøring gir full dekning for statsrådens redegjørelse.

Disse medlemmer konstaterer at nærings- og handelsministeren i spørsmålet om ansettelse av ny konsernsjef i Entra ikke har vært involvert overhodet. Allerede i april 2012 ba statsråden om en vur-

dering av sin inhabilitet, og fikk svar på dette fra Jus- tisdepartementet samme måned. Styreleder i Entra, Siri Hatlen, redegjorde for at hun var kjent med denne inhabilitetsvurderingen allerede på forsomme- ren, og at styret i Entra også ble orientert om dette i et brev fra departementet i august. Disse med- lemmer konstaterer at saksbehandlingen og hørin- gen gir grunnlag for å slå fast at statsråden har for- holdt seg til inhabiliteten på en korrekt måte, og at departementet har respektert rollefordelingen mel- lom departementet og selskapet. Det er klart nedfelt i aksjeloven at det er styret som har ansvar for å ansette en ny konsernsjef. Dette er ikke til hinder for at Nærings- og handelsdepartementet kan gi faglige råd om hvordan en ansettelsesprosess bør gjennomføres, slik det også ble gjort i dette tilfellet.

Disse medlemmer viser til nærings- og han- delsministerens svar i høringen hvor han sa:

«Det er styrets fulle og hele ansvar å ansette en ny daglig leder. Det betyr ikke at man ikke kan snakke med eierskapsavdelingen på vanlig måte – og det gjorde de også – om prosesser rundt dette rent faglig. Eierskapsavdelingen er en faglig rådgiver for f.eks. å innhente mange kandidater, bruke eksterne rådgivere og den slags dialog. Det er ikke å blande seg inn i hvem som blir ansatt. Det er ikke departementet inha- bil i. Men det å blande seg borti hvem som blir ansatt, er ikke bare et brudd med inhabiliteten, men et brudd med aksjeloven. Det å sette inn en settestatsråd for å bryte med aksjeloven er en veldig uhensiktsmessig idé.»

Disse medlemmer ser det som avgjørende viktig at det statlige eierskapet ivaretar de særegne oppgavene som hel- eller deleide statlige selskaper skal sikre og videreutvikle på vegne av fellesskapet. Statlig hel- eller deleie innebærer altså langt mer enn høyest mulig aksjekurs slik det er for børsnoterte sel- skaper. Statlig eierskap er også et strategisk eierskap.

Disse medlemmer konstaterer at synet på statlige eierskap er en dyp konfliktlinje mellom regjeringspartiene på den ene siden og Høyre og Fremskrittspartiet på den andre. Regjeringspartiene er dypt uenige i Høyre og Fremskrittspartiets forslag om kraftig nedsalg i det statlige eierskapet. I stedet bør det statlige eierskapet opprettholdes og utøves på en aktiv måte. Disse medlemmer konstaterer at dette synet har bred oppslutning i Norge, og at Høyre og Fremskrittspartiet ikke har folkelig støtte for sine privatiseringsforslag. Disse medlemmer konsta- terer at det derfor er mer opportunt for Høyre og Fremskrittspartiet å angripe utøvelsen av det statlige eierskapet. Klarer man å svekke tilliten til det statlige eierskapet, vil det kunne gjøre en privatiseringspro- sess lettere å gjennomføre. Disse medlemmer konstaterer at det er legitimt at Høyre og Fremskrittspartiet står for en slik privatiseringspolitikk og vil kjempe for det. Disse medlemmer fastslår sam-

tidig at kontroll- og konstitusjonskomiteen ikke skal være arenaen for en slik kamp.

Disse medlemmer viser til at etter allmennaksjeloven er styret ansvarlig for fastsettelse av daglig leders lønnsbetingelser. Disse medlemmer mener derfor at staten må ha en aktiv rolle i utvelgelsen av styremedlemmer for å sikre at styrene følger opp statens retningslinjer for samlet økonomisk godtgjørelse for ledere og en moderat lederlønnsutvikling.

Komiteen viser videre til at i henhold til allmennaksjelovens bestemmelser legger styret i et allmennaksjeselskap på selskapets generalforsamling fram en redegjørelse om lederlønn, pensjonsytelser og ev. andre godtgjørelser for selskapets ledelse. I flere heleide statlige selskaper/foretak har ledelsens samlede økonomiske godtgjørelse nådd et for høyt nivå. Komiteen vil peke på at stortingsflertallet ved flere anledninger de siste årene har påpekt behovet for en samlet, moderat økonomisk godtgjørelse for ledelsen i selskaper/foretak hvor staten er eier.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ber på denne bakgrunn om at berørte departementer på kommende generalforsamlinger om nødvendig fremmer protokolltilførsel slik at styret gis i oppdrag å gå gjennom de samlede økonomiske godtgjørelser for administrativ leder.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig

Folkeparti og Venstre, viser til statsråd Giskes gjentatte forsikringer overfor Stortinget om at lederlønninger i statlige selskaper ikke skal være lønnsledende, og forutsetter at dette blir fulgt opp.

Flertallet har merket seg regjeringspartiernes angrep på komiteens kontrollarbeid i denne innstillingen. Flertallet mener det ikke finnes noe relevant grunnlag for en slik politisering og ser det som alvorlig at regjeringspartiene forsøker å undergrave komiteens viktige kontrollfunksjon i en sak som åpenbart er en kontrollsak og klart innenfor komiteens arbeidsområde og fullmakter.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader og rår Stortinget til å gjøre slike

vedtak:

I

Stortinget ber Nærings- og handelsdepartementet gjennomgå sin praksis med hensyn til valg av styremedlemmer i selskaper der staten har store eierinteresser, og sikre at Stortingets forutsetninger følges opp.

II

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 19. februar 2013

Anders Anundsen

leder

Per-Kristian Foss

ordfører

Vedlegg 1**Brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen v/komiteleder til Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden, datert 9. oktober 2012****Entra Eiendom AS**

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité har merket seg medias omtale av flere forhold knyttet til Entra Eiendom AS. Komiteen har registrert at statsråden har erklært seg inhabil i forhold til spørsmålet om tilsetting av ny administrerende direktør og understreker at komiteens henvendelse ikke dreier seg om den konkrete ansettelsen.

Det er et klart eieransvar å sikre at styrene i statlige selskaper innehar nødvendig kompetanse til å lede selskapene. Ved utnevning av styrer skal eier sørge for at slik kompetanse er til stede og at utvelgelse av styrets medlemmer er basert på kompetansekrav og ikke utenforliggende forhold som vennskap, kjennskap, partitilhørighet eller lignende. Den prosessen som media omtaler knyttet til rekruttering av ny administrerende direktør, mer enn antyder at styrets kompetanse ikke er tilfredsstillende.

1. Hvordan vil statsråden karakterisere prosessen og styrets handlemåte i forbindelse med ansettelse av ny administrerende direktør generelt, uten hensyn til selve valget av ny administrerende direktør?
2. Forholdet mellom administrerende direktør og styreleder er i de fleste selskaper svært viktig. Et fundamentalt tillitsforhold mellom styreleder og administrerende direktør er ofte en forutsetning for en forsvarlig og god samlet ledelse i et selskap. Mener statsråden, på generelt grunnlag, at det samme er viktig for statlig eide selskaper?

Det vises til Innst. 246 S (2010-2011) hvor en enstemmig kontroll- og konstitusjonskomité understreker følgende: «Komiteen mener at lederlønnene i statlige selskaper og selskaper med statlig eierskap skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende». Dette synet sammenfaller med tidligere forutsetninger fra Stortingets side. Komiteen viser

også til høring i forkant av fremleggelse av nevnte innstilling.

Komiteen viser videre til Innst. 255 S (2011-2012) hvor komiteen enstemmig understreket behovet for å gjennomføre enigheten om begrensning i lederlønnsutviklingen: «Komiteen vil understreke viktigheten av at departementet sørger for at bestemmelsene i retningslinjene for lederlønn etterleves, særlig sett i lys av fjorårets høring i komiteen om lederlønnninger i staten.»

Ifølge oppslag i diverse medier har styret i Entra Eiendom AS ikke tatt hensyn hverken til Stortingets forutsetninger eller til regjeringens styringssignaler ved fastsettelsen av lønn til ny administrerende direktør. Styret skal ha tilbudt en lønnspakke som klart overgår nivået som kreves for konkurransedyktighet og fremstår som klart lønnsledende i bransjen. Spørsmålet stilles uavhengig av hvem som er tilbudt stillingen, slik at statsråden ikke anses inhabil til å besvare spørsmålet.

3. På hvilken måte har statsråden sørget for at styrer han oppnevner forholder seg til den tverrpolitiske forventningen til lederlønnninger i statlig eide selskaper?
4. Er statsråden enig i at et styre som ikke følger opp disse klare signalene fra et samlet politisk Norge ved nyansettelse av selskapets ledelse, ikke er egnet til å styre statlige selskaper?

Komiteen er opptatt av at statlige selskapers styrer er sammensatt slik at det innehar den nødvendige kompetansen for å lede store statlige bedrifter og at det ikke skal være grunnlag for å mistenke selskapsstyrer for å ta hensyn til andre forhold, eksempelvis partitilhørighet, ved tilsetting i ledende posisjoner.

5. På hvilken måte forsikrer statsråden seg om at disse forutsetningene ivaretas ved oppnevning av styrerepresentanter i hel- eller deleide statlige selskaper?

Vedlegg 2**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 23. oktober 2012****Entra Eiendom**

Jeg viser til henvendelse fra kontroll- og konstitusjonskomiteen av 9. oktober 2012 hvor komiteen ber om svar på angitte spørsmål med bakgrunn i forhold knyttet til situasjonen i Entra Eiendom AS. Jeg viser også til at komiteen i sitt brev har registrert at jeg i april ba Lovavdelingen i Justisdepartementet vurdere min habilitet. Lovavdelingen konkluderte blant annet med at jeg var innhålig i saker som kunne innebære særlig fordel, tap eller ulempe for den tidligere konstituerte administrerende direktøren i Entra Eiendom AS. Dette er lagt til grunn for min håndtering av saken.

På denne bakgrunn gis nedenfor mine svar på de spørsmål komiteen har stilt.

1. *Hvordan vil statsråden karakterisere prosessen og styrets handlemåte i forbindelse med ansettelse av ny administrerende direktør generelt, uten hensyn til selve valget av ny administrerende direktør?*

Som det fremgår av selskapslovgivningen, jf. aksjeloven § 6-2 annet ledd, er det styret som har ansvaret for å ansette administrerende direktør.

På generelt grunnlag er det viktig at styret legger til rette for gode prosesser og prosedyrer ved ansettelse av administrerende direktør.

Med bakgrunn i min inhabilitet i saken, finner jeg det ikke riktig av meg å kommentere den konkrete prosessen og styrets handlemåte i denne saken nærmere.

2. *Forholdet mellom administrerende direktør og styreleder er i de fleste selskaper svært viktig. Et fundamentalt tillitsforhold mellom styreleder og administrerende direktør er ofte en forutsetning for en forsvarlig og god samlet ledelse i et selskap. Mener statsråden, på generelt grunnlag, at det samme er viktig for statlig eide selskaper?*

Statlig eide selskaper som driver på forretningsmessig grunnlag skal operere innenfor de samme rammebetingelser og strukturer som andre kommersielle selskaper. Dette innebærer blant annet at det er styret og daglig ledelse i selskapet som har ansvaret for den forretningsmessige driften av selskapet.

Styreleder og administrerende direktør har i form av sine roller et særskilt ansvar og betydning for driften av selskapet, og for at det er en konstruktiv og tillitsfull dialog mellom selskapets styre og daglige

ledelse til beste for selskapet. Dette gjelder for alle selskaper, uavhengig av hvem som er eier.

3. *På hvilken måte har statsråden sørget for at styrer han oppnevner forholder seg til den tverrpolitiske forventningen til lederlønninger i statlig eide selskaper?*

Statens forventninger når det gjelder lederlønn, fremgår av eierskapsmeldingen fra 2011 og i regjeringens retningslinjer for lederlønn som ble fastsatt i mars 2011. I retningslinjene fremgår det blant annet at «*lederlønningene i selskaper med helt eller delvis statlig eierskap skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper*» og at «*selskapene skal bidra til moderasjon i lederlønningene*».

Denne regjeringen over tid har strammet til retningslinjene for lederlønn. Da retningslinjene ble introdusert i 2006 var det viktig å klargjøre at staten ville stemme mot fremtidige opsjonsordninger i de børsnoterte selskap og at det ble satt et tak på hva den enkelte kan motta i variabel lønn som f.eks bonus. I eierskapsmeldingen i 2011 ble det strammet ytterligere inn ved at pensjonsytelser over 12 G skulle organiseres som innskuddspensjon med et tak på 30 pst, rett til sluttvederlag ble ytterligere begrenset til 12 måneder, og de heleide selskapene ble pålagt å rapportere om sin lederlønnspolitik.

Regjeringens forventninger til lederlønn er tydelig kommunisert til selskapenes styrer gjennom ulike fora. Våren 2011 ble statens forventninger til lederlønn kommunisert gjennom egne protokolltilførsler på selskapenes generalforsamlinger og jeg har også sendt brev til styrelederne i selskapene for å tydelig kommunisere regjeringens forventninger.

Videre ble det på initiativ fra meg i august avholdt et eget møte med styrelederne i selskapene hvor jeg klart kommuniserte hvilke forventninger vi har til selskapenes lederlønnspolitik. For å skjerpe styrenes fokus på arbeidet med lederlønnsvilkårene, og samtidig gi staten som eier og allmennheten bedre innsikt i lederlønningene i statlig eide selskaper, er det også gjennomført vedtektsendringer i selskapene som sørger for at alle statsdominerte selskaper behandler styrets retningslinjer for lederlønn på generalforsamlingen.

Videre er styrets håndtering av statens forventninger når det gjelder lederlønn ett av elementene som vurderes i forbindelse med departementets styrevalgsarbeid. Vi har i eierskapsmeldingen gjort det

klart at oppfølging av statens retningslinjer vil være et av kriteriene i styreevalueringen i forkant av generalforsamlingene i selskapene.

4. *Er statsråden enig i at et styre som ikke følger opp disse klare signalene fra et samlet politisk Norge ved nyansettelse av selskapets ledelse, ikke er egnet til å styre statlige selskaper?*

Som det fremgår av eierskapsmeldingen fra 2011 har styret «et vesentlig ansvar for at selskapet forvaltes forsvarlig» og at «dette innebærer at styret må være sammensatt slik at det er i stand til å håndtere det som anses som selskapets viktigste oppgaver og utfordringer». Videre fremgår det at «staten vil gjennom sine representanter i valgkomiteene se til at styrene representerer et mangfold av kompetanse og erfaring, har tilstrekkelig kapasitet til å utøve sine verv og er satt sammen på en måte som kan sikre de hensyn til langsiktig verdiskaping og andre mål staten har for sitt eierskap».

Dette innebærer at regjeringen forventer at selskapenes styrer har et bevisst forhold til statens retningslinjer for lederlønn og hvordan disse følges opp i de lederlønnsavtalene som inngås. Hvordan styret har forholdt seg til retningslinjene er ett element som inngår i evalueringen av styret.

5. *Som bakgrunn for sitt femte spørsmål viser komiteen til den er opptatt av at selskapers styrer er sammensatt slik at det innehar den nødvendige kompetansen og at det ikke skal være grunnlag for å mistenke selskapsstyrer for å ta hensyn til andre forhold, eksempelvis partitilhørighet, ved tilsetning i ledende posisjoner. På bakgrunn av dette stiller komiteen følgende spørsmål:*

På hvilken måte forsikrer statsråden seg om at disse forutsetningene ivaretas ved oppnevning av styrerepresentanter i hel- eller deleide statlige selskaper?

Valg til organene i selskaper med statlig eierandel, skjer på generalforsamling eller i foretaksmøte. I enkelte allmennaksjeselskap skjer styrevalget gjennom bedriftsforsamlingen. Forarbeidet til valget av styremedlemmer i børsnoterte selskaper skjer gjennom egne valgkomiteer (nominasjonskomiteer),

hvor staten i samarbeid med representanter for resten av aksjonærfellesskapet vurderer ulike kandidater og søker å finne frem til en best mulig sammensetning av selskapenes styrende organer.

Regjeringen har som mål at styret i det enkelte selskap samlet sett representerer den ønskede kompetansen ut fra selskapets virksomhetsområde og utfordringer, de valgte personers kompetanse samt statens formål med eierskapet.

Regjeringen vektlegger forskjeller i erfaringsbakgrunn i styresammensetningen da vi mener at et kompetent og relevant mangfold gir et bredere beslutningsgrunnlag, og at dette vil heve kvaliteten på styrearbeidet.

Verken i de hel- eller deleide selskapene blir kandidater «nominert» inn til valgkomiteen eller departementet. Derimot vurderes i disse prosessene svært mange navn, med mål om å sette sammen et godt styre med god og bred kompetanse. For at man skal kunne vurdere flest mulige kandidater på fritt grunnlag er det i slike prosesser ikke offentlig hvem som vurderes, eller hvilke innspill/vurderinger de enkelte valgkomitémedlemmer har. Dette er i tråd med etablert praksis også under tidligere regjeringer. Det er selvsagt offentlig hvem som i kjølevannet av prosessen blir foreslått og valgt til styreverv.

Når det gjelder politisk bakgrunn viser jeg til eierskapsmeldingen fra 2011 hvor det står: «Stortinget har bestemt at stortingsrepresentanter ikke bør velges til verv i bedrifter som er underlagt Stortingets kontroll, med mindre det kan forutsettes at representanten ikke stiller til gjenvalg. Det er også en uskreven regel at statsråder, når de trer inn i regjeringen, frasier seg slike verv. Tilsvarende gjelder for statssekretærer. Ut over disse begrensningene må det være relevant kompetanse for styrevervet, ikke politisk tilhørighet eller aktivitet, som avgjør styrevalg. Politisk deltakelse og erfaring kan være nyttig kompetanse i et bredt sammensatt styre.» Stortinget hadde ingen merknader til dette ved behandlingen av eierskapsmeldingen.

På denne bakgrunn har det blitt valgt inn flere styremedlemmer i de statlig eide selskapene som har en bred samfunnsmessig erfaringsbakgrunn, herunder også politisk erfaring fra ulike partier.

Vedlegg 3**Brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen v/komiteleder til Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden, datert 25. oktober 2012****Vedr. Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse**

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser til brev av 9. oktober og statsrådets svar av 23. oktober 2012 vedr. Entra Eiendom. Komiteen viser videre til reportasje i TV2-nyhetene mandag 22. oktober hvor det fremkom en rekke påstander om eierskapsutøvelsen i forbindelse med valg av styre for Telenor. Blant påstandene var at statsråden skulle ha presset på for at en bestemt kandidat skulle innstilles av valgkomiteen som nytt styremedlem og at vedkommende var en nær venn av statsråden.

Komiteen ber om statsrådets skriftlige redegjørelse på de påstandene som fremkom i TV2-reportasjen med eventuell foreliggende dokumentasjon. Det bes i den sammenheng om oversikt over departementets kommunikasjon med Telenor om denne saken, både skriftlig og eventuell muntlig dialog samt oversikt over hvem som hadde denne dialogen med selskapet. Dersom noe av informasjonen eller dokumentasjonen helt eller delvis er unntatt offentlighet, ber komiteen om at denne informasjonen gis komiteen i egnet form.

I tillegg ber komiteen om konkret svar på følgende spørsmål:

1. Har statsråden forståelse for at «innspill» fra NHD etter at nominasjonskomiteen i Telenor har lagt frem sine forslag, kan bli oppfattet som press?
2. Ifølge Aftenposten 23/10 var ønsket fra statsråd Giske formulert på en måte som gjorde at nominasjonskomiteen oppfattet dette som et krav. Hvordan forsikret statsråden seg om at det ikke skulle oppfattes som et krav, men utelukkende som et innspill uten videre føring?
3. Hva var grunnen til at Giske oppfattet Tore O. Sandvik som særlig kvalifisert til styreverv i Telenor?
4. Ble statsråd Giske forelagt en innstilling fra nominasjonskomiteen som også ekspedisjonssjef Mette Wikborg stod bak?

Dersom det er annen relevant informasjon komiteen bør ha kjennskap til, bes det om at også denne overbringes komiteen.

Komiteen ber om svar innen 5. november 2012. Videre bes det om at en word-fil av svarbrevet sendes elektronisk til kontroll@stortinget.no.

Vedlegg 4**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 5. november 2012****Statens eierskapsutøvelse**

Jeg viser til henvendelse fra kontroll- og konstitusjonskomiteen av 25. oktober 2012 vedrørende Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse.

Som en del av mitt svar og som grunnlag for å svare på de konkrete spørsmålene komiteen har stilt, finner jeg det hensiktsmessig å redegjøre for rammene for en nominasjonskomité sitt arbeid og for hvilken rolle staten, som en stor aksjonær, har i en slik prosess.

En nominasjonskomité (ofte også betegnet valgkomité) har som hovedoppgave å avgi innstilling til de selskapsorganene som har vedtaksmyndighet om valg av aksjonærvalgte styremedlemmer og eventu-

elle varamedlemmer, om valg av aksjonærvalgte medlemmer og varamedlemmer til bedriftsforsamlingen dersom selskapet har det, og om valg av medlemmer til nominasjonskomiteen. Komiteen innstiller også på godtgjørelse til medlemmer av disse selskapsorganene. For selskaper som har bedriftsforsamling, slik som Telenor, velges de aksjonærvalgte styremedlemmene av bedriftsforsamlingen. Har ikke selskapet bedriftsforsamling, er det generalforsamlingen som velger de aksjonærvalgte styremedlemmene.

Nominasjonskomiteens medlemmer velges av generalforsamlingen. Vervet som medlem i nominasjonskomiteen er et personlig verv og gjelder for en gitt tidsperiode.

Ordningen med nominasjonskomité er ikke lovregulert, men komiteen og rammene for dets arbeid er ofte formalisert i selskapenes vedtekter. Det foreligger også anbefalinger knyttet til komiteen og dens arbeid og sammensetning fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Ofte, herunder i Telenor, har generalforsamlingen dessuten vedtatt en egen en instruks for komiteens arbeid.

Gitt nominasjonskomiteens oppgaver og for å sikre legitimitet og at komiteens sammensetning reflekterer interessene til aksjonærfellesskapet, er det god praksis for at de største aksjonærgruppene er representert i komiteen, enten direkte, eller gjennom medlemmer som har en viss tilknytning til de største aksjonærene.

Det er på denne bakgrunn at det over lengre tid har blitt valgt inn medlemmer fra Nærings- og handelsdepartementet i nominasjonskomiteer i de børsnoterte selskapene hvor staten ved Nærings- og handelsdepartementet har eierandeler. Medlemmene i nominasjonskomiteer fra Nærings- og handelsdepartementet, deltar i komiteen på linje med øvrige medlemmer, men har også en viktig rolle i å formidle viktige synspunkter og vurderinger fra Nærings- og handelsdepartementet og så langt som mulig bidra til at nominasjonskomiteens endelige innstilling er forankret hos staten som aksjonær.

Dette er også konsistent med anbefalingene fra NUES, som også ligger til grunn for den statlige eierskapsutøvelsen, jf. Eierskapsmeldingen (Meld. St. 13 (2010-2011)). I NUES' anbefalinger inntatt i Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse fremgår det under kapittel 7 blant annet at «Valgkomiteen bør sammensettes slik at hensynet til aksjonærfellesskapets interesser blir ivaretatt» og at «Valgkomiteen bør i sitt arbeid gjøre aktive søk mot aksjonærfellesskapet og forankre sin innstilling hos de største aksjeeierne».

Komiteenes arbeid tar utgangspunkt i et mål om å fremme forslag til en styresammensetning som gjør at selskapet vil ha et kompetent og velfungerende styre tilpasset selskapets virksomhet og de utfordringene selskapet står overfor. Som et ledd i dette arbeidet identifiseres hvilke kompetanseområder som bør være godt dekket i styret. Det gjøres en vurdering av den eksisterende styresammensetning opp mot kompetansebehovet, for å komme frem til hvilke områder som bør styrkes. Det kan favne bredt, som for eksempel internasjonal forretningsdrift, bransjekunnskap, bred samfunnsforståelse eller finansiell kompetanse. Komiteen søker så å identifisere personer som kan være aktuelle ut fra de identifiserte behov, og vurderer typisk mange kandidater i en slik prosess. I komiteens vurdering av hvem som til slutt bør innstilles, tas det hensyn til at styret skal fungere godt også som et helhetlig kollegium. Medlemmet fra Nærings- og

handelsdepartementet bidrar i dette arbeidet på linje med øvrige medlemmer og trekker blant annet veksler på den innsikt departementet har om selskapets utfordringer fremover og den oversikt departementet løpende har over kandidater som kan være aktuelle for selskapene departementet forvalter eierskap i.

Innenfor denne rammen fremmer staten sine innspill og synspunkter til nominasjonskomiteen. Dette skjer ved at medlemmet fra Nærings- og handelsdepartementet tar med seg synspunkter fra departementet og eventuelt regjeringen i diskusjonene i nominasjonskomiteen. Det kan gjelde både hvilke kompetanseområder som bør styrkes og vurderinger av ulike kandidater.

Nominasjonskomiteen fremmer sine anbefalinger gjennom en innstilling, som offentliggjøres i forkant av selskapets generalforsamling. I den grad noen av medlemmene ikke kan stille seg bak komiteens innstilling, vil dette fremgå ved dissenser i innstillingen.

Arbeidet i komiteen som leder frem til en innstilling, i form av diskusjoner, innhenting av innspill og egne løpende vurderinger, er en del av komiteens virke som selskapsorgan og offentliggjøres ikke. Dette er ikke en del av departementets saksbehandling.

Arbeidet i nominasjonskomiteen er preget av et nødvendig fortrolig samarbeid og fortrolig dialog mellom medlemmene i nominasjonskomiteen og med aktører fra selskapet og aksjonærfellesskapet frem til innstillingen er klar. Det er også nødvendig med fortrolighet knyttet til de personer som blir vurdert og drøftet i komiteen. Det må forventes at mange vil se det som lite aktuelt å være kandidater til styreverv dersom det ikke kan garanteres fortrolighet. En offentliggjøring av vurderinger av enkeltpersoner vil være uheldig også av hensyn til personvernet.

Så langt som mulig tilstrebes det at innspillene foreligger på et tidspunkt i prosessen som gjør at nominasjonskomiteen får god tid til å vurdere innspillene og eventuelle kandidater. Samtidig er det et generelt mål fra statens side å bidra til at det oppnås enstemmighet om innstillingene fra nominasjonskomiteene. I min periode som nærings- og handelsminister har samtlige innstillinger til valg i selskaper hvor staten ved Nærings- og handelsdepartementet har en stor eierandel vært enstemmige.

De rammene som er skissert over har også ligget til grunn for statens håndtering i styrevalgsprosessen i Telenor i 2011. Utgangspunktet for staten i denne prosessen har vært å bidra til at Telenor har et kompetent og bredt sammensatt styre som er tilpasset selskapets virksomhet og utfordringer. Dette synes jeg også man har lyktes med.

På denne bakgrunn gis nedenfor mine svar på de spørsmål komiteen har stilt.

1. *Har statsråden forståelse for at «innspill» fra NHD etter at nominasjonskomiteen i Telenor har lagt frem sine forslag, kan bli oppfattet som press?*

Komiteens arbeid er ikke avsluttet før innstillingen er gjort offentlig, og innspill til komiteen kan i utgangspunktet fremmes så lenge komiteen ikke har avsluttet sitt arbeid. Som det fremgår over er det nominasjonskomiteens endelige innstilling, som er offentlig, som gjør rede for komiteens vurderinger og også eventuelt om det er enkeltmedlemmer som ikke kan stille seg bak flertallets vurderinger.

Samtidig er det, som jeg også har fremhevet over, viktig å bidra til gode prosesser i nominasjonskomiteene, blant annet ved at innspill fremmes på et tidspunkt som gjør at komiteen får vurdert innspillene på en tilfredsstillende måte.

2. *Ifølge Aftensposten 23/10 var ønsket fra statsråd Giske formulert på en måte som gjorde at nominasjonskomiteen oppfattet dette som et krav. Hvordan forsikret statsråden seg om at det ikke skulle oppfattes som et krav, men utelukkende som et innspill uten videre føring?*

Jeg viser til omtalen overfor. Det er Nærings- og handelsdepartementets ansvar som forvalter av statens eierskap å bidra med vurderinger i arbeidet med å sette sammen gode styrer med relevant kompetanse og bredde i de ulike selskapene. I selskaper hvor staten har stor eierandel, vil synspunkter og vurderinger fremmet av Nærings- og handelsdepartementets

medlem i nominasjonskomiteen naturlig tillegges stor vekt. Samtidig søker Nærings- og handelsdepartementets medlem i nominasjonskomiteen å bidra til å oppnå enstemmighet i nominasjonskomiteen.

Nominasjonskomiteens medlemmer mottar innspill fra mange hold, ikke bare fra Nærings- og handelsdepartementet. På denne bakgrunn gjør nominasjonskomiteen den endelige vurdering av sin innstilling. Alle innstillinger på valg av styremedlemmer har vært enstemmige i inneværende stortingsperiode, også i Telenor.

3. *Hva var grunnen til at Giske oppfattet Tore O. Sandvik som særlig kvalifisert til styreverv i Telenor?*

Nærings- og handelsdepartementet kommenterer ikke enkeltpersoner og deres kvalifikasjoner. Kandidatene som innstilles av nominasjonskomiteen fremgår av nominasjonskomiteens innstilling.

4. *Ble statsråd Giske forelagt en innstilling fra nominasjonskomiteen som også ekspedisjonssjef Mette Wikborg stod bak?*

Nominasjonskomiteens arbeid er ikke ferdig før alle medlemmene har avklart sin endelige holdning og komiteens endelig innstilling foreligger. For medlemmet i komiteen fra Nærings- og handelsdepartement betyr dette også å ha forankret de ulike vurderinger med statsråden, som er ansvarlig for utøvelsen av eierskapet på statens vegne.

Vedlegg 5

Referat fra åpen høring i kontroll- og konstitusjonskomiteen om

Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse

Høring onsdag 19. desember 2012:

Telenor	*	3
Kongsberg Gruppens valgkomité	*	15
Tidligere styreleder i Entra Eiendom, Grace Reksten Skaugen, og nåværende styreleder Siri Hatlen	*	23
Styreleder i Mesta, Børge Brende	*	34
Statsråd Trond Giske	*	39

**Åpen høring i kontroll- og konstitusjonskomiteen
onsdag den 19. desember 2012 kl. 11.30**

Møteleder: Anders Anundsen (Frp)
(komiteens leder)

S a k :

Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse

Møtelederen: Da vil jeg på vegne av kontroll- og konstitusjonskomiteen få ønske velkommen til denne årets siste kontrollhøring. Den holdes i komiteens sak om Nærings- og handelsdepartementets praktiske eierskapsutøvelse.

Vi skal først gå igjennom en del praktiske forhold, før vi går over på selve høringsdelen.

Under høringen ønsker komiteen å få belyst problemstillinger i tilknytning til den praktiske utøvelsen av eierskapspolitikken med utgangspunkt i de konkrete hendelser som er referert i media.

I tillegg til nærings- og handelsministeren har komiteen invitert representanter for styrende organer i fire selskaper, der det statlige eierskapet forvaltes av Nærings- og handelsdepartementet. Følgende er invitert:

Fra Telenor:

- tidligere leder av nominasjonskomiteen, Jan Erik Kors-sjøen
- den sittende nominasjonskomiteen
- tidligere styreleder Harald Norvik
- nåværende styreleder Svein Aaser

Fra Kongsberg Gruppen har komiteen invitert valgkomiteen.

Fra Entra Eiendom:

- tidligere styreleder Grace Reksten Skaugen
- nåværende styreleder Siri Hatlen

Fra Mesta har komiteen invitert styreleder Børge Brende.

Komiteen har anmodet om at ekspedisjonssjef Mette I. Wikkborg møter sammen med statsråden.

Det vil bli tatt stenografisk referat fra høringen, og referatet vil følge som vedlegg til komiteens innstilling til Stortinget.

De prosedyrene som er fastsatt i reglementet for åpne kontrollhøringer, vil bli fulgt. De inviterte får først anledning til å holde en innledning. Deretter får saksordføreren, som i denne saken er Per-Kristian Foss ved min venstre side, ordet. Deretter får representanter for de ulike partiene anledning til å spørre ut de inviterte. Saksordføreren får 10 minutter, og de øvrige utspørterne inntil 5 minutter til disposisjon.

For at komitémedlemmene skal få stilt de spørsmålene som er nødvendige, vil jeg be om at svarene blir så korte og konsise som mulig. Vi har litt hjelp til håndtering av taletiden gjennom denne lampen. Den lyser rødt når det er 30 sekunder av taletiden, og den slukker når taletiden er omme.

Til slutt får komiteen så anledning til å stille noen oppfølgingsspørsmål, og den inviterte får anledning til å gi en kort oppsummering.

Dette er en åpen høring, og det er derfor viktig at alle deltakere unngår å omtale forhold som er underlagt taushetsplikt. Dersom et spørsmål ikke kan besvares godt uten å gi opplysninger som er taushetsbelagt, bør den innkalte gjøre komiteen oppmerksom på det.

Jeg vil også gjøre oppmerksom på at mobiltelefoner må slås av eller være satt på «stille», slik at vi unngår forstyrrelser underveis.

Vi er mange i dag, og det er viktig at mikrofonene håndteres riktig. Man trykker på når man skal snakke, og av når man er ferdig, for å unngå problemer med lydanlegget.

Det er komiteens håp at høringen vil gi nødvendige opplysninger i saken – som bakgrunn for de konklusjoner komiteen skal treffe i sin innstilling til Stortinget.

Høring med Telenor

Møtelederen: Da er vi klare til å starte opp, og jeg vil først få ønske velkommen til representanter for tidligere og nåværende styrende organer i Telenor.

Velkommen derfor til tidligere leder av nominasjonskomiteen Jan Erik Korssjøen og til Telenors nominasjonskomite som er representert ved leder Anders Skjævestad og medlemmene Rune Selmar og Silvija Seres. Dere har med dere juridisk direktør Pål Wien Espen som bisitter – velkommen også til deg. Du er også bisitter for Korssjøen. Så ønsker jeg velkommen til tidligere styreleder Harald Norvik og til nåværende styreleder Svein Aaser.

Hver av dere har 5 minutter til en innledning, og jeg foreslår at vi starter nederst ved bordet – eller øverst ved bordet, avhengig av hvordan man ser øverst og nederst – og jeg gir først ordet til Korssjøen som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Jan Erik Korssjøen: Jeg vil først starte med å takke for invitasjonen. Mitt navn er altså Jan Erik Korssjøen, og jeg har tidligere vært konsernsjef i Kongsberg Gruppen, så jeg har lang erfaring med å jobbe sammen med staten som eier. Jeg har også vært medlem av Telenors bedriftsforsamling siden 2001, medlem av nominasjonskomiteen fra 2002 og leder for både bedriftsforsamlingen og nominasjonskomiteen fra 2005 til 2012.

Før jeg går videre, vil jeg gjerne klargjøre et par holdninger som jeg har. Min forståelse er at jeg ikke har noen forklaringsplikt i dette forum. Min hovedinteresse er å ivareta Telenor og nominasjonskomiteens interesser og integritet, så jeg kommer ikke til å kommentere navn i denne forbindelse. Jeg håper at jeg kan få forståelse for det.

Det jeg da kunne tenke meg å gjøre, er å oppsummere den prosessen som nominasjonskomiteen gikk igjennom i forbindelse med valget i 2011. Vi har jo som oppgave å komme med forslag til medlemmer til, og kompensasjon for, bedriftsforsamlingen, nominasjonskomiteen og styret. Så vi har tre oppgaver som nominasjonskomité. Men for enkelhets skyld vil jeg her bare omtale prosessen relatert

til forslaget til styremedlemmer, for det er jo det det går på.

Nominasjonskomiteen startet sitt arbeid så tidlig som 25. august i 2010 og avholdt i alt 23 møter før generalforsamlingen i mai 2011, så dette er et ganske omfattende arbeid. Komiteen startet sitt arbeid med å gjennomgå styrets siste egenevaluering, vurderte styrets størrelse, laget en foreløpig liste over ønskede kriterier samt besluttet å benytte en ekstern rådgiver – idet vi også søker kandidater internasjonalt, for styret i Telenor er internasjonalt sammensatt. Vi besluttet også å intervju alle de sittende styremedlemmene for å få et klart bilde av kompetanse og funksjon samt for å få kjennskap til hvert enkelt styremedlems tanker om egen situasjon når det gjaldt gjenvalg. Det er veldig viktig. Vi valgte et London-basert, anerkjent selskap som rådgiver. Samarbeidet med rådgiverne begynte med at vi jobbet videre med de søkekriteriene, som vi ønsket for de nye styremedlemmene, samt at vi så på styresammensetningene hos Telenors største konkurrenter for å sammenlikne kompetanseprofilene hos oss med dem vi konkurrerer med «world wide».

Ut fra dette satte vi opp kriterier for hva vi søkte, og de kriteriene vi valgte å søke etter, var

- dyp global forretningsforståelse
- internasjonal kulturinnsikt – vi opererer jo i mange land
- teknologi – konverteringsforståelse, forståelse for den forandringen som skjer i telebransjen, på strategisk nivå
- dyp finansiell forståelse
- høy etisk bevissthet

Det var de kravene vi satte opp.

En typisk søkeprosess starter med et stort antall kandidater, og i vårt tilfelle hadde vi i utgangspunktet mellom 60 og 70 navn som vi startet å jobbe med. Gjennom en omstendelig evaluerings- og elimineringsprosess – med full gjennomgang av alle cv-er – havnet vi til slutt opp med syv personer som vi inviterte til Norge for intervju. I løpet av den prosessen sendte vi også brev til alle de største institusjonelle og private eierne og ba om innspill til styrekandidater. Det kom ingen innspill til krav om spesiell kompetanse eller ønsker om spesielle kandidater fra departement på denne henvendelsen.

Vi diskuterte også antall styremedlemmer som skulle skiftes ut, samt hvor stor andel av aksjonærvalgte styremedlemmer som kunne være internasjonale. Vi var enige om at vi skulle prøve å få tre nye styremedlemmer av åtte, som er aksjonærvalgte i Telenors styre, og at minst 50 pst. av de aksjonærvalgte skulle være norske statsborgere – ikke flertall med utlendinger i styret.

I januar 2011 hadde Telenor gjennomført en ny, omfattende styreevaluering. Vi gikk igjennom den sammen med styreleder og det rådgivningsselskapet som styret hadde brukt i den prosessen.

Møtelederen: Tiden er ute, så hvis du nærmer deg avslutningen, er det fint.

Jan Erik Korssjøen: Ja. Jeg gjør det.

Der kom det også fram ønske om mer telekom-erfaring

og globale perspektiver. Vi jobber ut fra prinsippene om at vi skal følge dette prinsippet for god eierstyring. Vi var innstilt på at vi skulle ha vår innstilling klar før utsendelse av innkalling til generalforsamling. Så etter det syttende møtet den 11. mars anså komiteen seg ferdig, og vi sendte da som vanlig innstillingen til politisk forankring.

Møtelederen: Jeg er redd for at tiden er ute, så vi må stoppe opp der. Så får vi komme tilbake til det i spørrerunden.

Jeg må gi ordet videre til Anders Skjævestad, som er leder i Telenors nominasjonskomité. Vær så god – du har inntil 5 minutter til disposisjon.

Anders Skjævestad: Takk for det. Det er klart at nominasjonskomiteen i Telenor legger ned et betydelig arbeid for å komme fram til styrekandidater og kandidater til bedriftsforsamlingen i selskapet. Jan Erik Korssjøen har redegjort for i hvert fall deler av den prosessen som vi hadde i 2010 og 2011, og det gir et godt bilde av hvordan prosessen var. Jeg var også medlem av komiteen på det tidspunktet. Jeg har vært medlem siden 2009 og leder siden nå i vår.

Det er sentralt for oss å understreke at den grundigheten som Korssjøen har redegjort for, har vi videreført, og den er en selvfølge for en nominasjonskomité som oss. Det er også viktig at selv om vi har hatt kritiske merknader til at vi fikk innspill fra største eier veldig, veldig sent i prosessen, kan og vil ikke det rokke ved vår oppgave, nemlig det å legge til rette for at Telenor får et best mulig styre.

Press vil kunne komme fra mange kanter, og det kan og må vi leve med. Jeg er også trygg på at vi kan, og at vi har håndtert det på en god måte. Vi er av den oppfatning at Telenor har et godt styre i dag, men at vi hele tiden likevel skal være lydhør for innspill og tilpasse styret til den situasjonen, de utfordringene og de mulighetene Telenor til enhver tid står overfor. Jeg opplever ikke at det er interessekonflikter mellom aksjonærgrupperingene på dette området.

Medieoppslagene den siste tiden kan gi inntrykk av at noen leter etter styremedlemmer i en liten andedam, eller at de forslag som kommer inn, kommer fra ett sted og bare det. Noen beskylder også enkelte nominasjonskomiteer generelt for bare å finne menn bosatt i Oslo 3. Slik er det selvfølgelig ikke i nominasjonskomiteen i Telenor. Det er illustrert av Korssjøen gjennom hans redegjørelse.

Telenor er et av landets største og mest internasjonale og konkurranseutsatte – og kanskje også et av de mest komplekse – selskapene, og dette krever et styre sammensatt av ulike kompetanser og erfaring. Nominasjonskomiteen har gjennom de siste årene foreslått og fått gjennomslag for bl.a. økt utenlandsandel som en konsekvens av dette. Arbeidet med å utfordre hva som er rett bakgrunn for styremedlemmene, vil vi videreføre, fordi vi ikke tror det finnes noen evigvarende definisjon på hva som er rett og galt på dette området.

Oppsummert: Nominasjonskomiteen i Telenor har lyttet og vil fortsatt lytte til aksjonærene – alle aksjonærene som vil la seg lytte til – og andre direkte interessenter i

samfunnet for øvrig. Vårt mål er og vil fortsatt være Telenors og Telenors aksjonærers beste, og der igjen ha et godt styre.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Harald Norvik, som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Harald Norvik: Jeg er jo en avgått styreleder som er innkalt i en sak som en styreleder egentlig er relativt perifer i forhold til. Som Korssjøen har redegjort for, er prosessen imidlertid sånn at styreleder gjerne kommer inn tidlig i valgkomiteens arbeid, hvilket jeg gjorde. Jeg var med på møtet den 25. august 2010 og ga mine kommentarer til og vurderinger av styrets arbeid, og også av den evalueringen vi hadde hatt i styret. Så ble jeg innkalt igjen til nominasjonskomiteen i januar, hvor jeg gjennomgikk den styreevalueringen som Korssjøen betegnet som svært omfattende og detaljrik. Det er vel den mest omfattende styreevalueringen vi har hatt, som også for så vidt endte ut i en konklusjon hvor det var behov for å forbedre og forsterke styret.

Som det også er redegjort for, intervjuer nominasjonskomiteen alle medlemmene av styret. Så kom prosessen fra januar og utover, da kandidater skulle intervjues. Komiteen ønsket at jeg som styreleder skulle møte de kandidatene som til slutt sto på listen over dem som man ønsket å intervjuer – det var vel syv stykker, som nevnt. Jeg intervjuet vel alle disse. Grunnen til at det er en god løsning, er at de som er invitert inn som kandidater til et styre, også gjerne ønsker å høre hvordan styret arbeider, og hvordan styrets arbeidsprosesser er. Det er det stort sett styreleder som er best til å formidle til dem, så derfor er det en god løsning.

Det var min befatning med denne saken. Jeg intervjuet ikke den seneste grupperingen av kandidater som var vurdert, som kom inn i siste fase, og som Korssjøen ikke fikk tid til å orientere om – så det var min befatning med saken.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Svein Aaser, som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Svein Aaser: Jo, takk. Jeg skal nok ikke bruke de 5 minuttene. Mitt navn er Svein Aaser, og jeg har vært styreleder i Telenor siden den 16. mai i år. Jeg hadde vært styreleder i Statkraft i ca. to år, og ble invitert inn som styreleder i Telenor. Det takket jeg ja til, og det har jeg ikke angret på. Jeg må si at selv om det bare er gått noen få måneder, virker det som om det er mye lenger siden, for det er et krevende og veldig interessant verv.

Jeg har i grunnen ikke noe mer å føye til annet enn at min erfaring er at jeg har 20 år som konsernsjef i børsnoterte selskaper – først i Hafslund og Hafslund Nycomed, og så i DnB og DnB NOR, som vi bygde opp. Jeg gikk av og ble pensjonist 1. januar 2007. Da hadde jeg fylt godt og vel 60 år.

Møtelederen: Takk for det. Da gir jeg ordet til saksordfører Per-Kristian Foss, som har inntil 10 minutter til disposisjon.

Jeg gjør bare for ordens skyld oppmerksom på at det er den som spør ut, som styrer sin taletid, helt uten innblanding fra møteleder og komitéleder. Da er det Foss som har 10 minutter til egen disposisjon og selv styrer den tiden – vær så god.

Per-Kristian Foss (H): Siden ingen av dere er politikere, må jeg varsle om at jeg kan komme til å avbryte et svar hvis jeg mener at det er gitt før. Det har politikere kanskje en tendens til å gjøre mer av enn de herrer og damer som her sitter.

Først et spørsmål til Harald Norvik: Var styreevalueringen slik at du følte at du var nødt til å gå?

Harald Norvik: Det var vel ikke noe tema i mitt hode på det tidspunkt. Jeg vet ikke om det var noe tema i andres hoder heller.

Per-Kristian Foss (H): Det var altså andre årsaker til at du til slutt gikk av som styreleder, så vidt jeg har forstått av media?

Harald Norvik: Det hadde ikke noen sammenheng med den prosessen vi nå snakker om. Det hadde sammenheng med en prosess som dere kjenner til, og som dere har behandlet tidligere, nemlig min og styrets håndtering av salget av TV 2 til Egmont.

Per-Kristian Foss (H): Da vil jeg, uten at vi går inn på den saken konkret, bare spørre deg generelt om hvordan du oppfatter eierdialogen med departementet, og i særlig grad med eierskapsavdelingen og når det gjelder departementet som sådan. Har din dialog med eierskapsavdelingen vært god, og også med statsråden?

Harald Norvik: Jeg kan vel starte med å si at jeg var konsernsjef i Statoil i 11 år og 9 måneder og hadde en erfaring med statlig eierskap som var gjennomgående veldig god. Jeg vil vel si at er det noe som er viktig i dette landet, er det at statens måte å håndtere sitt eierskap på skjer i henhold til de prinsipper som staten selv har etablert, og som er godt i pakt med det som er internasjonal eierstyring. Mitt syn på dette er at vi har klart å etablere en form for relasjon mellom de statlig eide selskapene og de delstatlig eide selskapene og staten som er noe av det beste vi ser i verden. Det er viktig, og der har vi kommet langt.

Så har jeg i den tiden jeg var styreleder i Telenor, som vel var ca. fem år, hatt et veldig greit, åpent og ryddig forhold til eierskapsavdelingen og til den berørte statsråd, og jeg vil vel si at det også har vært vår opplevelse den andre veien.

Per-Kristian Foss (H): Da vil jeg gå til Korssjøen, til din redegjørelse som i og for seg viste en meget imponerende og omfattende prosess bak nominasjonskomiteens arbeid: Var det riktig at Mette I. Wikborg også deltok i nominasjonskomiteens arbeid i den prosessen?

Jan Erik Korssjøn: Ja, det er nominasjonskomiteen. Telenor har fire medlemmer. Den som er leder, er også leder av bedriftsforsamlingen, og det var da i tilfellet meg. Så har Nærings- og handelsdepartementet ett medlem. I alle de årene jeg har vært leder, har vel det vært Mette Wikborg. Og så var Reier Søberg før det. Ja, hun deltar i hele prosessen og er med på alle møter.

Per-Kristian Foss (H): Og det kom altså ikke noe innspill fra henne på vegne av departementet i den prosessen?

Jan Erik Korssjøn: Nei, det gjorde det ikke.

Per-Kristian Foss (H): På hvilket tidspunkt kom Hallvard Bakke inn som et innspill? Var det som en del av denne prosessen med 60–70 navn, som førte til at syv personer ble intervjuet? Eller var det senere?

Jan Erik Korssjøn: Det var senere.

Per-Kristian Foss (H): Var det også på det senere tidspunkt at Tore O. Sandvik kom inn?

Jan Erik Korssjøn: Jeg vil ikke kommentere navn.

Per-Kristian Foss (H): Nei, men kan du kommentere tidspunkt?

Jan Erik Korssjøn: I vårt møte 29. mars kom det innspill fra største eier om ett konkret navn, og det –

Per-Kristian Foss (H): Det har vi lest om i avisen, så det holder –

Jan Erik Korssjøn: – med den begrunnelsen fra departementet at man ønsket en større forståelse for norske forhold i styret. Det var et nytt kompetansekrav som ikke hadde vært fremmet tidligere i prosessen. Så vi –

Per-Kristian Foss (H): Unnskyld avbrytelsen, men på det tidspunkt dere spurte om kompetansekrav, som – så vidt jeg forsto – var tidlig definert i prosessen, fikk dere ikke noe innspill fra departementet?

Jan Erik Korssjøn: Det er riktig.

Per-Kristian Foss (H): Ok. Tør jeg spørre om heller ikke Mette Wikborg bidro til denne prosessen om kompetansekrav? Var det noen dissenser på det?

Jan Erik Korssjøn: Nei, absolutt ikke. Det var en enstemmig komité som sto bak de kravene som var stilt opprinnelig.

Per-Kristian Foss (H): Valgkomiteen, eller nominasjonskomiteen, som dere kaller det i Telenor, gjør vanligvis, som du har redegjort for på en grei måte, et impo- nerende arbeid med å kartlegge kandidater og finne dem, og dere bruker konsulenter. Hva var årsaken til at dere ikke

endret innstillingen etter at dere fikk innspill på den navngitte personen, som jeg velger å kalle Tore O. Sandvik?

Jan Erik Korssjøn: Det vi gjorde som komité, var at da vi fikk innspill fra største eier, tok vi selvfølgelig og behandlet innspillet på en ordentlig måte. Det er klart at største eier har all mulig rett til å fremme kandidater. Vi intervjuet kandidaten på akkurat den samme måten som vi har gjort med alle andre, og mente at kandidaten ikke var kvalifisert i henhold til de kriteriene vi hadde satt opp, og heller ikke var kvalifisert til – for å bruke et enkelt uttrykk – danke ut noen av dem som vi allerede hadde satt på vår liste.

Per-Kristian Foss (H): Tør jeg spørre om noen av de øvrige medlemmer av valgkomiteen/nominasjonskomiteen på dette tidspunkt har noen kommentarer å legge til?

Anders Skjævestad: Jeg er enig i Korssjøens redegjørelse for prosessen og hvordan den ble gjennomført, og de vurderingene vi gjorde.

Per-Kristian Foss (H): Er det andre som vil legge noe til?

Rune Selmar: Jeg kan bare understreke det som Jan Erik sier: Det er viktig å ha klart for seg en prosess hvor man har definert kriterier. Når vi må ta stilling til helt nye kriterier på slutten, blir det vanskelig å – hva skal vi si – finne rom for kriteriene for de personene som da blir foreslått.

Per-Kristian Foss (H): Så et spørsmål om den fortsatte skjebne for hr. Sandvik. Han blir da medlem av bedriftsforsamlingen. Er det slik at det er helt andre kriterier for å bli medlem der, eventuelt leder, enn å bli medlem av styret?

Jan Erik Korssjøn: Du ser på meg?

Per-Kristian Foss (H): Ja, jeg gjør det.

Jan Erik Korssjøn: Det er slik at bedriftsforsamlingen og styret har helt forskjellige roller. Det er ikke slik at det er de samme kriteriene som gjelder for bedriftsforsamlingen, som gjelder for styret. Det er styret som har ansvaret for – skal vi si – den daglige oppfølgingen av aktiviteten i selskapet. Bedriftsforsamlingens hovedrolle er faktisk å velge styre og ha et overordnet kontrollansvar i forhold til det arbeid styret gjør.

Per-Kristian Foss (H): Det er greit. Men det betyr at det er andre krav, altså?

Jan Erik Korssjøn: Det er andre krav, andre kriterier.

Per-Kristian Foss (H): Har det forekommet i din lange periode i Telenor eller andre selskaper at en vraket – for å kalle det det, det er mine ord – styrekandidat blir plassert

som medlem av bedriftsforsamlingen? Har det hendt før som du kan huske?

Jan Erik Korssjøen: For det første synes jeg formuleringen er feil, bare for å få sagt det.

Per-Kristian Foss (H): Det er min formulering.

Jan Erik Korssjøen: Det er slik at når valgkomiteen jobber, jobber vi med styrekandidatene først, for det er det som tar den lengste tiden. Bedriftsforsamlingen blir behandlet mer mot slutten av prosessen. Da er det slik at vi ønsker å sette sammen bedriftsforsamlingen også med representanter fra de forskjellige aksjonærene. Det var naturlig at det kom et innspill fra største eier med ønske om medlemskap i bedriftsforsamlingen, og vi etterkom det.

Per-Kristian Foss (H): Hadde det ikke vært naturlig at det innspillet kom på et tidligere tidspunkt?

Jan Erik Korssjøen: Det er et ønske vi alltid har, og så har vi blitt fortalt at det er et ønske som veldig sjelden etterkommes.

Per-Kristian Foss (H): Men dere gjorde kanskje departementet kjent med at dere holdt på? Det var ikke i hemmelighet dere holdt på?

Jan Erik Korssjøen: Nei. Vi startet prosessen i august året før, med byråsjefen i departementet som medlem av valgkomiteen. Jeg anser at det er en veldig god –

Per-Kristian Foss (H): Sånn ca. hvor mange måneder holdt dere på i 2010–2011?

Jan Erik Korssjøen: Vi holdt på fram til – det siste møtet vi hadde, var 29. mars i 2011. Da hadde vi hatt 23 møter.

Per-Kristian Foss (H): I godt og vel ett år, da?

Jan Erik Korssjøen: Ikke godt og vel. – Det er godt å ha bisitter: 26. april var det siste møtet vi hadde.

Per-Kristian Foss (H): Og da kan vi oppsummere: Hvor mange måneder hadde dere holdt på da?

Jan Erik Korssjøen: Da hadde vi holdt på fra august året før fram til 26. april.

Per-Kristian Foss (H): Og departementet reagerte altså ikke under denne prosessen før ganske sent, så vidt jeg forstår.

Mener du at statens opptreden i denne saken har vært i tråd med slik du oppfatter prinsippene for god statlig eierstyring, og slik det er uttrykt i eierskapsmeldingen?

Møtelederen: Da er tiden ute, så du må svare veldig kort på det.

Jan Erik Korssjøen: Det største «problemet» for oss i komiteen var at innspillet kom så sent at vi fikk problemer med å møte de tidsfristene vi hadde satt for prosessen. Vi skulle veldig gjerne sett at innspillet hadde kommet mye tidligere. Det var vår største utfordring.

Møtelederen: Da er det Martin Kolberg og Arbeiderpartiet, som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Martin Kolberg (A): Jeg begynner med å uttrykke en veldig stor respekt for at dere som sitter her nå, sier at dere ikke vil snakke om navn.

Det er sagt i offentlighet tidligere, men jeg skal gjenta det her i denne offisielle sammenhengen, at vi i regjeringsfraksjonen har ment at dere ikke burde være her. Grunnen til det er at vi mener at Stortinget ikke bør gå inn i diskusjoner om hva som foregår internt i selskapene, slik som vi faktisk nå er i ferd med å gjøre. Det er en helt nødvendig markering fra vår side, fordi vi mener at å begynne å diskutere navn og interne prosesser kan skade selskapenes integritet – og dette er altså børsnoterte selskaper – og vi har veldig respekt for dette. Allikevel, det er et mindretall som har bestemt – mindretallsrettighetene er brukt – at vi skal ha denne høringen. Men jeg sier dette innledningsvis veldig tydelig, slik at det kommer med i referatet.

Så er det til spørsmålene. Nå har vi fått en god reddegjørelse for hva som foregikk i forbindelse med nominasjonskomiteen, som det heter for Telenors vedkommende, i den aktuelle sammenhengen. Jeg spør Korssjøen, for det er du som er den sentrale personen i denne sammenhengen her nå. Vi har forstått at du mener at det skapte noen problemer at det kom navn sent, men du sa også litt tidligere at det var ikke helt uvanlig at så skjedde. Ikke desto mindre, det sentrale spørsmålet her er: Ble valgkomiteen utsatt for det du vil karakterisere som utidig press i denne aktuelle situasjonen fra hovedeier?

Jan Erik Korssjøen: Jeg må ta litt forbehold om ordet «utidig». Prosedyren er at når vi har gjort vårt arbeid, sender vi vår innstilling til forankring – det tror jeg er det rette ordet å bruke. Det var i hvert fall klart min oppfatning at hvis ikke vi som komité fant en løsning i forhold til det kravet som ble stilt mot slutten – altså ikke person, men kravet om en norsk person, som forsto norske forhold – ville ikke vår opprinnelige innstilling bli akseptert. Så det er jo en situasjon her som må løses.

Martin Kolberg (A): Jeg må stanse deg. Det er ikke for å være uhøflig, men det er på grunn av tiden.

Jeg vil da spørre Aaser: Fra ditt ståsted og med din brede kunnskap og erfaring fra næringslivet, oppfatter du denne situasjonen som nå er beskrevet, som – det som også representanten Per-Kristian Foss spurte om – å være utenfor det du kaller god eierskapskikk fra statens side?

Svein Aaser: Nå har jeg bare fått disse referert, så jeg vil nødig ha noen veldig fast oppfatning av det, men min erfaring er jo at forskjellige Eiermiljøer kan komme med

innspill på forskjellige tidspunkter, det gjelder de børsnoterte selskapene som jeg har hatt kontakt med nasjonalt og internasjonalt. Så det er i hvert fall ikke uvanlig. Om det er godt eller ikke, får andre vurdere.

Martin Kolberg (A): Da fortsetter jeg med Aaser, for nå har vi hørt Harald Norviks gode karakteristikk, vil jeg si, av forholdet til staten som eier. Hva er din erfaring med staten generelt, og, jeg tillater meg også å spørre, med næringsminister Giske spesielt, også etter at du ble styreleder i Telenor?

Svein Aaser: Da må jeg gå tilbake. Jeg hadde ikke, i motsetning til Harald Norvik, noen erfaring med statlig eierskap før i 1998. Da hadde jeg bare jobbet for og med private eiere, nasjonalt og internasjonalt, i Oslo og i London. Da jeg begynte som konsernsjef i DNB i 1998, fikk jeg staten som eier, og det har vært en god opplevelse gjennom alle år.

Når det gjelder forholdet til Nærings- og handelsdepartementet i Oslo, er min oppfatning at de utøver eierskap på en veldig profesjonell måte, på linje med de Eiermiljøer som jeg ellers kjenner.

Du spurte også om forholdet til næringsministeren. Ham kjenner jeg ikke annet enn som oppdragsgiver og som næringsminister. Jeg har altså ikke noen omgang med Trond Giske og kjenner ham ikke på noen annen måte, men den jobben som han har gjort, der hvor jeg har vært inne, har jeg ingenting å utsette på.

Møtelederen: Da er tiden godt og vel ute, og det er Fremskrittspartiet som skal stille spørsmål. Det er det jeg som skal gjøre, og møteledelsen går over til nestleder Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen overtok her som møteleder.

Møtelederen: Da gir jeg ordet til Fremskrittspartiets representant, vær så god.

Anders Anundsen (FrP): Først til Korssjøen, for å få tidsperspektivene riktig her. Dere var i praksis ferdig med deres jobb, hvis ikke NHD hadde hatt nye innspill, i januar. Er det riktig oppfattet?

Jan Erik Korssjøen: Nei, vi var ferdige med vår jobb 11. mars. Da sendte vi vår innstilling til forankring.

Anders Anundsen (FrP): Så det var etter 11. mars at det kom innspill på nytt navn, som alle vet er Sandvik?

Jan Erik Korssjøen: Det kom den 29. mars. Da kom det innspill på nye navn.

Anders Anundsen (FrP): Men kom det via Wikborg, eller kom det via noen andre?

Jan Erik Korssjøen: Det kom via Wikborg.

Anders Anundsen (FrP): Har all kommunikasjon mellom nominasjonskomiteen og største eier gått via Wikborg?

Jan Erik Korssjøen: Ja.

Anders Anundsen (FrP): Har du noen gang fått telefon fra andre i departementet om disse navnene?

Jan Erik Korssjøen: Nei.

Anders Anundsen (FrP): Heller ikke om Bakke?

Jan Erik Korssjøen: Nei.

Anders Anundsen (FrP): Så all kommunikasjon har gått der.

Da vil jeg stille spørsmål til Norvik om det samme: Har du noen gang hørt noe fra Wikborg, eller andre, om nye navn og innspill etter 29. mars fra NHD?

Harald Norvik: Jeg var ikke med i valgkomiteen, jeg var jo styreleder. Den kommunikasjonen foregår mellom valgkomiteen og departementet.

Anders Anundsen (FrP): Men du spilte jo en viss rolle ved at du hadde dialogen, f.eks. ble de syv som ble intervjuet, intervjuet av deg. Hadde du intervju også med den kandidaten som ble spilt inn til slutt?

Harald Norvik: Jeg ble ikke bedt om å ta intervjuer med den siste fase av kandidater.

Anders Anundsen (FrP): Er det unormalt?

Harald Norvik: Ja, i prosessen er det jo unormalt, men timingen gjorde det vel umulig. Jeg var for øvrig i Frankrike da jeg fikk høre om denne prosessen, så det var vel ikke egnet å bringe meg tilbake fra Frankrike.

Anders Anundsen (FrP): Men har du noen gang opplevd at det kommer innspill til navn fra største eier så sent i prosessen, som egentlig umuliggjør at styreleder intervjuer eller har noen kontakt med vedkommende?

Harald Norvik: Jeg tror staten har et problem her, og dette er ikke første gang. Dette er et problem som nok gjelder uansett hvilken regjering som sitter. Men hvis man skal gi et råd, er det å sørge for at den politiske prosessen i vurderingen av kandidater foregår parallelt med arbeidet i valgkomiteen. Det er det som er problemet her. Man ser listen og er ikke fornøyd med den. Man kommer da til at man vil kjøre inn andre kandidater. Her ble det jo argumentert med at man skulle ha inn en person som skjønte Norge. Jeg mener faktisk i all forsiktighet å si at det styret som satt, også skjønte Norge ganske godt, men uenigheten om vurderingen av Norge er en annen sak.

Dette er statens problem, og det er veldig viktig at man får en bedre prosess i fremtiden, slik at man unngår å sette valgkomiteen i miskreditt, som man i realiteten gjør.

Anders Anundsen (FrP): Har du som leder av nominasjonskomiteen noen gang opplevd at departementet stiller nye kriterier, eller kommer med nye kriterier, etter at dere er ferdig med deres arbeid?

Jan Erik Korssjøen: Nei, faktisk ikke. Jeg har vært gjennom mange innstillinger, og ved at vi har en representant fra departementet i komiteen, har vi hatt en løpende godkjenning av kandidatene.

Anders Anundsen (FrP): Så du har opplevd at departementet løpende har godkjent den prosessen og de kandidatene som dere har arbeidet med?

Jan Erik Korssjøen: Godkjent er ikke det rette ordet, men de har vært informert om hvilke kandidater vi ønsker.

Anders Anundsen (FrP): Men hvordan ser du da på den situasjonen dere ble satt i som selskap, når styret plutselig skal vurderes ut fra et nytt kriterium som dere ikke har hatt med i prosessen fra august til og med slutten av mars? Må ikke dere da også vurdere de andre kandidatenes kompetanse på nytt? Setter ikke dette dere i en vanskelig situasjon som nominasjonskomité rett og slett?

Jan Erik Korssjøen: Det var jo ingen ønsket situasjon. Men igjen, vi skjønner jo at vi er der for aksjonærene, og aksjonærene har rettigheter i forhold til hvilken type arbeid vi skal gjøre.

Anders Anundsen (FrP): Men har du noen gang opplevd at en privat aksjonær i selskapet har kommet med tilsvarende?

Jan Erik Korssjøen: Nei. Men det er heller ingen private aksjonærer som er i nærheten av det eierskapet som staten har.

Anders Anundsen (FrP): Men stiller ikke det enda strengere krav til statens profesjonalitet i eierskapet – at dere kan forvente den profesjonaliteten?

Jan Erik Korssjøen: Det klarer ikke jeg å ha noen mening om.

Anders Anundsen (FrP): Men dere forventer at eierne deres er profesjonelle?

Jan Erik Korssjøen: Det gjør vi.

Anders Anundsen (FrP): Når det gjelder den prosessen som vi nå snakker om, mener du at den var profesjonell nok? Du har lang erfaring fra mange selskaper. Var dette en profesjonell håndtering?

Jan Erik Korssjøen: Det vi har sagt flere ganger, er at innspillet kom vel sent og gjorde at vi ikke rakk de selvpålagte tidsfristene vi hadde satt oss.

Anders Anundsen (FrP): Jeg tolker det svaret som et nei.

Til slutt, Norvik: Dette handler om praktiseringen av eierskapet, og det dreier seg ikke bare om Sandvik-saken, men det kan også dreie seg om den situasjonen som gjaldt salget av TV 2. Derfor har jeg et spørsmål om det til slutt, og det er: Føler du at du ble ofret som styreleder fordi du var mer lojal overfor selskapet enn overfor største eier?

Harald Norvik: Jeg tror ikke jeg ville formulert det sånn, men det er klart at når jeg på vegne av styret valgte å gå i konflikt med en eier som ønsket en annen avgjørelse i TV 2-saken enn det styret ønsket, og også gjorde det på den måten, fordi det var en veldig kontroversiell debatt i pressen som fremstilte Telenor på en måte som jeg måtte gå ut og korrigere, da forventet jeg at jeg ville bli kastet som styreleder. Det er et privilegium for den største eieren, eller for enhver eier, å ha meninger om styreleder har tilstrekkelig tillit, og det hadde jeg da ikke hos den største eierens representant. Det ble jeg fortalt, og da var konklusjonen klar. Men det var en direkte sammenheng mellom håndteringen av TV 2-saken og det at jeg gikk av som styreleder, og det er fair enough. I forbindelse med styreevalueringen får jo komiteen vurdere om det var behov for å vurdere styreleder. Det opplevde jeg at det ikke var.

Møtelederen: Da takker vi for klargjørende svar. Sjøl om det gikk litt på overtid, var det viktig å få med seg. Klubba går nå tilbake til komitelederen, vær så god.

Anders Anundsen overtok her igjen som møteleder.

Anders Anundsen (FrP): Takk for det.

Da er det Sosialistisk Venstreparti og Hallgeir H. Langeland, som har inntil 5 minutter til disposisjon – vær så god.

Hallgeir H. Langeland (SV): Takk for det, leiar.

Lat meg slutta meg til det Kolberg sa om det at de sit her. For meg har dette sjølvsagt også med politikk å gjera, for nokre av oss her på Stortinget ønskjer å eiga meir og styra dykk meir, og nokre ønskjer å selja seg ut for å overlata alt til marknadskreftene – det ligg i botnen her.

Eg er ein av dei som då ville halde dykk litt meir i øyra – for å ha sagt det sånn – og meir enn det Trond gjer.

Harald Norvik: Du var, som du sjølv sa, direktør i Statoil i over elleve år. Då hadde eg litt med deg å gjera. Det var hyggeleg, det.

Det eg tenkjer på, er: Kva forskjell er det på å vera ein administrerande direktør og ein styreleiar?

Harald Norvik: Det er forskjell, gitt. Det er forskjell, men jeg vet ikke om tiden tillater å gå inn på det. For-

skjellen mellom et styre og en ledelse er jo veldig distinkt. Det er daglig leder og ledelsen som driver virksomheten, og som har ansvar for gjennomføring av alle beslutninger. Styret har ansvaret for selskapets strategi og egentlig for alt som foregår i selskapet, men styret har også et ansvar for relasjonen mellom selskapet og eierne, hvilket er et fundamentalt forhold i akkurat det vi snakker om her.

Hallgeir H. Langeland (SV): Då du gjekk av som direktør i Statoil, hadde det si årsak, det hugsar me jo. Eg lurar på: I samband med det som skjedde med Statoil då Statoil blei privatisert, kva rolle spelte du i det? På ein måte jobba du imot den politikken eg ville føra – i ei anna retning.

Harald Norvik: Jeg valgte vel ikke en annen retning, men jeg mente at det ville være klokt for eieren, og det ville være bra for Statoil at man fikk et delt eierskap, og det tillot jeg meg å ta initiativ til i Sandefjord i 1998. Det er jeg faktisk veldig glad for.

Hallgeir H. Langeland (SV): Det er ikkje eg. Men då var du altså direktør og dreiv med politikk.

Harald Norvik: Nei. Jeg avklarte med mitt styre at jeg kom til å gå ut med det initiativet, hvilket styret ikke selv kunne gjøre. Men de aksepterte at jeg gjorde det. Det var ikke politikk, men det var et synspunkt på hva som er et godt eierskap for et selskap som kan konkurrere internasjonalt. Dette er historie.

Hallgeir H. Langeland (SV): Ja, men historie er viktig.

Så noko som òg for så vidt er historie, men som er til irritasjon, Harald. Du kjenner til at dei raud-grøne vil ha moderasjon i leiarlønner. Likevel set du altså løna til direktøren i Telenor opp til nærmare 10 mill. kr, trass i at det har kome signal frå eit stortingsflertal og ei raud-grøn regjering om at det ikkje skal skje. Kan du kommentera det?

Harald Norvik: Hvis vi ser på Telenors lederlønnsutvikling, har vel den vært relativt stabil i den tiden jeg har sittet der. Jeg mener nok at det var noen ekstremutslag noe tidligere, for da innførte man opsjoner, som jeg personlig ikke er noe glad for. Men det ble jo fjernet, bl.a. på initiativ fra regjeringen – fra største eier. Lederlønnsutviklingen i Telenor var ikke preget av spesielt sterk økning i den tiden jeg satt der, men spørsmålet er om dette er det riktige nivå. Jeg vil nok mene at det lederlønnsnivået som man ser i de bedriftene vi snakker om her nå, kan forsvares. Det er også i konkurranse med private bedrifter som man er nødt til å matche i et marked. Dette er jo et marked hvor man skal tiltrekke seg gode ledere.

Det man ser i en del andre land, er ekstremutslag, og det har vi ikke i Norge.

Hallgeir H. Langeland (SV): Så 10 mill. kr i leiarløn i Noreg er heilt ok?

Harald Norvik: Jeg mener at Baksaas har en lønn som både bedriften kan forsvare, og som eierne burde si er akseptabel. Men det du også ser, er at det har vært enstemmige styre i beslutningen om disse lønnsnivåene også i andre av de statlige selskapene og med representanter som såkalt representerer de rød-grønne – hvis man sier at det er ulik partibakgrunn hos folk som sitter i styrene.

Hallgeir H. Langeland (SV): Kva meiner du om sånne som meg, som vil ha fleire som tar samfunnsansvar og ikkje berre tenkjer på pengar, inn i styra?

Harald Norvik: Jeg mener faktisk at det er litt ufint av deg å si at jeg ikke tar samfunnsansvar.

Møtelederen: Der er tiden ute. Det er Senterpartiet og Per Olaf Lundteigen som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk skal du ha.

Senterpartiets vurdering var at vi ikke ønsket at nominasjonskomiteene skulle innkalles her i dag. Det var naturlig at vi skulle innkalle styreledere. Når vi da ble presset til å gjøre det, må vi forholde oss til flertallets makt. Derfor må jeg også da spørre.

Første spørsmål går til Harald Norvik. Eiendomsrett gir styringsrett, og styreleder er et redskap for å gjennomføre eierens vilje. Staten er en stor eier. Er det da i det hele tatt riktig å bruke begrepet at staten «øver et press» på å få inn sine kandidater i et styre? Er det begrepet korrekt?

Harald Norvik: Det kan ikke jeg kommentere, for jeg har ikke vært medlem av valgkomiteen. Dette er et spørsmål om valgkomiteen.

Men det du tar opp prinsipielt, er jeg helt enig i – at en eier har både rett og plikt til å sørge for å påvirke selskapet. Det som er viktig her, er at staten har etablert prinsipper for sin eierstyring som klart legger ansvaret for beslutninger til styret.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg skal komme inn på det.

Harald Norvik: På en måte er det dette veldig mye dreier seg om her: I hvilken grad følger man sine egne prinsipper når det gjelder opptreden i forhold til styrene?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Du sa i et tidligere svar at når du ikke lenger hadde majoritetsseiers eller statens støtte, var du ikke lenger styreleder. Sammenhengene er klare enten det er et offentlig eierskap, eller det er et privat eierskap. Det er kjernen i eiendomsretten – og takk og pris for det. Det er jo derfor det er så sentralt.

Det opereres her med profesjonell eier. Hva er egentlig en profesjonell eier i forhold til eiendomsrett? Er ikke det eier som skal vurdere hva som er profesjonelt?

Harald Norvik: Svaret på det er vel ja. Det eneste jeg vil legge til, er at når staten velger å invitere andre inn som eiere ved siden av seg, pålegger det staten en plikt til å

opptre i henhold til de prinsippene som gjelder for blandet eierskap, og de prinsippene som staten selv har lagt opp til.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men du er altså enig i at det er staten som eier som definerer hvordan en sjøl skal være profesjonell, på samme måte som det er private som definerer hvordan de skal være profesjonelle i forhold til sitt eierskap – og at en da sjølsagt må ta et visst hensyn til den helhet en er inne i. Men det er jo eier som definerer sin profesjonalitet.

Harald Norvik: Jeg har bare én kommentar til det. Profesjonalitet er vel det at man forholder seg til det man selv skriver som retningsgivende for sin egen eieropptreden.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så det er etikk vi egentlig snakker om her?

Harald Norvik: Nei, det er rett og slett at du kan lese i eiermeldingen hvordan staten skal opptre som eier.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Greit.

Harald Norvik: Spørsmålet er om man følger den. Det er det som etter min mening er det viktigste.

Det andre er at staten har all makt, og det tilsier at staten må være usedvanlig forsiktig med å bruke den makten, slik at det ikke blir oppfattet å være utidig press.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Neste spørsmål – i forlengelsen av dette – er til Korssjøen.

Det heter seg at staten skal ha et aktivt eierskap, og det er vi sjølsagt enig i. En skal ikke eie noe uten at en skal ha et aktivt eierskap. Når du skal ha et aktivt eierskap i et børsnotert selskap, som vel ikke har noe annet formål enn å ha en høyest mulig børsverdi på kort og på lengre sikt, blir det ganske krevende. Hva legger du i aktivt eierskap fra staten i forhold til Telenor?

Jan Erik Korssjøen: Slik jeg har oppfattet dette, så ... Jeg svarer kanskje ikke helt på spørsmålet ditt, men staten har jo selv definert sitt aktive eierskap, og de sier at det skal de utøve gjennom de valgene som blir gjort til selskapenes styrende organer.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jo, men du har vært så sentral i dette og har også vært i andre bedrifter, så du har rimelig godt kjennskap til hva som ligger i eierskap – og i dette tilfellet da statlig aktivt eierskap.

Jan Erik Korssjøen: Ja.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Hvordan kan staten utøve aktivt eierskap i et børsnotert selskap?

Jan Erik Korssjøen: Sann som vi opplever det, som har jobbet i delvis statseide selskaper, er at staten har en atferd som er veldig lik alle andre store aksjonærers. Vi

har kvartalsvise møter med staten hvor vi går gjennom bedriftens utfordringer og resultater. Vi har møter med representanter fra Næringsdepartementet ved flere anledninger osv., slik at vi hele tiden er i dialog med eier, på samme måte som vi er i dialog med andre eiere.

Møtelederen: Takk for det.

Da er tiden godt og vel ute, og det er Geir Jørgen Bekkevold, fra Kristelig Folkeparti, som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Takk, leder.

Noe av utfordringen med å komme sist er at de fleste spørsmål allerede er stilt.

Men tilbake til det at departementet kom så sent inn i prosessen. Min kollega Martin Kolberg stilte jo Korssjøen et spørsmål om man oppfattet det som utidig press. Det svarte du vel egentlig negativt på – i hvert fall når det kommer til ordet «utidig».

Men jeg har lyst til å stille det samme spørsmålet til Harald Norvik, for du satt jo som styreleder da og opplevde staten som aktiv eier også på denne måten. Hvordan vurderer du akkurat dette forholdet med at de kom så sent inn, spilte inn nye navn og endret på kriteriene? Vil du bruke uttrykket at det kom «utidig press» fra den største eiers side?

Harald Norvik: Jeg tror det er best at de som eventuelt blir utsatt for press, selv sier det, og ikke vi som sitter i annen rekke.

Men det som jeg ble orientert om fra valgkomiteens formann, var at det kom et innspill som komiteen syntes var vanskelig på det tidspunktet det kom. Det er det eneste jeg kjenner til omkring det. Så hadde de en prosess rundt dette.

Som styreleder hadde jeg gitt uttrykk for at jeg egentlig ikke ønsket at det skulle skiftes ut mer enn tre i styret. Det tror jeg også var valgkomiteens ønske. Men det ble fire. Det var ikke noen stor dramatik i det, men det å skifte ut fire av åtte er ganske mye i et styre som i prinsippet fungerer bra, men hvor det er behov for forsterkninger.

Men jeg vil ikke vurdere spørsmålet om det var utidig press, for jeg ble ikke utsatt for noe selv i den forbindelse.

Møtelederen: Takk for det.

Da går vi over til runden med fellesspørsmål – og da tar jeg tilbake litt av kontrollen og styrer dette så godt som mulig.

Komiteen kan nå stille oppfølgende spørsmål. Det er først saksordføreren Foss. Vær så god.

Per-Kristian Foss (H): Jeg vil be Norvik om å utdype litt det han sa i forrige svar, om de spesielle krav som stilles til staten om profesjonalitet når man inviterer andre eiere inn i et selskap. Hvilke krav mener du da er spesielle for staten, i forhold til andre selskaper hvor man ikke har delt eierskap?

Møtelederen: Norvik.

Harald Norvik: For å starte med det: Jeg synes staten har etablert veldig gode prinsipper, som ligger i eiermeldingen, og som er i de dokumentene som er behandlet her i Stortinget, hvor man legger til rette for sin opptreden når det gjelder generalforsamlingen, hvor de har krevd en lederlønnsklæring, i forhold til valgkomiteen, hvor de legger vekt på at valgkomiteen skal være uavhengig – det skal være tre uavhengige, én fra staten – og med hensyn til de prinsippene de har når det gjelder relasjonen mellom selskapet og departementet, som skal være formell, og som ikke skal være preget av uformell signalgiving. Jeg tror det er den type ting som avgjør om staten er profesjonell, og jeg opplever at den i all hovedsak er det.

De sakene vi diskuterer nå, er unntakene. Er det riktig å ha fokus på de unntakene? Ja, det er det, fordi unntakene er det veldig viktig at man tar med seg videre, for å unngå å komme i situasjoner som skaper en viss form for mistilitt til staten som eier i det internasjonale kapitalmarkedet, som vi er avhengig av. Derfor er unntakene viktige – men de er unntak. Stort sett fungerer det veldig bra.

Møtelederen: Foss – til oppfølging.

Per-Kristian Foss (H): Jeg vil også presisere at det er unntakene vi diskuterer i denne høringen, det er ikke generelt om statlig eierskap, slik enkelte kan få et inntrykk av. Det er det andre fora vi har for å diskutere.

Men jeg har et spørsmål til Aaser. I eierskapsmeldingen står det en ganske konkret beskrivelse av hvilke krav som stilles til styremedlemmer i selskap med forretningsmessige mål – og det må man vel si at Telenor har. Jeg skal ikke referere det hele, men det er altså en lang oppstilling av kompetanse, erfaring innenfor flere områder, ledelse osv., bransjeerfaring, finansiell kompetanse osv. og internasjonal erfaring. Mener du at Harald Norvik tilfredsstilte disse kravene, som står beskrevet i statens egen eierskapsmelding?

Møtelederen: Aaser.

Svein Aaser: Ja – uten tvil.

Møtelederen: Takk.

Da er det Kolberg. Deretter har jeg tegnet meg selv. Kolberg, vær så god.

Martin Kolberg (A): Takk for det.

Ettersom komiteens leder tillot Foss å gjøre en definisjon, vil jeg bare også si at det står helt tydelig i dokumentene i tilknytning til denne høringen at det også er eierskapsutøvelsen generelt som er til behandling. Så det er relevant også å spørre om det.

Det gjør imidlertid ikke jeg. Jeg konsentrerer meg om det som jo åpenbart er et tema her. Vi har hørt nå fra alle hold, vil jeg si, at det denne saken handler om i den aktuelle sammenhengen, er at innspill har kommet sent, og at det har vært en utfordring for komiteens arbeid.

Nå spør jeg Skjævestad – vi har snakket mye med Korsjøen: Er det slik at dette etter din mening er å forstå som å være utenfor det som er statens retningslinjer for hvordan man skal opptre overfor en valgkomité?

Anders Skjævestad: Det står jo ingenting i retningslinjene eller i eierskapsmeldingene om tidsfrister og om når disse innspillene skal komme, så det finnes ikke noen konkret veiledning for det. Nominasjonskomiteen i Telenor var av den oppfatning på det tidspunktet at det kom sent. Det var ikke ønskelig. Men vi må også understreke at vi mener at vi håndterte situasjonen riktig. Man kan kalle det for hva slags press man vil, men vi håndterte situasjonen og mener vi disponerte slik vi skulle gjøre som komité, helt uavhengig av når disse tingene kom inn.

Møtelederen: Kolberg – til oppfølging.

Martin Kolberg (A): Er det helt uvanlig at sånne ting skjer? Nå har Korssjøen sagt at det er jo ikke helt uvanlig – han har sagt at dette selvfølgelig hender jamt og trutt. Og jeg, som kommer fra den politiske siden av bordet, oppfatter det som ganske normalt at en storeier kommer inn og sier: Ja, men skal vi ikke også ta hensyn til f.eks. dette med nasjonal forankring? Det har åpenbart vært et element i denne saken. Bortsett fra dette med tiden kan ikke dette være å oppfatte som noe som ligger utenfor en eiers oppgave i forhold til styresammensetning. Eller hva mener du?

Anders Skjævestad: Det er klart at det er eiers rolle å komme med forslag til styremedlemmer. Det er klart innenfor rollen, det er det ingen tvil om. Så det i seg selv er ikke kritikkverdig.

Møtelederen: Da har jeg tegnet meg selv, deretter er det Langeland.

Jeg har to kjenne spørsmål. Det ene er at jeg vil at de som har blitt kontaktet av representanter fra Nærings- og handelsdepartementet, tar ordet og bekrefter eller avkrefter om de har hatt kontakt med Nærings- og handelsdepartementet i forkant av denne høringen.

Det andre spørsmålet er til Korssjøen. Så vidt jeg forsto, dukket Hallvard Bakkes navn opp enda senere enn Sandviks navn. Sandvik var ikke kvalifisert til å danke ut noen av dem dere allerede hadde innstilt. Hva er det som gjør Hallvard Bakke særskilt kompetent i forhold til dem dere allerede hadde innstilt?

Vi kan først ta runden om NHD. Hvis noen er kontaktet av NHD, vil jeg gjerne at de gir beskjed om det.

– Skjævestad.

Anders Skjævestad: Jeg leder nominasjonskomiteen i dag, og der er Mette I. Wikborg medlem. Hun har deltatt på våre møter siden denne høringen ble offentlig, hvor vi også har diskutert denne høringen. Men min dialog med henne har bare vært om dette og om det vi snak-

ker om i dag. Ingen andre i departementet har kontaktet meg.

Møtelederen: Og heller ingen andre har fått noen kontakt?

– Aaser.

Svein Aaser: Hva mener du med kontakt?

Baksaas og jeg hadde et møte med Nærings- og handelsdepartementet og statsråden i går når det gjaldt VimpelCom og disse tingene. Det er helt noe annet.

Møtelederen: Ja, det er kun til denne høringen.

Svein Aaser: Vi diskuterte ikke noe av dette.

Møtelederen: I forhold til denne høringen?

Svein Aaser: Ja, akkurat.

Møtelederen: Korssjøen.

Jan Erik Korssjøen: Jeg må også si at jeg ble invitert til å delta i et møte i nominasjonskomiteen, hvor vi rett og slett bare gikk igjennom – jeg holdt på å si – sekvensen i den prosessen vi var gjennom for to år siden, og hvor også Mette I. Wikborg var til stede.

Møtelederen: Og så var det et spørsmål om Bakke.

Jan Erik Korssjøen: Igjen: Jeg har ikke lyst til å kommentere navn. Det som skjedde, som jeg nevnte, var at vi fikk innspill på en kandidat som vi ikke fant kvalifisert. Da ble det en ganske aktiv dialog med departementet, og den dialogen endte med at vi som komité enstemmig innstilte Hallvard Bakke som medlem av styret.

Møtelederen: Langeland, vær så god.

Hallgeir H. Langeland (SV): Det er nokre som forsøker å gjera dette til noko mindre enn det det er, det synest eg ikkje det er grunn til. Eigarskap, måten ein utøver eigarskap på, og kor mykje ein eig er sentralt for denne høyringa, sjølv om gjerne andre ikkje synest det.

Til Harald Norvik: ein siste runde på dette med samfunnsansvar sidan du avslutta med å seia at du tok samfunnsansvar. Det er eg einig i, men eg vil gjerne få det utdjupa: Du ønskjer jo å selja ned i Statoil, men du ønskjer ikkje å selja meir ned i Telenor, sånn som eg har oppfatta deg. Kva er grunnen til at du tenkjer forskjellig når det gjeld dei to selskapa?

Harald Norvik: Nå inviterer du meg inn på det som du sier at jeg ikke skal gå inn på – politikk – så jeg vet ikke om ... Jeg har vært styreleder i Telenor og har faktisk verken uttalt eller ment noe om hvilken prosent staten skal ha i Telenor. Jeg har et synspunkt på det, men jeg har ikke diskutert det som styreleder i Telenor.

Møtelederen: Christensen.

Jette F. Christensen (A): Takk. No har me høyrte både Skjævestad og Korssjøen seie at det er naturleg at største eigar kjem med innspel. I forlenginga av det vil eg at dei begge to skal svare, enten bekreftande eller ikkje-bekreftande, på denne påstanden: Poenget med å ha ein forankringsprosess med største eigar er at eigarane kan kome med synspunkt på forslaga.

Jan Erik Korssjøen: Det er jo vanlegvis slik at nominasjonskomiteens forslag blir forelagt generalforsamlingen, og at det er generalforsamlingen som velger styre. I Telenor har vi en bedriftsforsamling, som er et organ over styret, så der er det dette organet som velger styre. Vår jobb er å innstille eller komme med forslag til kandidater. Det er uklokt å legge fram forslag til kandidater som vi vet ikke vil bli godkjent. Jeg tror det er helt naturlig og enkelt at dette er avstemt på forhånd.

Møtelederen: Lundteigen, deretter Knudsen.

Jette F. Christensen (A): Eg har ikkje fått svar frå Skjævestad.

Møtelederen: Skjævestad, ja, vær så god.

Anders Skjævestad: Jeg slutter meg til det Korssjøen sier. Vi har aldri uttrykt noen mistilfredshet med at staten mener noe om kandidatene. Det er naturlig å ha forankring. Vårt punkt var at kommentarene til våre vurderinger burde kommet på et tidligere tidspunkt.

Møtelederen: Takk for det. Pass på mikrofonene, at de blir slått av.

Da er tiden egentlig ute, men vi har det litt romslig, og det er to spørre igjen, så jeg foreslår at vi tillater det. Da er det Lundteigen først, deretter Knudsen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Korssjøen, du sa at dere sendte innstilling til politisk forankring 11. mars, og at dere fikk tilbakemelding fra staten den 29. mars. Komiteleder brukte begrepet at statens forslag danket ikke ut noen kandidater. Norvik brukte begrepet «utidig press». Det er sånn det oppfattes, at staten utøver et utidig press ...

Harald Norvik: Jeg sa ikke det, jeg sa at ...

Møtelederen: Jeg tror at Lundteigen skal få stille spørsmålet sitt ferdig.

Per Olaf Lundteigen (Sp): ... for å få igjennom sin vilje med dette?

Spørsmålet mitt går til Aaser. Når det gjelder at statens folk ikke «danker ut» noen kandidater, «press» eller «utidig press», synes du det er en naturlig – det er til Aaser – begrepsbruk når vi vet om statens eierskap her i Telenor? Er det i det hele tatt korrekt å bruke begrepet press fra sta-

ten når det gjelder hvilke personer en vil ha for å ivareta sine interesser i Telenor?

Møtelederen: Aaser, vær så god.

Svein Aaser: Det er et generelt spørsmål. Vi har ikke opplevd at staten har brukt noe press i de sammenhenger hvor jeg har vært, men at det kan oppleves slik i definerte situasjoner, det skal jeg ikke utelukke.

Møtelederen: Lundteigen, til oppfølging.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Er det riktig at dere som sitter og skal forvalte selskapenes interesser, der hvor staten er en stor eier – og her er det svært stor eier – bruker begrepet at staten øver press på selskapene for å få sine personer til å ivareta statens interesser?

Møtelederen: Aaser.

Svein Aaser: Du vil aldri høre meg bruke det.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk.

Møtelederen: Harald Norvik insisterer på å få ordet til en oppklaring, vær så god.

Harald Norvik: Jeg insisterer ikke, men jeg ville sette pris på det.

Jeg har ikke sagt at det i denne situasjonen har vært et utidig press. Jeg sier at det er valgkomiteen som i tilfelle skulle ha vært utsatt for det, og jeg kjenner ikke til hva valgkomiteen føler om det. Jeg har selv vært utsatt for utidig press av statsråden, og det er godt kjent for komiteen, for det har dere behandlet tidligere. Det var et press for å ta en annen avgjørelse enn det styret hadde bestemt seg for å ta, en avgjørelse som styret selv har ansvar for å ta, i henhold til styringsprinsippene til staten. Det er utidig press. Det har skjedd, det kan komme til å skje igjen, og det er et forhold som man er nødt til å snakke om i offentligheten, fordi det er et brudd med statens eierstyringsprinsipper.

Møtelederen: Knudsen, vær så god.

Ulf Erik Knudsen (FrP): Mitt spørsmål, leder, går til Norvik.

I et av svarene til Anundsen i den første spørreundersøkelsen oppfattet jeg at du sa, og jeg skrev det ned, at det ikke er første gangen at dette skjer. Jeg oppfattet at det var et synspunkt som kom i forbindelse med dette at staten kommer sent inn med sine kandidater. Misoppfattet jeg, eller kan du utdype og konkretisere hva du mente med at dette ikke var første gangen?

Harald Norvik: Jeg kjenner til, og det er mange som kjenner til at det i prosessene rundt valgkomiteens arbeid – og valgkomiteens arbeid er, som dere hørte Kors-sjøen redegjorde for, utrolig omfattende og grundig, fordi

man også intervjuer mennesker som har krav på å bli tatt veldig alvorlig – ganske mange ganger har kommet innspill i siste fase, senere enn det jeg tror er bra for valgkomiteens arbeid. Det skyldes at den politiske prosessen – som er viktig, og som er avgjørende – kommer for sent i prosessen. Dette tror jeg gjelder uansett hvilken regjering som sitter, og det er derfor jeg sier at dette bør man ha ambisjoner om å endre sånn at valgkomiteens arbeid faktisk blir parallelt med den politiske godkjennelsesprosessen.

Møtelederen: Takk for det. Da er komiteens utspørring over. De som har hatt spørsmål, har fått stilt dem.

Vi skal over til en runde der dere har anledning til å gi en kort oppsummering på inntil et par minutter. Jeg gir først ordet til Korssjøen, vær så god.

Jan Erik Korssjøen: Det som har kommet fram her, er at dette innspillet om navn kom veldig sent. Men som vi har sagt: Det må vi akseptere. Som det også er blitt sagt: Jeg mener at vi håndterte det på en god måte. Vi klarte ikke å møte de tidsfristene som vi hadde satt, med tanke på at dette skulle vedlegges innkallingen til generalforsamling, slik at dette måtte meddeles og legges ut i media på et senere tidspunkt enn det som var ønskelig. Utover det tror jeg ikke at jeg har lyst til å si så forferdelig mye mer, fordi detaljene i prosessen har kommet fram her. Vi kom i mål på en god måte, så jeg tror det er min oppsummering.

Møtelederen: Takk for det. Da går vi videre til Skjævestad, vær så god.

Anders Skjævestad: Nei, jeg har ikke noen ytterligere kommentarer utover det som er blitt sagt.

Møtelederen: Takk for det. Da går vi videre til Norvik, vær så god.

Harald Norvik: Det eneste jeg vil si er at det at staten er en så stor eier som den er, og kommer til å forbli i all framtid i Norge, gjør at det er en risiko for at man kan havne i Stortinget til høring. Det er en ambisjon å unngå, både for styrer og for statsråder.

Møtelederen: Takk for det. Svein Aaser til slutt, vær så god.

Svein Aaser: Ja, jeg slutter meg helt til Norvik der.

Det er klart at staten er en stor eier og vil forbli i dette landet, slik vi har organisert oss og tenker framover. Det er viktig at staten opptrer korrekt og ordentlig, og personlig har jeg altså aldri hatt noe å utsette på statens adferd som eier siden jeg begynte å jobbe med staten i 1998.

Møtelederen: Takk for det. Da har jeg lyst til å takke dere alle for at dere møtte på denne høringen, svarte på våre spørsmål og ga deres redegjørelser. Det vil være et

viktig innspill i vår videre jobb med denne saken når vi skal lage innstilling til Stortinget.

Vi tar en pause i høringen fram til kl. 13.15.

Møtet ble avbrutt kl.12.40

Høringen ble gjenopptatt kl. 13.16.

Høring med Kongsberg Gruppens valgkomité

Møtelederen: Da er vi klare til å starte opp igjen denne kontrollhøringen. Jeg vil bare kort gjenta noen formaliteter. Det er viktig å svare kort og konsist på de spørsmål som stilles. Taletiden får vi litt hjelp til av den røde lampen som er her. Når det er 30 sekunder igjen av taletiden, begynner den å lyse, og når den slukker, er taletiden omme. Vi må også passe på mikrofonene, så vi ikke får problemer med lydanlegget.

Dette er en åpen høring, og det er derfor viktig at alle deltakerne unngår å omtale forhold som er underlagt taushetsplikt. Hvis en for å svare på et spørsmål fra komiteen, føler at en ikke kan gi det svaret uten å gi taushetsbelagte opplysninger, bør man gjøre komiteen oppmerksom på det.

Da vil jeg få ønske velkommen til valgkomiteen i Kongsberg Gruppen, som er representert ved Sverre Valvik, som er leder av valgkomiteen, og Alexandra Morris, som er medlem i valgkomiteen. Dere har med dere juridisk direktør Christian Karde som bisitter. Velkommen til dere.

Da har dere anledning til å gi en kort innledning på inntil 5 minutter – vær så god.

Sverre Valvik: Jeg ville bare orientere lite grann om valgkomiteens arbeid, og spesielt om arbeidet i forbindelse med valget i 2012.

Valgkomiteens arbeid har sitt grunnlag i, for det første, vedtektene for selskapet, videre er det en egen instruks for valgkomiteens arbeid, og selvfølgelig er det lov om allmennaksjeselskaper – det er det vi har som grunnlag.

Valgkomiteens viktigste oppgave er å foreslå aksjonærvalgte styremedlemmer og varamedlemmer til Kongsberg Gruppens styre. Videre skal valgkomiteen foreslå kompensasjon for styremedlemmer, og den skal også foreslå medlemmer av valgkomiteen.

Instruksen sier en del om hvilke forhold som skal vektlegges spesielt i komiteens arbeid. Når det gjelder styresammensetningen, skal en legge vekt på at en får en sammensetning som ivaretar aksjonærenes interesser. Vi skal ta hensyn til selskapets samlede behov for kompetanse, vi skal ta hensyn til styremedlemmenes kapasitet til å påta seg vervet, og vi skal sørge for at vi får et styre som er best mulig egnet til å treffe beslutninger til beste for aksjonærene og selskapet. Vi skal også ta hensyn til

at styret skal ha et visst mangfold, og vi skal sørge for at styret er egnet til å handle uavhengig av særinteresser.

I Kongsberg Gruppen er forholdet at staten, som kjent, eier mer enn 50 pst. av aksjene, og staten alene vil ha flertall i alle generalforsamlinger. Det er et faktum, og det må selvfølgelig også valgkomiteen ta hensyn til.

Valgkomiteens oppgave er å fremme forslag som ivaretar aksjonærfellesskapets interesser best mulig. I det ligger det at det fra tid til annen kan være behov for å komme fram til omforente forslag, eller kompromisser. Vi prøver å ta hensyn til innspill fra store og små private aksjonærer, og selvfølgelig også til innspill fra selskapets største aksjonær.

I det aktuelle tilfellet vurderte valgkomiteen forslaget om å foreslå Roar Flåthen som styremedlem, men kom fram til en annen løsning, slik det framgår av innstillingen, som for øvrig var enstemmig.

Takk.

Møtelederen: Takk for det. Da er det saksordfører Per-Kristian Foss som har inntil 10 minutter til disposisjon. Jeg vil presisere at det er utspørter selv som styrer sin tid uten innblanding fra komitéleder. Det kan også medføre at dere blir avbrutt av utspørter underveis.

Per-Kristian Foss (H): Jeg vil starte med et sitat fra statens eierskapsmelding, som dere sikkert kjenner, for den kommer fra den største eier. Det står der:

«For selskaper med forretningsmessige mål legges det vekt på å velge representanter med bred erfaring fra næringsliv og industri samtidig som de har kompetanse eller erfaring innenfor et eller flere av områdene ledelse, bransjeeerfaring, finansiell kompetanse, internasjonal erfaring, juridisk kompetanse, revisjonskompetanse, erfaring fra fusjoner og oppkjøp, erfaring fra større omstillingsprosesser, samfunnsansvar, samfunnsforståelse mv.»

Mener du, Valvik, at dere følger disse kriteriene noenlunde for valg også til styret i Kongsberg?

Sverre Valvik: Ja, vi gjør det. Når det gjelder å få en bred sammensetning, mener jeg at vi har belegg for å si at vi tar hensyn – i alle fall så langt som det går – til de fleste av de kriteriene du nevnte.

Per-Kristian Foss (H): Hva med samfunnsansvar og samfunnsforståelse? Er det også godt representert i det nåværende styret?

Sverre Valvik: Ja, det tar jeg for gitt, faktisk.

Per-Kristian Foss (H): Hva var da årsaken til at dere så behov for å supplere styret med et ikke-voterende varamedlem?

Sverre Valvik: Jeg har redegjort for dette i en begrunnet innstilling. Hele bakgrunnen er selvfølgelig at

vi fikk et forslag på bordet om at Roar Flåthen skulle velges som styremedlem. Vi fant at det var vanskelig å imøtekomme, men kom fram til et kompromiss. Bakgrunnen for det er at vi ønsket å ta hensyn til samtlige aksjonærers, også statens, ønsker i denne sammenhengen, og da fant vi at i tillegg til den kompetansen som var i styret fra tidligere, ville Flåthens kompetanse bidra positivt.

Per-Kristian Foss (H): Hvordan fikk du henvendelsen om Flåthen?

Sverre Valvik: Den kom via Nærings- og handelsdepartementets medlem i valgkomiteen, avdelingsdirektør Knut Utvik.

Per-Kristian Foss (H): Kom den på et tidspunkt som gjorde at den kunne blitt tatt hensyn til også ved vurdering av det sittende styret? Eller sagt på en annen måte: Kunne han vært styremedlem?

Sverre Valvik: Det har jeg også redegjort for i innstillingen. Det var forskjellige problemer med å velge ham som styremedlem fordi forslaget kom såpass sent. Hadde det kommet på et tidligere tidspunkt, hadde vi hatt bedre tid til kanskje å komme til en annen løsning. Med den tiden som var til disposisjon, mener vi at dette var en god løsning.

Per-Kristian Foss (H): Men hva var årsaken til at departementet kom så sent inn? Holder dere disse nominasjonskomitémøtene i hemmelighet, eller er ikke departementet informert om når dere møtes?

Sverre Valvik: Det kan jeg ikke svare på.

Per-Kristian Foss (H): Hadde departementet vært løpende orientert?

Sverre Valvik: Ja.

Per-Kristian Foss (H): Kan du kanskje utdype det?

Sverre Valvik: Vi har en tidsplan for komiteens virksomhet. Det absolutte er jo generalforsamlingen, som var den 7. mai. Vedtektene i selskapet sier at innkalling til generalforsamling skal sendes ut med 21 dagers varsel. Så sier instruksene til valgkomiteen at valgkomiteens innstilling skal følge innkallingen til generalforsamlingen, dvs. 21 dager før. Da må vi sørge for at vi har en innstilling klar i tide, slik at praktiske hensyn, til trykking osv., kan ivaretas.

Per-Kristian Foss (H): Hvor sent kom innspillet fra departementet i forhold til disse 21 dagene?

Sverre Valvik: Det var vel den 16. april som var fristen, og så kom innspillet fra departementet, så vidt jeg husker, den 30. mars.

Per-Kristian Foss (H): Så dere hadde altså et par uker på dere inntil innstillingen måtte ut?

Sverre Valvik: Vi hadde en arbeidsfrist som var den 29. mars. Den var satt av hensyn til påsken – jeg tror 1. påskedag var 6. april.

Per-Kristian Foss (H): Når kom departementets innspill til deg?

Sverre Valvik: Det kom enten 29. eller 30. mars.

Per-Kristian Foss (H): Altså etter eller på dagen for fristen?

Sverre Valvik: Ja, etter arbeidsfristen.

Per-Kristian Foss (H): Var også departementets representant med på å fastsette fristen?

Sverre Valvik: Fristene var egentlig satt i administrasjonen i Kongsberg Gruppen.

Per-Kristian Foss (H): Til det andre medlemmet av komiteen Alexandra Morris: Opplevde du departementets opptreden som mulig å unngå? Var det mulig å gjøre noe annet enn å akseptere departementets krav, som kom idet fristen utløp?

Alexandra Morris: Jeg forstår spørsmålet slik at du lurer på om vi kunne håndtert det annerledes enn det vi gjorde. Vi kunne valgt å prøve å se om vi kunne ta ham inn som styremedlem, og vi kunne hatt dissens i valgkomiteen. Så ville det vært opp til generalforsamlingen å vurdere om han skulle bli enten varamedlem eller styremedlem.

Per-Kristian Foss (H): Når dere ikke valgte noen av disse løsningene, oppfattet dere da departementets henvendelse som et press?

Alexandra Morris: Det var ikke noe press. Det var et sterkt ønske fra departementet.

Per-Kristian Foss (H): Hvordan oppfattes et sterkt ønske fra største eier?

Alexandra Morris: Vi vet jo at staten har majoriteten og derfor vil kunne få igjennom forslag på generalforsamlingen.

Per-Kristian Foss (H): Så dissens i komiteen ville med andre ord altså ikke hatt noen særlig betydning for generalforsamlingen?

Alexandra Morris: I praksis nei.

Per-Kristian Foss (H): Jeg hørte på nyhetene i dag næringsministeren uttale at det var for å få inn større grad av samfunnsforståelse i styret at man ønsket å få inn Flåthen

som varamedlem. Mener dere at styret ikke har den samfunnsforståelsen – eller mener *du* det? Jeg har spurt Valvik om det før.

Alexandra Morris: Nei. Jeg slutter meg til Valviks svar.

Per-Kristian Foss (H): Så vidt jeg forstår, er klubbformannen på Kongsberg en av de to ansatte som er valgt til styret. Er det riktig?

Alexandra Morris: Ja.

Per-Kristian Foss (H): Da formoder jeg at han også kanskje representerer noen av de samme synspunkter som dem Flåthen vil stå for?

Alexandra Morris: Det kan ikke jeg uttale meg om.

Per-Kristian Foss (H): Nei, det skjønner jeg. Det var et ledende spørsmål, dessuten. Det skal jeg prøve å unngå. Så vidt jeg husker, er Flåthen også tidligere klubbformann på Kongsberg, er han ikke det?

Alexandra Morris: Det tror jeg stemmer.

Per-Kristian Foss (H): For noen år tilbake, ja.

Det å velge et varamedlem og honorere vedkommende som styremedlem, er ikke det litt rart? Jeg oppfatter det slik fra andre som har forklart seg her, at avlønning av styremedlemmer først og fremst er en avlønning ikke bare for å møte i møtene, men for å påta seg et ansvar som følger med det å være styremedlem i et børsnotert selskap – et betydelig eieransvar og et betydelig personlig ansvar også. Det ansvaret har ikke Flåthen, men likevel får han samme honorar av styret. Hvorfor, Valvik?

Sverre Valvik: For det første var ikke dette med honoraret noe stort tema i våre møter. Det var i alle fall nærliggende enten å lønne ham som styremedlem eller som et varamedlem med sporadisk fremmøte. Det som var tilfellet med Flåthen, var at han skulle være fast møtende, ha møterett og talerett, men ikke, som du sier, stemmerett. Vi vurderte det da slik at det vesentlige var arbeidsmengden i dette tilfellet. Det er forberedelse til samtlige styremøter, og det er deltakelse på styremøtene. Dette med manglende stemmerett ble ikke tillagt vekt, honoraret ble bestemt skjønnsmessig.

Per-Kristian Foss (H): Hvordan kan noen kontrollere det du sier? Du sier at forutsetningen var at han skulle være fast møtende. Samtidig, sier du, slik jeg har forstått fra pressen, at selskapet ikke kan opplyse om hvor mange som har møtt på møtene.

Sverre Valvik: Det har ikke jeg sagt.

Per-Kristian Foss (H): Kanskje Karde kan svare på det. Jeg har forstått det slik at selskapet ikke opply-

ser offentligheten om hvem som møter på styremøtene, i ettertid.

Christian Karde: I ettertid kommer det statistikk hvert år over oppmøte blant styremedlemmene. Den offentliggjøres sammen med årsregnskapet.

Per-Kristian Foss (H): Så ved årsregnskapet får vi vite hvor mange møter Flåthen har møtt på, men ikke i etterkant av styremøtene, altså? Er ikke det en rimelig offentlighet å ha? Jeg forstår at man ikke offentliggjør hvem som skal møte på styremøtene, men hvem som har møtt, i ettertid, er ikke det mulig å si når nominasjonskomiteen forutsetter et styremedlem eller varamedlem som fast møtende? Jeg kan jo stille spørsmålet til Valvik: Det var en forutsetning for honorarets størrelse at han skulle møte fast?

Sverre Valvik: Ja, som et vanlig styremedlem.

Per-Kristian Foss (H): Ja.

Møtelederen: Og der er tiden godt og vel ute.

Da er det Arbeiderpartiet og Martin Kolberg som har inntil 5 minutter til disposisjon.

Martin Kolberg (A): For referatet og for ordens skyld sier jeg til dere her, i offisiell sammenheng, at vi – som dere har forstått – i regjeringsfraksjonen mener at dere ikke burde vært her, at dere ikke burde vært innkalt. For denne diskusjonen burde vært holdt internt – i Kongsberg Gruppen i dette tilfellet – og vedkommer sånn sett ikke Stortinget. Det er vår oppfatning. Men nå er dere her, og min kollega Foss begynte sin utspørring med sitater fra regjeringens egen eierskapsutøvelse og premissene for den. Først til Valvik: Mener du at Roar Flåthen fyller de kriteriene som her ble opplest av Foss?

Sverre Valvik: Ja, samlet sett fyller styremedlemmene de totale kriteriene. Hvert styremedlem dekker ikke nødvendigvis alt, men samlet er det fullstendig.

Martin Kolberg (A): En del av det såkalte «bakteppet» når det gjelder Flåthen, er jo som det ble riktig sagt her – du trodde at han har vært klubbformann. Han har vært det og har jo arbeidet i Kongsberg Gruppen veldig lenge. Han har også sittet i styret, men ble altså tatt ut av en Høyre-regjering tidligere, uten at vi gjorde noe anskrik i tilknytning til det. Men ikke desto mindre: Er ikke han da godt kvalifisert til å sitte i et sånt styre?

Sverre Valvik: Jo, og det har vi også redegjort for i innstillingen.

Martin Kolberg (A): Ja, men jeg vil bare at du sier det her.

Sverre Valvik: Ja, jeg kan godt sitere fra innstillingen.

Martin Kolberg (A): Ja, gjør gjerne det, for det har noe med referatet å gjøre.

Sverre Valvik: «Flåthen arbeidet tidligere ved Kongsberg Våpenfabrikk i en årrekke hvor han også var klubbformann fram til 1989. Flåthen har siden hatt ledende verv i fagbevegelsen og har de siste fem årene vært leder i Landsorganisasjonen. Flåthen har gjennom sin virksomhet en betydelig innsikt i norsk nærings- og samfunnsliv.» Det er vår begrunnelse.

Martin Kolberg (A): Du karakteriserte den løsningen som var enstemmig, og som ble til slutt ble akseptert enstemmig av generalforsamlingen, og vi har lest at du brukte uttrykket «et kompromiss»: Hvorfor var det nødvendig å etablere et kompromiss?

Sverre Valvik: Det er i grunnen helt naturlig at det kommer innspill fra forskjellige kanter til valgkomiteen, og det er valgkomiteens oppgave å ivareta – som jeg nevnte i stad – samtlige aksjonærers interesser. Du kan kalle det et kompromiss og du kan kalle det en omforent innstilling, det er en smakssak, egentlig.

Martin Kolberg (A): Dere har jo – Morris kan gjerne også svare på dette – bred erfaring fra norsk næringsliv, og i denne sammenhengen sikkert også fra samfunnslivet. Er det uvanlig at eieren – i dette tilfellet en så stor eier som staten er – kommer inn på en slik måte og har en sterk oppfatning? Er det en uvanlig ting?

Sverre Valvik: Er det meg?

Martin Kolberg (A): Ja, gjerne deg, og gjerne Morris også, med den erfaringen hun også har.

Sverre Valvik: Det som var uvanlig i denne situasjonen, var at forslaget kom så sent. Ellers kan jeg ikke si at noe i den sammenhengen var spesielt påfallende.

Alexandra Morris: Jeg slutter meg til det Sverre sier. Dette er ikke noe uvanlig for en stor eier. Det er vanlig for en stor eier å uttrykke meninger om medlemmer av styret. Det var tidspunktet som var litt uheldig.

Martin Kolberg (A): Vi har fått tydelig klargjort at henvendelsen til valgkomiteen kom den veien den skulle komme, altså via Utvik, som var departementets representant i komiteen. Så dere kan altså avsanne – slik jeg forstår dere, men dere får svare på det jeg spør om – at dere personlig, eller noen andre, ble utsatt for noen direkte kontakter, eller la oss bruke uttrykket «press», fra staten, dvs. fra statsråden og departementet, for å oppnå medlemskap for Flåthen?

Sverre Valvik: Ja, all kontakt som jeg hadde, kom via Knut Utvik.

Alexandra Morris: Det kan jeg også bekrefte.

Martin Kolberg (A): Dette er nemlig et viktig poeng, selvfølgelig.

Da har jeg bare et siste spørsmål, og det handler om dette hovedspørsmålet, og jeg stiller det til Valvik, men Morris kan også svare hvis tiden strekker til, og det er følgende: Mener dere at Kongsberg Gruppen i den forbindelse som vi nå sitter her og snakker om, har blitt utsatt for noe fra statens side som dere oppfatter ligger utenfor det som kalles for god eierskapskikk?

Sverre Valvik: Jeg kan jo ikke uttale meg på vegne av andre enn valgkomiteen og ikke for hele Kongsberg Gruppen ...

Martin Kolberg (A): Nei, svar ut fra det du representerer, det du har opplevd, og ikke for Kongsberg Gruppen som sådan.

Sverre Valvik: Jeg oppfatter ikke prosessen som fullstendig ryddig når det gjelder dette med tidspunktet, men ellers har jeg ingenting å kritisere.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Fremskrittspartiet og jeg som skal stille spørsmål, og møteledelsen går over til nestleder Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen hadde her overtatt møteledelsen.

Møtelederen: Takk, komitéleder. Da gir jeg ordet til Fremskrittspartiet.

Anders Anundsen (FrP): Dere uttaler dere jo veldig forsiktig. Valvik sa nå at prosessen ikke var «fullstendig ryddig». Men har du noen gang opplevd at departementet kommer med innspill så sent i en prosess, altså etter at dere i praksis er ferdig med innstillingen?

Sverre Valvik: Nå har ikke jeg all verdens erfaring med statlig eierskap. Det er jo kun i Kongsberg Gruppen jeg er involvert i den sammenhengen. Jeg har sittet i valgkomiteen i åtte år, og jeg har ikke opplevd det samme i den perioden.

Anders Anundsen (FrP): Morris, du har jo også bred erfaring fra næringslivet for øvrig. Har du noen gang opplevd at en stor eier – uavhengig av om det er staten eller andre – har opptrådt på den måten?

Alexandra Morris: Der har jeg for liten erfaring i valgkomitéarbeid til å kunne uttale meg presist.

Anders Anundsen (FrP): All kommunikasjon har gått via Utvik, sier dere. Var ikke Utvik med i prosessen fra starten av?

Sverre Valvik: Joda.

Anders Anundsen (FrP): Men er det ikke da litt underlig at ikke departementet kunne delta med sine innspill i den normale prosessen, som alle andre eiere må?

Sverre Valvik: Ja, jeg gjentar at tidspunktet var – hva skal jeg si – litt overraskende for komiteen, for sent.

Anders Anundsen (FrP): Hvis dette innspillet hadde kommet fra noen andre enn staten, ville dere tatt hensyn til innspillet da?

Sverre Valvik: Det tror jeg ikke. Vi ville nok sagt at vi hadde henvist behandlingen til et ordinært valg, eller til neste år. Det er jo valg i 2013.

Anders Anundsen (FrP): Har dere noen gang tidligere vurdert en tilsvarende løsning på en utfordring, altså hvor man gir et styre styreansvar og styreansvar og en pliktig oppmøtende førstevarer med samme godtgjørelse som et styremedlem? Har dere noen gang opplevd det? Og da vil jeg gjerne at dere trekker inn hele deres breddeerfaring – om det noen gang har skjedd i noe selskap dere har vært involvert i?

Sverre Valvik: Nei.

Alexandra Morris: Nei.

Anders Anundsen (FrP): Så det er en helt spesiell løsning som er valgt i denne saken. Hvorfor har dere ikke funnet at dette burde brukes oftere i andre selskaper?

Sverre Valvik: Det er det umulig å svare på. Vi må jo behandle enhver sak i den sammenhengen som den dukker opp, og den har aldri dukket opp, og derfor har det heller aldri vært noe behov for å løse et ikke-eksisterende problem på samme måte.

Anders Anundsen (FrP): Så andre private, profesjonelle eiere har aldri opptrådt med den typen innspill tidligere?

Sverre Valvik: Nei.

Anders Anundsen (FrP): Men det som er litt av utfordringen med denne saken, er at næringsministeren har jo skjovet dere foran seg. Han har sagt at dette har ikke jeg noe med. Det er en enstemmig nominasjonskomité som har kommet til denne løsningen, noe som betyr at et varermedlem uten styreansvar skal ha samme godtgjørelse som et styremedlem med styreansvar.

Flåthen tjener jo dobbelt så mye nå – uten styreansvar og uten noe ansvar – som han gjorde da han faktisk var styremedlem i Kongsberg Gruppen. For meg henger ikke dette på greip, og derfor vil jeg gjerne at dere forklarer hvorfor dette henger på greip, for det er

jo dere som ifølge Giske er ansvarlig for denne løsnin-gen.

Sverre Valvik: Jeg har ikke sett dette med kompensasjonen som et stort problem, bortsett fra at jeg har lest om det i avisen. For oss i komiteen var det en naturlig løsning.

Alexandra Morris: Nå vet jeg ikke helt hva jeg skal svare på – du spurte om så mye.

Anders Anundsen (FrP): Hvorfor er dette en «naturlig løsning»?

Alexandra Morris: Vi har jo sagt at dette var et uheldig tidspunkt. Det er jo tidspunktet her som er uheldig. Det var jo største eier som kom med forslaget, og vi tok diskusjonen og følte at vi kom fram til et godt forslag, et godt kompromiss.

Anders Anundsen (FrP): Men åpenbart da ikke i tråd med det som dere egentlig mente, for dere var jo ferdig med arbeidet deres? Kolberg prøver å få dette til å fremstå som om dette ikke er noe press, at dette er noe dere gjør av fri vilje, at dette egentlig er tatt fra deres hoder – er det en riktig beskrivelse av situasjonen?

Alexandra Morris: Nei.

Anders Anundsen (FrP): Nei. Så dette er et resultat av at største eier så sent i prosessen fremmer et krav som dere føler at dere er presset til å gjennomføre – på en eller annen måte.

Sverre Valvik: «Presset» er ikke ordet. Det er i selskapets interesse å finne en omforent løsning som har støtte, som valgkomiteen kan fremme enstemmig, og som vi med rimelighet kan anta vil bli vedtatt på generalforsamlingen. Det er selskapets interesse, og den vil vi ivareta.

Anders Anundsen (FrP): Dere hadde med andre ord ikke noe valg?

Sverre Valvik: Jo, vi kunne kommet fram til det som er kalt for et kompromiss, eller et omforent forslag. Det kunne muligens ha vært annerledes, men det var sann det ble.

Anders Anundsen (FrP): Men når dere da skal jobbe i andre nominasjonskomiteer og i denne valgkomiteen senere, er dette en løsning dere vil anbefale i så henseende? Er dette normalt en god løsning for et selskap? – Valvik, så Morris.

Sverre Valvik: Jeg regner ikke med at vi kommer opp i en identisk situasjon senere.

Alexandra Morris: Helt riktig, det tror jeg neppe vi gjør.

Anders Anundsen (FrP): Så dette er helt spesielt!

Møtelederen: Da er tida ute, og vi takker for spørsmål og svar. Klubba går tilbake til komitélederen – vær så god.

Anders Anundsen overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Senterpartiet og Per Olaf Lundteigen som har inntil 5 minutter til disposisjon – vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Kongsberg Gruppen er et børsnotert selskap som bl.a. produserer krigsmateriell, og det er vel derfor staten er eier, og det samlede statlige eierskapet, med Statens pensjonsfond innland, så langt jeg vet er på 58,57 pst. Er det korrekt?

Sverre Valvik: Det høres ut til å stemme.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Du, Valvik, er administrerende direktør for Arendals Fossekompagni, som etter den samme oversikten har 7,96 pst., og du, Morris, representerer ulike fond med anslagsvis 5 pst. av eierinteressene. Er det dekkende?

Alexandra Morris: Jeg tror det siste jeg har lest, er 3,5 pst.

Per Olaf Lundteigen (Sp): 3,5 pst.

Det som altså er situasjonen, er at i den valgkomiteen representerer dere to eierinteresser som er en beskjeden del i forhold til det som er statens eierskap. Reagerer dere på at det her brukes begreper som at dere ikke har fri vilje, og at dere er fratatt muligheten til å influere på det hele når eierrettighetene faktisk er slik de er, og vi har privat eiendomsrett her i landet, og eiendomsrett gir styringsrett? Hva er deres kommentar til i det hele tatt å snakke om dette når eierforholdene er slik de er?

Sverre Valvik: Jeg sa innledningsvis at jeg oppfatter det som komiteens oppgave å ivareta samtlige aksjonærers interesser på best mulig måte og finne en balansert løsning som tilfredsstillende både staten og øvrige aksjonærer.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg sitter her med innstillinga fra valgkomiteen. Det var den du refererte til når det gjaldt Flåthens kvalifikasjoner, og det står der at dere siden generalforsamlinga i 2011 hadde to møter og telefonmøter, og i tillegg korrespondanse per e-post. Kunne du gjenta de tidspunktene som her er sentrale med hensyn til innspillet fra statens representant i valgkomiteen, Roar Flåthen – når det kom i forhold til de andre tidspunktene dere hadde?

Sverre Valvik: Først kan jeg bare opplyse at i Kongsberg Gruppen er det en valgperiode som er toårig, det vil si at det var valg i 2011, og neste ordinære valg skal være i 2013. Så valgkomiteens oppgave i 2012, slik vi hadde lagt

opp til, var todelt: Det var regulering av kompensasjonen for styremedlemmer, og det var innstilling til ny valgkomité. Arbeidsprogrammet og tidsplanen ble lagt opp i forhold til det som vi oppfattet som vår hovedoppgave det året. Det var påske, og den påsken kom på det tidspunktet da valgkomiteen skulle levere innstillingen, så vi la opp til en arbeidsplan der vi skulle levere en innstilling 21. mars. Arbeidsfristen, som jeg nevnte, var satt til 29. mars. Det var av hensyn til påsken og til den tiden det tar å trykke innkallingen til generalforsamlingen. Forslaget som kom via Knut J. Utvik, kom enten 29. eller 30. mars.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så det vi snakker om her, er tidsrommet fra 21. mars til 29., 30. mars – fra en eier som representerer 58,57 pst. av interessene i selskapet?

Sverre Valvik: Ja.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det er vel da sånn – uansett hvilke spilleregler det er – at hvis en slik eier ønsker å gjøre sånn eller sånn med styre eller ledelse av selskapet, kan vedkommende i henhold til vanlige eiendomsrettsbetraktninger gjennomføre det i henhold til sin vilje?

Sverre Valvik: Ja, det er klart at eieren kan gjøre som han vil.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Derfor merket jeg meg at etter at den situasjonen oppsto, så dere at situasjonen var håndterbar, og dere håndterte den på en slik måte at den ivaretok helheten, og staten ble fornøyd med det. Er det korrekt?

Sverre Valvik: Ja, og samtlige aksjonærer på generalforsamlingen også.

Per Olaf Lundteigen (Sp): For det er det neste spørsmålet mitt: Dere to representerer de største private aksjonærene, og dere var fornøyd med hvordan staten sammen med dere i sum løste denne utfordringa?

Sverre Valvik: Ja, vi stemte for på generalforsamlingen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Takk.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Kristelig Folkeparti og Geir Jørgen Bekkevold som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Takk for det.

Tilbake til dette med at den største eieren kom så sent inn i prosessen at dere allerede hadde levert innstillingen. Er dette vanlig, også for andre eiere? Eller er det kun staten som opptrer på den måten?

Sverre Valvik: Jeg oppfatter det ikke som vanlig. Det er jo uvanlig.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Ja. Dette var også tema i den forrige runden vi hadde, da vi hadde Telenor inne. Samme tema var oppe da.

Sverre Valvik: I Kongsberg Gruppen blir det i forkant av alle generalforsamlinger lagt ut på hjemmesiden en frist for aksjonærene for å komme med forslag. Nå vet jeg ikke når den fristen var i år, men det var iallfall i god tid før det tidspunktet du snakker om nå.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Så det er kun den største eieren som ikke forholder seg til den fristen, forstår jeg da.

Sverre Valvik: Ja, det er erfaringen vår.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Var det på noe tidspunkt aktuelt for dere ikke å følge departementets innspill?

Sverre Valvik: Vi fulgte ikke departementets innspill, for det var nemlig å velge Flåthen som styremedlem.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): OK. Når det gjelder avlønningen av dette varamedlemmet, var det en beslutning som dere tok alene, eller var det også et innspill fra den største aksjonæren?

Sverre Valvik: Nei, det var valgkomiteen.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Så det var dere som konstruerte den.

Du sier at i hvert fall du selv ikke opplevde dette med avlønning av varamedlemmet som noe stort problem. Men når man ser dette litt utenfra og inn: Har dere forståelse for at dette ser litt rart ut, og at det reises spørsmål om det?

Sverre Valvik: Jeg synes det er kommet et overdrevet fokus på det.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Det er greit.

Møtelederen: Takk for det. Da går vi over til den runden hvor vi skal stille oppklarende spørsmål. Det betyr at vi må være korte i våre spørsmålsstillinger, og korte i svar. Først er det saksordfører Foss – vær så god.

Per-Kristian Foss (H): To korte spørsmål til Valvik eller Morris, dere kan velge hvem som vil svare. Hvorfor er det naturlig at et styremedlem får like lite betalt – eller like mye, det er jo avhengig av øynene som ser – for å sitte i styret som et varamedlem? Skal det ikke i avlønning være noe forskjell på betalingen med hensyn til ansvar, f.eks. ansvarsforsikring?

Sverre Valvik: Jo, det er godt mulig at jeg kunne ha tenkt grundigere over saken, men i så fall måtte vi ha gjort en skjønnsmessig vurdering, og mitt umiddelbare skjønn var at forskjellen var såpass liten at det berettiget ikke å redusere styrehonoraret av den grunn.

Alexandra Morris: Vi fokuserte ikke mye på avlønning. Det var ikke det som var primæroppgaven og målet vårt i det korte tidsrommet vi hadde. I etterkant var det kanskje uheldig, men der og da virket det som et rimelig forslag i forhold til det Valvik har sagt tidligere.

Møtelederen: Foss – til oppfølging.

Per-Kristian Foss (H): Bare et annet spørsmål, egentlig. Dere representerer, som Lundteigen var meget tydelig på, mindretallsaksjonærer i Kongsberg Gruppen. Det gjør alle private, men de eier til sammen vel 40 pst. av den, etter hva jeg forsto.

Hvordan ser dere på ansvaret for mindretallsaksjonærene når det gjelder at staten kan opptre på en måte som gjør at uansett hva dere sier, kan staten få sitt gjennom?

Sverre Valvik: Jeg synes at det nesten er den viktigste oppgaven for valgkomiteen å ivareta også de mindre aksjonærenes interesser i den sammenhengen. Derfor må man nødvendigvis være innstilt på å få til kompromisser, der også de mindre aksjonærenes interesser blir ivaretatt i best mulig grad.

Møtelederen: Vil Morris legge til noe?

Alexandra Morris: Vi er jo aksjonærer i veldig mange selskaper. Mange selskaper har majoritetsiere, og da er det en særdeles viktig å påta seg rollen som talsmann for samtlige aksjonærer, spesielt kanskje mindretallsaksjonærene.

Møtelederen: Da er det Kolberg. Etter det har jeg tegnet meg selv. – Martin Kolberg, vær så god.

Martin Kolberg (A): Det er akkurat det vi snakker om nå, som jeg vil følge opp. Nå har vi brukt uttrykket «kompromiss». Kompromisset ligger vel mellom minoriteten og majoriteten. Uten at jeg skal si at dette er helt sant, for det vet jeg ikke objektivt, var det vel slik at diskusjonen gikk på om noen skulle tas ut eller ikke tas ut, eventuelt til fordel for Flåthen, som da var statens kandidat til styret. Det skjedde ikke, og det ble jo respektet av staten, nettopp for å ivareta minoritetsaksjonærenes posisjon, slik du sier det. Er ikke det en fornuftig måte å opptre på? Jeg mener at valgkomiteen har gjort det. Staten har jo ikke motsatt seg denne løsningen. Det er ikke sånn at staten har satt ned foten og stemt for noe annet i generalforsamlingen. Så det ble en fornuftig løsning på nettopp denne balansen mellom minoritet og majoritet. Er dette riktig forstått, eller sier jeg noe som er galt?

Sverre Valvik: Det viktigste ved kompromisset lå i det at staten opprinnelig ønsket en styreplass og foreslo det. Så består kompromisset i at det ble et varamedlem i stedet.

Møtelederen: Oppfølgingsspørsmål, Martin Kolberg?

Martin Kolberg (A): Ja, for sett fra politikken synsvinkel er spørsmålet: Er den måten å opptre på, eller ha mening om, etter Valviks mening i strid med statens eierskapsutøvelse?

Sverre Valvik: Jeg uttaler meg ikke om politikk. Jeg bare konstaterer at fra valgkomiteens side fant vi at det var en god løsning som vi kunne stå for, og som vi visste det ville bli flertall for på generalforsamlingen.

Møtelederen: Jeg har tegnet meg selv. Deretter er det Lundteigen.

Dette med press har jo vært et diskusjonstema. En måte å bli presset på er jo at man føler at man ikke har noe valg. Man føler at man må gjøre som eieren sier. Når man erkjenner det, føler man seg egentlig ikke utsatt for press, fordi man må finne en praktisk løsning ut fra de rammevilkårene man har. Deler dere det synet? Så når vi snakker om press i politisk sammenheng, er det relatert til at man egentlig ikke hadde noe annet alternativ enn å finne en løsning med den største eieren, i samsvar med det den største eieren hadde spilt inn?

Sverre Valvik: Jeg bruker ikke ordet «press» i denne sammenheng. Jeg mener at det vi fikk, var et sterkt ønske. Det var å finne en løsning som ivaretok et sterkt ønske som i grunnen var oppgaven.

Møtelederen: Ja, Morris, dere har ikke noe valg?

Alexandra Morris: Vi hadde jo flere valg, som jeg sa innledningsvis. Men vi kom frem til en god løsning for selskapet. Alle vet jo at staten har majoritet. Men jeg følte ikke noe press. Jeg følte bare at dette var en situasjon, og her måtte vi finne en god løsning, som også ivaretok alles interesser.

Møtelederen: Da er oppfølgingsspørsmålet: Mener dere at resultatet etter dette kompromisset var bedre enn det dere først innstilte på?

Sverre Valvik: Den første innstillingen gikk jo ikke på noe nytt styremedlem eller endring i styret i det hele tatt. Så da kan man nesten ikke sammenlikne den situasjonen med en situasjon der man skulle gjøre endringer i styret.

Møtelederen: Da er det Lundteigen – vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Styrets medlemmer var ikke på valg i 2012, som du sa, Valvik. Det var uvanlig, men man inngikk et kompromiss. Man fikk en løsning. Erik Must representerer ditt selskap, så langt jeg vet, i styret i Kongsberg Gruppen i dag. Hvem er det som i dag representerer staten i Kongsberg Gruppen?

Sverre Valvik: Staten har ingen direkte representant i styret.

Per Olaf Lundteigen: Hvem er det som er foreslått fra staten av dem som sitter der i dag?

Sverre Valvik: Ja ... Kan du hjelpe meg med det, Karde?

Per Olaf Lundteigen: OK. Det kan vi komme tilbake til.

Sverre Valvik: Jeg tror ingen, faktisk, på stående fot.

Møtelederen: Nå har du stilt to spørsmål, Lundteigen, men jeg kan sette deg opp på listen igjen. Nå er det Foss som stiller neste spørsmål.

Per-Kristian Foss (H): Foreslo statens representant i valgkomiteen noen gang nye kandidater til styret?

Sverre Valvik: Jeg skjønnte ikke spørsmålet.

Per-Kristian Foss (H): Staten sitter i valgkomiteen med én representant. Foreslo han noen gang et nytt styremedlem, altså å skifte ut en med en staten ønsket?

Sverre Valvik: Da vi kom i den situasjonen at det var forskjellige hensyn å ivareta, foregikk det en diskusjon i valgkomiteen, som man her vel har kalt et kompromiss. Akkurat hva de forskjellige i valgkomiteen ...

Per-Kristian Foss (H): Jeg kan være mer eksakt. Før 29. mars, foreslo statens representant i styret et styremedlem?

Sverre Valvik: Nei.

Møtelederen: Da er det Lundteigen – vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Vi er jo kjent med at alle i styret representerer hele selskapet, men mitt spørsmål ble stilt i relasjon til at det er fokusert på at Roar Flåthen er spilt inn fra statens side. Det er det full offentlighet omkring. Det har tidligere ikke vært offentlighet om dem som sitter i styret i dag, og hvem som har spilt inn dem. Dere kan ikke erindre om noen av de som sitter i styret i dag, er spilt inn av staten. Så statens aktive eierskap i dag har hatt en annen offentlighet enn tidligere. Det ligger vel egentlig i det du sa, Valvik, at du syns denne saken har fått et overdrevet fokus. Ligger det i begrepet «overdrevet fokus», som endte opp med at du karakteriserte dette som håndterbart, at du egentlig syns det er unaturlig å bli innkalt hit i dag og svare på slike forhold som vi snakker om, som fram til i dag har vært interne forhold i en børsnotert selskapsvirksomhet?

Sverre Valvik: Det med overdrevet fokus gjaldt kun at man rettet et fokus på kompensasjonen – godtgjørelsen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ikke på hvilke som skal sitte i styret og de innspillene?

Sverre Valvik: Nei, jeg vil ikke ta stilling til hvilke vurderinger komiteen har lagt til grunn for å innkalle oss.

Møtelederen: Takk for det. Da har jeg tegnet meg selv. Deretter er det ingen, ser det ut til.

Hvis man skal skrelle av alt annet, er, etter det jeg forstår på dere, det kritikkverdige eller det merkverdige i denne saken at ikke eiers, altså statens, representant i komiteen tidlig bidro til å spille inn eventuelle endringsforslag fra departementet, slik at man da kom i en situasjon at dere, når dere egentlig var ferdig med jobben, likevel måtte gjøre endringer i etterkant. Så hvis staten hadde stilt inn Roar Flåthen eller andre navn eller innspill, for den saks skyld, tidligere, ville det vært lettere for dere å gjøre den jobben dere skulle gjøre for å sikre et best mulig styre i Kongsberg Gruppen?

Sverre Valvik: Vi gjorde den jobben som var nødvendig. Vi måtte prioritere oppgaven innenfor den tiden som sto til disposisjon.

Møtelederen: Men svar på spørsmålet om det er det som er problemet i saken.

Sverre Valvik: Det er tidslinjen som er vanskelig.

Møtelederen: Takk for det. Da er vi ferdig med komiteens utspørring. Vi har lagt det opp slik at dere kan komme med en kort oppsummering hvis dere ønsker det. Den kan dere gjerne dele mellom dere, hvis dere har lyst til det.

Sverre Valvik: Nei, jeg har ikke tenkt å si noe ytterligere.

Møtelederen: Har Morris noe å legge til?

Alexandra Morris: Egentlig ikke. Jeg synes vi gjør et godt arbeid i valgkomiteen. Jeg synes statens representant i valgkomiteen også gjør en god jobb for å forankre valgkomiteens syn i statens nærings- og handelsdepartement.

Møtelederen: Da vil jeg takke for de innspillene og svarene dere har gitt. Jeg er iallfall glad for at dere kom. Dette har vært viktige innspill til den videre prosessen som vi holder på med, mot en innstilling til Stortinget.

Da skal vi ha pause i høringen fram til kl. 15.

Høringen ble avbrutt kl. 13.59.

Høringen ble gjenopptatt kl. 15.

Høring med tidligere styreleder i Entra Eiendom, Grace Reksten Skaugen, og nåværende styreleder Siri Hatlen

Møtelederen: Da er vi klare til å starte opp igjen denne kontrollhøringen.

Jeg skal kort gjenta noen formaliteter: Det er viktig å svare kort og konsist på komiteens spørsmål. Vi får hjelp med taletiden av lampen som begynner å lyse når det er 30 sekunder igjen, og slutter å lyse når taletiden er omme. Vi må passe på å slå på og av mikrofonene når vi bruker dem, hvis ikke får vi problemer med lydanlegget.

Dette er en åpen høring. Det er derfor viktig at alle deltakerne unngår å omtale forhold som er undergitt taushetsplikt. Dersom et spørsmål ikke kan besvares uten at man gir taushetsbelagt informasjon, bør man gjøre komiteen oppmerksom på det.

Da vil jeg ønske velkommen til tidligere styreleder i Entra Eiendom, Grace Reksten Skaugen, og nåværende styreleder i Entra Eiendom, Siri Hatlen.

– Velkommen til dere.

Det er lagt opp slik at dere har inntil 5 minutter hver til innledning, og jeg foreslår at Reksten Skaugen starter. Vær så god.

Grace Reksten Skaugen: Jeg vil gjerne begynne med å takke komiteen for invitasjonen til å komme hit.

Jeg har vært styreleder i Entra fra slutten av 2004 til mai 2012. I desember 2011 meddelte jeg at jeg ikke ønsket å stille til gjenvalg.

Jeg vil først og fremst presisere at jeg alltid har hatt veldig god og profesjonell dialog med Næringsdepartementet, som representant for eier.

Som bakgrunn for hvorfor jeg ikke ønsket å stille til gjenvalg, var det bl.a. at de forretningsmessige vurderingene av de strategiske mulighetene som oppsto etter at regjeringen fikk fullmakt til å delprivatisere Entra, etter min mening ikke var sammenfallende med det utvidede styrets – eller for den saks skyld kanskje også med eiers – prioriteringer. Så jeg valgte å ikke stille til gjenvalg. Jeg redegjorde for dette, og har gitt detaljert innsikt i styrets arbeid i styreevalueringsmøtet i departementet i mars 2012.

Jeg opplever at det er styrets kompetanse i forbindelse med Olsøs konstituering og ansettelse som har vært mye diskutert i media, og som det er ønsket at blir belyst i denne høringen.

Men jeg vil først veldig gjerne understreke at Entra er et svært kompetent eiendomsselskap, som har skapt store verdier for eier. Jeg vil gjerne presisere at styrets håndtering av denne saken har lite med selskapets utmerkede underliggende virksomhet å gjøre.

Da administrerende direktør Kyrre Olaf Johansen fra-trådte i april 2012, ble Olsø konstituert som administrerende direktør. Dette egentlig som en følge – opprinnelig – av at Olsø i 2010 hadde tiltrådt som viseadministrerende direktør, etter forslag fra et av styrets medlemmer. Grunnet

Olsøs vennskap med statsråden foreslo jeg for departementet at hans habilitet, altså statsrådets, burde vurderes som et innspill. Departementet hadde allerede da, så vidt jeg forsto, startet habilitetsvurderingen. Min forståelse var at Lovavdelingen konkluderte med at statsråden ikke var inhabil i forhold til selskapet Entra, men kun eventuelt i forhold til Olsø, og at en settestatsråd eventuelt ville håndtere slike saker. Deler av styret mente at det kunne være uheldig dersom viktige strategiske saker skulle fremlegges for eier for en settestatsråd.

I styremøtet 7. mai, som var mitt siste styremøte, skulle Olsøs lønn og andre betingelser som konstituert administrerende behandles.

Jeg vil også presisere at undertegnede har i egen høring om lederlønn, i februar 2011, sittet her og behørig redegjort for Entras syn på lederlønn. Det finnes referat fra dette, tilgjengelig på stortinget.no. Jeg har ikke noe nytt å tilføre akkurat det emnet her i dag, bortsett fra at jeg i forbindelse med Olsøs konstituering sa til ham at han ikke måtte forvente samme betingelser som sin forgjenger, dette av respekt for eiers økte bevisstgjøring rundt lederlønn, og Riksrevisjonens omtale av Entra i den forbindelse.

Da jeg på møtet 7. mai innledet saken om konstitueringsbetingelsene og avtalen for Olsø, foreslo et styremedlem at styret isteden skulle tilby Olsø fast ansettelse. Etter støtte fra et annet styremedlem fremkom det et flertall i styret for fast ansettelse av Olsø, uten vurdering av andre kandidater. På basis av at saken ikke sto på agendaen og ikke var forberedt, samt at et styremedlem ikke var til stede, avsto jeg dette, og saken ble utsatt. Jeg orienterte departementet like etter møtet om forsøket på å ansette Olsø uten saksforberedelse og alternativer.

Jeg vil avslutningsvis si at jeg har et stort fokus på godt styrearbeid. Jeg har tatt initiativ til og er styreleder for Norsk institutt for Styremedlemmer, nettopp for å fremme beste praksis for styrearbeid. Styrets viktigste oppgave er å ansette administrerende direktør. I min befattning med styrearbeid har jeg ikke opplevd noe lignende. Blant annet står det i aksjeloven § 6-21 punkt 2 at en sak skal forberedes og fremlegges slik at styret har et tilfredsstillende behandlingsgrunnlag.

Møtelederen: Takk for din innledning. Da går vi videre til sittende styreleder i Entra Eiendom, Siri Hatlen – vær så god.

Siri Hatlen: Takk for det, og takk for invitasjonen til å bidra i høringen om departementets eierskapsutøvelse.

Jeg ble utnevnt som ny styreleder i Entra Eiendom 14. mai i år – og har kort fartstid. Med bakgrunn i den betydelige offentlige interesse som har vært knyttet til forhold rundt styrets arbeid, og spesielt omstendighetene rundt ansettelse av administrerende direktør i Entra, har jeg etter nærmere vurdering funnet det riktig å delta i høringen.

Av de spørsmål komiteen har reist, vil jeg innledningsvis kommentere dialog med eier og styrets kompetanse og egnethet.

Dialog med eier skjer i all hovedsak med embetsverket,

og jeg oppfatter denne som ryddig og profesjonell. Dialog utover avtalte rapporteringsmøter har normalt karakter av ren informasjon. Eier er tydelig på styrets ansvar, som i all hovedsak følger aksjeloven.

I min tid som styreleder har jeg hatt ett møte med politisk ledelse, den 12. juni. Hensikten var å bli kjent samt å orientere om arbeidet med å forberede mulig privatisering av Entra. Jeg informerte kort også om planlagt prosess for ansettelse av ny administrerende direktør.

Med hensyn til styrets samlede kompetanse og egnethet tar mine vurderinger utgangspunkt i de vanskelige og konfliktfylte saker som preget styrearbeidet i den aktuelle perioden, fra 14. mai til nytt styre ble oppnevnt i november.

Rett etter at jeg ble utnevnt som ny styreleder, hadde jeg en samtale med avtroppende styreleder Reksten Skaugen. Hun informerte meg om de forhold som hun nå har redegjort for her, i nærmere detalj. Samtaler med andre styremedlemmer bekreftet fremstillingen av et styre som var splittet i viktige spørsmål rundt ansettelse og privatisering.

Et styremedlem mente – i samtale med meg – å representere hva han selv omtalte som styrets flertall i viktige spørsmål. Han forventet at jeg hadde respekt for hva et flertall i styret mente, og forutsatte at styret gikk til raske beslutninger. Ved å reoppevne visse styremedlemmer hadde eier etter hans, altså dette styremedlemmets, oppfatning markert tillit og støtte til disse og deres syn.

Jeg opplevde å lede et styre der enkelte medlemmer hadde den grunnholdning at det er flertallet som bestemmer uansett sak. Dette er etter min oppfatning uvanlig og ikke tråd med god praksis for godt styrearbeid. Normalt vil et styre i viktige strategiske spørsmål bruke tid og søke samlende løsninger til beste for virksomheten.

I slutten av mai orienterte jeg eier om mine foreløpige vurderinger av styrets utfordringer. I styremøte i august var ansettelse av administrerende direktør satt på dagsordenen. Styret var delt på midten, det var også styrets ansettelsesutvalg, og man lyktes ikke – i løpet av fire timer – å samle seg om en løsning. Deler av styret ønsket kampvoting og flertallsansettelse. Saken ble til slutt utsatt med knappst mulig flertall. Jeg ba om møte med eier og anbefalte å vurdere om selskapet ville være tjent med at det ble gjort endringer i styret.

Til styremøtet i september ble ikke sak om ansettelse satt på dagsordenen da man ikke var nærmere en løsning, og jeg mente styret trengte å bruke mer tid for å finne en løsning som styret kunne samles om, til det beste for selskapet. Det ble likevel ved møtestart fremmet krav om at ansettelse av administrerende direktør ble satt på agendaen. Alle beslutninger – inklusive lønn og kompensasjonspakke – ble fattet med fire mot tre stemmer.

Jeg orienterte eier umiddelbart og ba om møte. Jeg redegjorde for situasjonen og ga mine råd og vurderinger. Jeg mente at selskapet ikke var tjent med å ha et styre med daværende sammensetning, som hadde vært og fortsatt var delt i store og viktige spørsmål for selskapet, og understreket samtidig at det var eiers ansvar å ta stilling til hvilket styre selskapet skulle ha. Situasjonen ble tatt på alvor, det ble oppnevnt en settestatsråd kort tid etter. Prosessen som fulgte opplevde jeg som grundig og profesjonell, og

selskapet har i dag – etter min oppfatning – et kompetent og velfungerende styre. Et enstemmig styre har nylig ansatt ny administrerende direktør etter en god og grundig prosess.

Møtelederen: Takk for det, og takk for din innledning.

Da går vi over på komiteens utspørring. Den er slik at utspøreren selv styrer sin tid. Det betyr at komitelederen ikke blander seg inn underveis i den perioden, og det kan også bety at dere vil bli avbrutt av utspører underveis.

Da er det først Per-Kristian Foss, som er sakens ordfører, som har inntil 10 minutter til disposisjon. Vær så god.

Per-Kristian Foss (H): Takk for to greie redegjørelser.

Først til Grace Reksten Skaugen: Hva var reaksjonen i departementet da du kom og fortalte om prosessen som førte til at du avsto – for å bruke det uttrykket – ansettelsesprosessen, og den splittelse som eksisterte i styret? Jeg regner med at du redegjorde for problemene og la dem på departementets bord. Hva var reaksjonen?

Grace Reksten Skaugen: Det var ikke et møte, det var en telefonsamtale, så jeg kom dit for så vidt ikke. Jeg redegjorde for hva som hadde skjedd, og uttrykte min forundring – selvfølgelig – over hva som hadde skjedd. Jeg opplevde at departementet tok dette ad notam og egentlig ikke uttalte seg til meg med noen meninger om dette.

Per-Kristian Foss (H): Fikk du inntrykk av at det etter dette ble gjort noe i departementet?

Grace Reksten Skaugen: Nei, det fikk jeg ikke inntrykk av, men det ville heller ikke vært departementets oppgave å opplyse meg om det. Jeg var jo styreleder, og det er departementets oppgave å diskutere eventuelle tiltak som går på selve styret. Dessuten skulle jeg fratre som styreleder en uke etterpå.

Per-Kristian Foss (H): Da går vi litt tilbake til prosessen før det. Var det ditt inntrykk at uenigheten i styret gikk på personen Olsø, eller at det gikk på synspunktet på privatiserings- eller salgsprosessen?

Grace Reksten Skaugen: Det gikk på begge deler.

Per-Kristian Foss (H): Var det noe sammenfall?

Grace Reksten Skaugen: Ja, det opplevde jeg for så vidt.

Per-Kristian Foss (H): Hvordan plasserte Olsøs tilhenger seg i den prosessen?

Grace Reksten Skaugen: Jeg synes det er vanskelig å gå for mye i detaljer om hva som er blitt sagt og ment i styremøter. Jeg tror heller jeg vil illustrere det ved at jeg nok opplevde at det var en sammenheng med tanke på at hvis f.eks. en privatisering hadde skjedd med sammen-

slåing med et annet selskap, ville det kanskje betydd en ny ledelse i selskapet. Jeg opplevde nok at styret egentlig var splittet ganske mye langs de samme linjene i synet på det som en strategisk mulighet.

Per-Kristian Foss (H): Altså at valg av fusjon eller salg kunne gi virkninger for personen Olsø?

Grace Reksten Skaugen: Nei, det var ikke noe som var uttalt på den måten, det var det ikke.

Per-Kristian Foss (H): Men det lå vel i kortene at hvis det ble en fusjon med et annet selskap, ville kanskje ikke Olsøs kandidatur som direktør være like aktuelt?

Grace Reksten Skaugen: Det eneste jeg kan – jeg vil ikke spekulere i hva som var ment, men jeg mener å huske at ett styremedlem konkret sa at han foretrakk en fast ansettelse fremfor en slik løsning, ja.

Per-Kristian Foss (H): Til et annet spørsmål: Hvorfor ble styret egentlig utvidet fra fem til syv medlemmer?

Grace Reksten Skaugen: Det er noe jeg egentlig ikke har full innsikt i som styreleder da det skjedde. Det skjedde vel sommeren 2011. Noe av bakgrunnen for det var at i løpet av de strategiske vurderingene som ble gjort etter signal om privatisering, når det gjaldt noen av de strategiske mulighetene, kunne det være at noen styremedlemmer ville være inhabile, fordi de kanskje hadde noe med andre selskap å gjøre eller var aksjonærer eller hva det måtte være. Jeg fikk inntrykk av at å unngå den type situasjon var hovedgrunnen til ønsket om å utvide styret.

Per-Kristian Foss (H): I en rapport fra Riksrevisjonen som ennå ikke er behandlet i Stortinget, fremgår det at en del av kritikken Riksrevisjonen retter mot statens ulike styrehåndteringer – ikke bare med tanke på Entra – går på at man bør spørre styret om hvilken kompetanse de mangler, før man oppnevner nye styremedlemmer. Det lyder jo i og for seg som en fornuftig tanke. Ble dere noen gang spurt om hvilken kompetanse disse to nye skulle representere?

Grace Reksten Skaugen: Nei, det ble vi ikke, men jeg må absolutt si at i de årlige styreevalueringene – som jeg innledningsvis refererte til et av, nemlig årets – ble nettopp den type spørsmål alltid diskutert. Jeg opplevde at det er en viktig oppgave for styreleder å rapportere om hva som er ønsket kompetanse ...

Per-Kristian Foss (H): Men før denne utvidelsen til syv ga dere uttrykk for at dere manglet noe kompetanse?

Grace Reksten Skaugen: Nei, det kan jeg ikke huske, men jeg kan i hvert fall si at da kompetansen til de to nye styremedlemmene ble nevnt for meg, syntes jeg det høstes ut som de hadde veldig relevant bakgrunn.

Per-Kristian Foss (H): Men det ble nevnt for deg fra departementets side, det var ikke du som etterlyste disse medlemmene, som ba om ny kompetanse?

Grace Reksten Skaugen: Ikke der og da, for jeg kan rett og slett ikke huske at jeg på forhånd ble fortalt at det var snakk om å utvide styret. Det er mulig jeg tar feil i det. Men jeg har alltid etterlyst – selvfølgelig – eiendomskompetanse og forretningskompetanse. Det synes jeg er viktig i et styre som driver forretningsvirksomhet med eiendom.

Per-Kristian Foss (H): Da går mine spørsmål til Siri Hatlen: Hvem var denne personen som i denne konflikt-prosessen du beskriver, så da du var ny som styreleder, at jeg representerer flertallet og forlanger at du følger meg eller følger oss?

Siri Hatlen: Jeg har egentlig ikke lyst til å kommentere hvilken person det gjelder. Det var et sentralt styremedlem som ikke lenger er medlem av styret.

Per-Kristian Foss (H): Men du kan jo klargjøre om det var det ... ja, da har du jo i og for seg indirekte svart. Det var ikke en av de ansattes representanter da, formoder jeg?

Siri Hatlen: Nei.

Per-Kristian Foss (H): Kan du også beskrive denne prosessen med ansettelse, hvorfor den var så vanskelig? Du har redegjort godt for prosessen, men hvorfor var den egentlig vanskelig da du overtok?

Siri Hatlen: Jeg lurte også på hvorfor dette var så vanskelig, og prøvde å forstå sammenhengene mellom det at det hadde vært en opplevd konflikt i styret rundt ulike privatiseringsalternativer og rundt ansettelse der og da eller gjennom en profesjonell prosess med flere kandidater. Det er vanskelig å redegjøre for at det er en direkte sammenheng, men det handlet om den samme type splittelse.

Jeg går et hakk tilbake til dette med privatiseringsalternativer, fordi det jeg opplevde, var at deler av styret ble tillagt synspunkter og motiver jeg ikke kjente igjen fra samtaler verken med avtroppende styreleder Skaugen eller med andre styremedlemmer som representerte det såkalte mindretallet. Oversatt betyr det at jeg ikke oppfattet at det var noen i styret som kjempet for å få igjennom en fusjon uansett. Jeg opplevde at det var medlemmer av styret som mente rent profesjonelt at man burde vurdere flere alternativer bredt før man konkluderte.

Da må jeg få legge til – selv om det er utenfor spørsmålet – at det også er helt i tråd med det det sittende styret nå er i ferd med å gjøre. Det er også helt i tråd med det oppdraget jeg oppfatter at vi har fått fra eier, både via embetsverket og via det ene møtet med politisk ledelse, altså vurdere bredt før man konkluderer og anbefaler.

Hvorfor prosessen med ansettelse var så konfliktfylt og ble det også under min ledelse, hvorfor enkelte med-

lemmer var sterkt imot å kjøre en profesjonelt ledet prosess før man konkluderte, har vært vanskelig for meg å forstå. Det var en kamp helt fra start, og noen var åpenbart av den oppfatning at man visste hvem man ville ansette, og det var bare tull å bruke tid på en prosess. Enkeltmedlemmer koblet dette sammen med et opplevd hastverk med hensyn til et preferert alternativ om en børsoptering. Jeg klarer ikke å forstå den koblingen, men det var noe av det som ble uttrykt som begrunnelse. Det hastet med å få ansatt en direktør fordi man skulle raskt på børs.

Det var ikke i tråd med den dialogen jeg hadde hatt med eier om at her skulle man gjøre en grundig prosess, man hadde den tiden man trengte også fra eiers side, så dette var på alle måter vanskelig og konfliktfylt, og faktisk var det litt vanskelig å forstå hva som var de reelle begrunnelser og sammenhenger, og da vektla jeg rett og slett å legge til rette for vanlig, profesjonelt styrearbeid og vanlige, gode prosesser.

Per-Kristian Foss (H): Da er jeg ferdig.

Møtelederen: Takk for det.

Da er det Arbeiderpartiet og Jette F. Christensen som skal stille spørsmål i inntil 5 minutter. Vær så god.

Jette F. Christensen (A): Takk.

Mitt første spørsmål går til både Hatlen og Reksten Skaugen, og eg vil gjerne at de svarer i den rekkefølga.

Har nokon av dykk nokosinne motteke skjermbreiv, tekstmelding, FaceTime-oppringing, telefon eller på nokon annan måte opplevd ein påverknad frå næringsminister Trond Giske i tilsetjingsprosessen av ny konsernsjef?

Siri Hatlen: Nei.

Grace Reksten Skaugen: Nei.

Jette F. Christensen (A): Det neste spørsmålet går også til begge.

Har de på noko tidspunkt diskutert tilsetjing av en ny konsernsjef med næringsministeren?

Grace Reksten Skaugen: Nei.

Siri Hatlen: Jeg har ikke diskutert ansettelse, men da jeg møtte statsråden, benyttet jeg anledningen til å redegjøre for hvilken type prosess jeg ønsket å kjøre i styret, altså en profesjonell prosess med ekstern rådgivning og eksterne kandidater. Og ut fra den kunnskapen jeg hadde om den habilitetsvurdering som statsråden hadde fått foretatt, anså jeg det som ekstraordinært viktig å ha en så god prosess som mulig. Statsråden understreket det som også embetsverket i alle sammenhenger har understreket, at det å ansette administrerende direktør er styrets ansvar. Min kommentar var at det er jeg helt enig i. Samtidig er det klart at man også har en forpliktelse til å ivareta re-

lasjonen til eier og se til at man ikke utilsiktet skaper en situasjon.

Jette F. Christensen (A): Hadde statsråden ytterlegare kommentarar, eller var det hovudbodskapet?

Siri Hatlen: Dette var en orientering fra min side.

Jette F. Christensen (A): Takk.

Også neste spørsmål går til deg, Hatlen. Du sa at då de diskuterte moglege modellar for privatisering av Entra, hadde eigar noka føring for kva modell som var foretrekt, eller ynskte eigar å greie ut forskjellige alternativ på lik linje?

Siri Hatlen: I det møtet jeg hadde med eier og politisk ledelse den 12. juni, var vi helt enige om – det ble også uttrykt fra eier – at det er viktig at det blir utredet bredt, det er viktig at man ikke binder seg opp i enkeltløsninger, og at man sikrer gode vurderinger og tar den tiden som trengs.

Det som var overraskende for meg, var at enkelte styremedlemmer mente å vite hva eier ønsket, og at eier mente å ha dårlig tid. Det var derfor dette var forvirrende å forholde seg til, men eier var veldig klar og ryddig i dette møtet, og det hadde jeg også forventet. Det er det styret under min ledelse har jobbet i forhold til.

Jette F. Christensen (A): Mens vi no er over på styret: Var styret i juni samrøystes einig om prosessen for tilsetjing vidare?

Siri Hatlen: Slik det fremkommer i protokollen, ble det besluttet å kjøre en prosess ved bruk av eksterne rådgivere. Det var en særskilt krevende prosess og forhandling i styret frem til slik enighet, og en av de ansatte ga støtte til at man ut fra de erfaringer man hadde fra tidligere styremøter, mente at det nå var viktig å gjøre dette på en ordentlig måte.

Jette F. Christensen (A): Ja, men det var samrøystes?

Siri Hatlen: Det ble protokollert et enstemmig vedtak – ja.

Jette F. Christensen (A): Ok.

Siri Hatlen: Det betyr ikke at det var enighet, men det ble fattet som et enstemmig vedtak.

Jette F. Christensen (A): Reksten Skaugen: Du sa at du har vore her tidlegare og fortalt om Entra sitt syn på leiarlønn. Den nye konsernsjefen i Entra har fått fastlønn, men ikkje bonus. Slik var det ikkje i di tid. Då var det slik at ein fekk ei lønn for å vere tilsatt og ei lønn for å gjere jobben sin veldig godt.

Kvifor meinte du at det var nødvendig med bonus for å gjere jobben som konsernsjef i eit heileigd statleg eige-

domsselskap? No er det jo ikkje slik. Meiner du at Entra sitt syn på leiarlønn har endra seg?

Grace Reksten Skaugen: Det siste spørsmålet kan ikke jeg svare på, for jeg er ikke lenger i styret i Entra. Og jeg vil bare si til det første igjen at jeg har svart på spørsmålet om lederlønnssystemet. Men jeg kan jo si at Entra hadde et resultatlønnssystem, i likhet med veldig mange andre selskaper – det være seg statlig eide, statlig deleide, børsnoterte eller private selskaper. Det er absolutt ikke uvanlig.

Møtelederen: Takk for det. Da er tiden godt og vel ute, og det er Fremskrittspartiet som skal stille spørsmål. Det er det jeg som skal gjøre, og møteledelsen går til Lundteigen, som er nestleder.

Per Olaf Lundteigen overtok her som møteleder.

Møtelederen: Takk, komitéleder. Da går ordet til Fremskrittspartiets representant. Vær så god.

Anders Anundsen (FrP): Takk for det.

Jeg vil først få noen datoer på plass, slik at vi får dette riktig inn i i hvert fall mitt hode.

Konstitueringen av Olsø skjedde hvilken dato, Reksten Skaugen, ca.?

Grace Reksten Skaugen: Det var i april, ca. 12. april.

Anders Anundsen (FrP): Var det samtidig som dette «kuppforsøket» skjedde, altså da man ville gå til direkte ansettelse av Olsø uten prosess, eller var det senere?

Grace Reksten Skaugen: Nei, det skjedde den 7. mai.

Anders Anundsen (FrP): Det var den 7. mai.

Grace Reksten Skaugen: Det skjedde noen uker senere.

Anders Anundsen (FrP): Og du gikk rett til Giske, til eier, og sa at nå er Olsø konstituert, kanskje bør eier vurdere sin habilitet, og det ble gjort.

Grace Reksten Skaugen: Jeg gikk absolutt ikke til Giske. Jeg snakket med eierskapsavdelingen igjen på telefonen og sa bare at det var et emne som absolutt burde vurderes.

Anders Anundsen (FrP): Ja. Og dette neste «kuppforsøket» informerte du også eier om. Når skjedde det?

Grace Reksten Skaugen: Jeg har ikke noen notater i notatboken, men jeg tror det skjedde rett etter styremøtet, i bilen på vei hjem. Jeg kan dessverre ikke dokumentere akkurat det.

Anders Anundsen (FrP): Styremøtet den 7. mai?

Grace Reksten Skaugen: Ja.

Anders Anundsen (FrP): Det betyr at eier var kjent med sin egen inhabilitet på det tidspunktet han fikk informasjon om konflikten i styret. Det trenger ikke du svare på – det er bare en konstatering fra min side.

Kan det være situasjoner hvor en styreleder føler behov for å diskutere en ansettelse av administrerende direktør med hovedeier eller i dette tilfellet eneeier? Det er et mer generelt spørsmål, selv om det er styrets ansvar etter aksjeloventen osv. Kan det, etter din oppfatning, Reksten Skaugen, dukke opp situasjoner hvor det er aktuelt å gjøre det?

Grace Reksten Skaugen: Blant annet var det en situasjon, som jeg sa innledningsvis, der noen av oss mente det kunne være uheldig at f.eks. et strategisk valg ble fremlagt for eier, Giske, og de viktigste avgjørelsene blir jo fremlagt for politisk ledelse, og de blir ofte fremlagt av styreleder og administrerende.

Anders Anundsen (FrP): Men det kan være aktuelt å ha en diskusjon om den typen forhold med eier – det er spørsmålet – selv om ansvaret formelt ligger i styret?

Grace Reksten Skaugen: Ja, det kan det, nettopp med det eksemplet kunne man være i en situasjon hvor en settestatsråd alltid måtte behandle den type spørsmål.

Anders Anundsen (FrP): Er det en oppfatning du deler, Hatlen?

Siri Hatlen: Generelt vil jeg si at i et 100 pst. statlig eid selskap er det, etter min oppfatning og min praksis, vanlig at man orienterer eier i forkant av at styret fatter sitt endelige vedtak om en ansettelse. Det er jo også for den saks skyld at det skulle finnes informasjon styret ikke var kjent med, som eier sitter på.

Anders Anundsen (FrP): Det er veldig bra. Jeg har fryktelig dårlig tid, skjønner du. Jeg beklager å være litt sånn ...

Jeg skjønner at du ikke vil diskutere navn. Men var det samme person som foreslo Olsø direkteansatt overfor Reksten Skaugen – jeg regner med at dere har snakket sammen – som overfor Hatlen fortalte at han representerte et flertall i styret, og visste hva eier tenkte?

Siri Hatlen: Det var ikke samme person.

Anders Anundsen (FrP): Det er to forskjellige personer dette dreier seg om. Da du ble presentert for det som skulle være eiers holdning – at vedkommende kom til Hatlen og fortalte om dette – virket det som om han hadde en eller annen kontakt med eier bakveier på en måte, som du som styreleder ikke var kjent med?

Siri Hatlen: Det har jeg ikke grunnlag for å spekulere i.

Anders Anundsen (FrP): Hvordan kunne han si at han representerte flere enn seg selv i dialogen med deg da?

Siri Hatlen: Han ga uttrykk for å representere det han kalte styrets flertall. Gjennom min samtale med styreleder Reksten Skaugen kjente jeg godt til hvem styrets daværende flertall – i forsøket på å ansette 7. mai – besto av. Det var to eieroppnevnte med støtte fra to ansatterepresentanter.

Anders Anundsen (FrP): Fortalte du eier noen gang om at denne konflikten i styret også omfattet tilsetting av administrerende direktør?

Siri Hatlen: Jeg orienterte eier. Jeg hadde en dialog med representant for eier i slutten av mai da jeg selv hadde høstet mine erfaringer.

Anders Anundsen (FrP): Og så informerte du 12. juni. Har du etter 12. juni informert om konflikten knyttet til ansettelse av administrerende direktør?

Siri Hatlen: 12. juni møtte jeg politisk ledelse og snakket primært om privatisering.

Anders Anundsen (FrP): Men også orientering om ansettelsesprosessen?

Siri Hatlen: Jeg sa hvordan jeg aktet å gjennomføre prosessen.

I slutten av mai orienterte jeg embetsverket.

Anders Anundsen (FrP): Det har jeg hørt. Du skjønner, jeg har bare 25 sekunder igjen.

Fikk du på noe tidspunkt fra eier beskjed om at statsråden er inhabil – du kan ikke snakke med oss om dette, du kan ikke orientere oss om dette, vi kan ikke diskutere dette?

Siri Hatlen: Ja. Jeg mottok ...

Anders Anundsen (FrP): Var det tidligere enn dette brevet fra august? Da hadde jo statsråden vært inhabil siden april.

Siri Hatlen: Det kan jeg ikke huske å ha fått. Jeg mottok brevet 17. august.

Anders Anundsen (FrP): Etter dette har du ikke fått beskjed om å forholde deg til noen andre?

Siri Hatlen: Etter august?

Anders Anundsen (FrP): Ja. Du fikk bare beskjed om at du ikke kunne snakke med oss om det?

Siri Hatlen: Etter august har jeg fått beskjed om at jeg må vise aktsomhet når det gjelder hva som kan diskuteres

med eier, grunnet habilitetsproblematikken og det forhold at situasjonen i styret var krevende. Og eier har lagt til at under alle omstendigheter er det styrets ansvar å ansette. Men det er klart det ble krevende på et tidspunkt, både for eier og for meg som styreleder.

Møtelederen: Da takker vi for svar og spørsmål, og klubben går tilbake til komitélederen.

Anders Anundsen overtar her som møteleder.

Møtelederen: Takk for det.

Da er det SV og Hallgeir H. Langeland som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Hallgeir H. Langeland (SV): Takk for det, leiar.

Det er opposisjonen som ønskjer denne høyringa. Regjeringspartia ønskjer ho eigentleg ikkje, fordi vi meiner ho er unødvendig. Men berre for å få høyra frå dykk to: Har næringsministeren respektert den ansvarsdelinga som er mellom eigar og styret? – Til begge to.

Grace Reksten Skaugen: Jeg kan godt begynne med å si at det vet jeg ikke, for jeg kjenner ikke til hva næringsministeren utfører. Vi har en dialog med eierskapsavdelingen i departementet. Den inkluderer ikke næringsministeren. Så det er mitt svar.

Siri Hatlen: Jeg har allerede kommentert det ene møtet jeg har hatt med politisk ledelse, som var greit håndtert. For øvrig har min dialog vært med eierskapsavdelingen, og som jeg sa innledningsvis, er de meget tydelige på roller og ansvar. I den grad noe har vært problematisk, har det vært begrensningene med hensyn til hva man kan søke råd om, men dette er jo i hovedsak forhold som styret er ansvarlig for i prinsippet.

Hallgeir H. Langeland (SV): Men Grace Reksten Skaugen – berre ein gong til sidan du svarte på den måten du gjorde. Har Giske nokon gong vore borti denne tilsetjinga i det heile?

Grace Reksten Skaugen: Det vet jeg ikke – ikke vis-à-vis meg.

Hallgeir H. Langeland (SV): Nei, men det var det som var spørsmålet. Så det har han ikkje?

Grace Reksten Skaugen: Nei, absolutt ikke.

Hallgeir H. Langeland (SV): Så vil eg gjerne at du utdypar litt om styremøtet den 7. mai. Kva seier protokollen for den 7. mai? Var det noka votering? Det høyrdest ut som det var ei votering om dette. Kan du seia noko om det?

Grace Reksten Skaugen: Det er et litt vanskelig spørsmål å svare på, men jeg kan si at jeg skrev utkast til en protokoll. Jeg har aldri fått den protokollen til signering. Jeg

har konferert med nåværende styreleder, faktisk i løpet av de siste dagene, om hvor det ble av den protokollen. Jeg har nå fått en scannet kopi av protokollen, og det er ikke mitt utkast. Det står ikke slik i den protokollen som jeg skrev det. Det er utelatt en setning eller to som omhandler dette ansettelsesforsøket. Jeg har ikke fått den tilsendt for signatur. Det er det jeg kan si om det.

Hallgeir H. Langeland (SV): Så det betyr i praksis at det som står i protokollen i dag, er at det ikkje har vore nokon dissens om det som føregjekk i styret?

Grace Reksten Skaugen: Det står ingenting om hva som foregikk i styret motstridende til mitt forslag. Jeg kan ikke erindre at det var noen dialog om at den skulle endres. Jeg må selvfølgelig ta høyde for at jeg eventuelt husker feil, men ...

Siri Hatlen: Det er mulig jeg bare skal supplere med – i og med at jeg kom direkte hit fra styremøte i Entra Eiendom i dag – at vi har hatt oppe til behandling det faktum at denne protokollen fra en behandling der administrasjonen ikke var til stede, og det utkastet som styreleder Reksten Skaugen sendte over, har blitt fremmet for det nye styret med et noe endret innhold, og heller ikke i ettertid blitt forelagt styreleder Reksten Skaugen for signatur. Det innebærer at vi vil få utarbeidet en revidert protokoll og få dette på plass. Dette har blitt kjent for oss i løpet av de siste to dagene, og vi har bare fått utvekslet litt informasjon om hva som her har foregått.

Hallgeir H. Langeland (SV): Kan du, Reksten Skaugen, med dine egne ord seia om det var voteringar på dette møtet den 7. mai?

Grace Reksten Skaugen: Ja, det var det. Og det var et flertall.

Jeg har da skrevet i protokollen at før konstitueringsavtalen ble gjennomgått, fremla et styremedlem – det står navn her, men det har jeg ikke tenkt å gjengi – forslag om fast ansettelse. Saken ble diskutert, og styret besluttet å utsette spørsmålet om eventuelt fast ansettelse til et eventuelt ekstraordinært styremøte i det nye styret, da en slik sak ikke sto på agendaen for dagens styremøte, og derved ikke var tilstrekkelig dokumentert eller varslet.

I den endelige protokollen står ikke noe av dette omhandlet i det hele tatt. Jeg ble nå minnet på at det står da ikke at det var et flertall, men det var heller ikke mitt forslag at det nødvendigvis skulle stå.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Per Olaf Lundteigen og Senterpartiet som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det er et spørsmål til Reksten Skaugen. Jeg blir noe overrasket over den uklarhet som oppstår her i et selskap som har så store verdier, og jeg går rett på sak: Hva var problemet i saken ansettelse av Olsø?

Grace Reksten Skaugen: I møtet den 7. mai?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nei, du var styreleder i en lang periode.

Grace Reksten Skaugen: Ja.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Du beskriver ganske kaotiske forhold. Det er det inntrykket jeg nå sitter igjen med. Det er uenighet på mange punkter i et selskap som er 100 pst. eid av staten, og hvor det burde være rimelig enkelt å drifte det selskapet i henhold til eiers vilje.

Så kommer det ord her som «kupp». Jeg har aldri hørt at det brukes ord som «kupp» – og dere har vel ikke brukt det heller – fra styremedlemmer i et heleid statlig selskap. Derfor spør jeg: Hva var det etter din vurdering problemet ved ansettelse av Olsø? Det ble sagt her at det var uten saksforberedelse og uten alternativer. Var hele prosessen slik at den var uten saksforberedelse fra administrasjonen og uten alternativer ved ansettelse av Olsø?

Grace Reksten Skaugen: Jeg vil bare først og fremst minne om at jeg innledningsvis sa at Entra er et veldig godt drevet eiendomsselskap, som har skapt veldig store verdier. Så det var ikke et selskap med kaos i verken styret eller selskapet.

Problemet med utnevningen av Olsø: Olsø var konstituert, og det skulle diskuteres en konstitueringsavtale. Og det at ett styremedlem, med støtte av et annet, trekker frem et forslag om fast ansettelse av en som er konstituert, er jo høyst usedvanlig. Om man vil kalle det kaotisk eller ikke, er et valg av ord.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ok.

Grace Reksten Skaugen: Det var problemet. Saker skal forberedes grundig til et møte. Det er også styrets viktigste oppgave å ansette daglig leder, og det bør jo selvfølgelig søkes etter beste alternativ.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg har så kort tid ...

Grace Reksten Skaugen: Det var problemet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Unnskyld, jeg har så kort tid. Var det saksforberedelser fra administrasjonens side ved ansettelse av administrerende direktør?

Grace Reksten Skaugen: Nei, absolutt ikke.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Var det alternativer til Olsø?

Grace Reksten Skaugen: Nei.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Var det for sterk politisk styring i saken, eller var det uklar politisk styring av Entra som var problemet ved det dere nå beskriver? Det var jo uenighet om helt essensielle forhold ved driften av sel-

skapet framover. Det tyder på at det var uklar politisk styring.

Grace Reksten Skaugen: Det var ikke politisk styring av selskapet. Det er ikke det jeg snakker om i hvert fall. Det er styret som styrer selskapet.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Ja, men nå snakker jeg om den overordnede styringa når det gjelder børsnotering og slike ting.

Grace Reksten Skaugen: Da vil jeg gjerne gjenta at jeg hadde veldig god og profesjonell omgang med eierskapsavdelingen. Og det som berører det politiske arbeidet mellom eierskapsavdelingen og politisk ledelse, har jeg ikke innsikt i.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så det du beskriver er altså at det internt i styret foregikk en forvitring, slik at en etter hvert ikke ble i stand til å fatte beslutninger i henhold til god forretningspraksis når det gjelder å utrede en sak? Det er det som er problemet du nå beskriver?

Grace Reksten Skaugen: Det var dine ord. Jeg forteller ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg spør. Jeg spør om din vurdering av det. For det framstår slik for meg nå. Er det riktig, eller er det ikke riktig?

Grace Reksten Skaugen: Jeg vil si at det fremkom et par forslag i et styremøte som var veldig lite i samsvar med god eierstyring.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Har du eksempler fra din virksomhet ellers at eier, som her er staten, griper inn og endrer styrets sammensetning, når en slik forvitningsprosess er oppstått.

Grace Reksten Skaugen: Jeg vil igjen protestere mot at en forvitningsprosess oppsto. Og, ja: Eiere, også i børsnoterte selskaper, kan fra tid til annen treffe beslutninger om å øke antallet styremedlemmer. Det har jeg opplevd senest i ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så fra eiers side skulle det egentlig ha vært krevd ekstraordinær generalforsamling og skifte av styret for å få orden i sakene? Det er egentlig det du nå sier til oss?

Grace Reksten Skaugen: Nei, det er ikke det jeg sier til dere. Jeg sier at det er fullt opp til eier å øke et styre, og jeg er helt sikker på at det er gjort på riktig måte i forhold til generalforsamling og den type effektivisering av en slik økning.

Per Olaf Lundteigen (Sp): I 2004 var lønn og pensjon og alt 2,595 mill. kr, i 2011 var det 5,275 mill. kr. Sett i ettertid, synes du det var en grei utvikling av sam-

let kompensasjon for administrerende direktør i selskapet?

Grace Reksten Skaugen: Jeg sier om igjen det jeg sa i høringen om lederlønn: Entra tilbød daværende administrerende direktør, Kyrre Olav Johansen, en konkurranse-dyktig lønn, men var ikke lønnsledende. Det er det jeg ønsker å si om det.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Kristelig Folkeparti og Geir Jørgen Bekkevold som har inntil 5 minutter. Vær så god.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Jeg får heller ikke dette inntrykket av at vi her har et selskap, eller et styre, hvor det er det store kaoset som råder. Entra er et godt drevet selskap og har, som Skaugen sier, vært med å skape store verdier. Så jeg synes det er feil hvis man prøver å skape et sånt inntrykk, ut fra det også dere har sagt.

Men det er et spørsmål som er blitt stilt, som jeg ikke føler at vi har fått et veldig godt svar på. Det er hvorfor denne ansettelsesprosessen var så vanskelig. Det er flere som har stilt spørsmål om det. Så hvis du bare kan utdype det lite grann uten å bruke opp hele tiden min.

Grace Reksten Skaugen: Ser du på meg?

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Ja, jeg ser på Skaugen. Men Hatlen må gjerne også svare.

Grace Reksten Skaugen: Ja, det håper jeg. For da må jeg bare veldig kjapt understreke at jeg opplevde den delen av ansettelsesprosessen som foregikk i mitt siste styremøte, der det kom et benkeforslag – og jeg beklager hvis uttrykket kupp kanskje er litt overdrevent – som ikke var i samsvar med god Eierstyring. Bortsett fra det har ikke jeg vært del av den vanskelige ansettelsesprosessen.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Så da kan kanskje Hatlen si litt mer om det.

Siri Hatlen: Jeg var inne på det i min innledning: En grunnholdning hos enkelte styremedlemmer om at det uansett er flertallet som bestemmer – også i saken om ansettelse av administrerende direktør, styrets viktigste beslutning – og uansett om mindretallet består av styrets leder, nestleder og leder av revisjonskomiteen. Det var en grunnholdning, og det gjorde det problematisk å gjennomføre en profesjonell og god ansettelsesprosess. Enkelte medlemmer ga uttrykk for at de ønsket ingen prosess. De ønsket å gå til ansettelse. Mitt syn, som ble delt av eksterne rådgivere og styrets øvrige mindretall, var at Olsø ikke hadde de kvalifikasjoner som var riktige, med hensyn til å lede Entra inn i en mulig privatiseringsprosess. Det var en annen kompetanseprofil vi så etter. Disse styremedlemmene hadde altså en helt annen oppfatning av vanlige spilleregler i godt styrearbeid. Det var det som gjorde det problematisk. Hvis jeg skal prøve å forenkle det.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Takk for det.

Til det som du opplyser om, Skaugen, at protokollen var endret. Har du opplevd noe liknende før? Hva tenker du om at den ble endret?

Grace Reksten Skaugen: Nei, jeg har jo absolutt ikke opplevd noe liknende, og igjen må jeg ta høyde for at det er noe jeg ikke husker. Altså, jeg har ingen erindring av at jeg sa meg enig i den endringen. Nei, jeg har absolutt ikke opplevd noe liknende.

Møtelederen: Takk for det. Da er vi over i den runden hvor vi kan stille oppklarende spørsmål. Det er felles tid, og det er viktig at spørsmål og svar er så korte og konsise som mulig. Da er det først saksordfører Foss – vær så god.

Per-Kristian Foss (H): Bare ett spørsmål – til begge to: Opplevde dere noen gang i kontakt med departementet – embetsverket – at dere fikk beskjed om at informasjon ikke kunne mottas på grunn av statsrådets inhabilitet? For det er jo slik at hvis statsråden er inhabil i forhold til en person, så er også embetsverket det. Fikk dere noen slik beskjed noen gang?

Grace Reksten Skaugen: Nei, men jeg kan ikke tenke på noen gang hvor det nødvendigvis ville vært naturlig å få et sånt svar.

Møtelederen: Hatlen.

Siri Hatlen: Jeg opplevde det i noen av ukene utover høsten mens vi strevde med ansettelsesprosessen.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Christensen. Deretter har jeg tegnet meg selv. Christensen.

Jette. F. Christensen (A): Eg må seie eg reagerer kraftig på dette med protokollen. Sett i sammenheng med det som skjedde i sommar, sit eg med eit slags cowboy-inntrykk av heile Entra Eiendom. Råder det fullstendige kaoset i Entra Eiendom, eller er det egentleg eit godt drive selskap?

Grace Reksten Skaugen: Her må jeg få lov å gjenta det jeg har sagt. Det er et godt drevet selskap. Det at en person eventuelt endrer ordlyden i en protokoll, har ingen refleksjon av resten av selskapet.

Jette. F. Christensen (A): Det var det svaret eg ville ha. Godt.

Møtelederen: Vil du ha oppfølgingsspørsmål også, kanskje?

Jette. F. Christensen: Ja, det vil eg veldig gjerne.

Møtelederen: Det kan du få.

Jette. F. Christensen (A): Takk. Kva er bakgrunnen for at protokollen blei endra? Kva er bakgrunnen for at

det skjedde, trur du? Kan du reflektere over det? Og kva er det som har blitt tatt ut? Er det noko som er viktig for komiteens arbeid å vite om?

Grace Reksten Skaugen: Ja, det er jo det jeg leste opp, som refererte til forslaget om fast ansettelse, med navnet på den personen som kom med forslaget. Det er det som ikke er med i den protokollen. Så det benkeforslaget er ikke med i protokollen i det hele tatt. Og jeg vet ikke hvorfor det er blitt endret. Jeg vil dog understreke at det er ikke alltid protokoller etter styremøter omfatter absolutt alt.

Møtelederen: Takk for det. Da har jeg tegnet meg selv, deretter Langeland. Jeg har to korte spørsmål. Det ene tror jeg for så vidt du har svart på, men jeg vil ha det helt tydelig. Da Fjerdingen kom inn i styret i Entra – var det et innspill fra styret? Det skal være en dialog mellom styre og eier om utviklingen av styret. Eller var det et forslag som kom fra eier? Det er det ene spørsmålet.

Det andre spørsmålet er en oppfølging av spørsmålet fra Foss. Embetsverket er jo like inhabilt som statsråden – i utgangspunktet – ved en inhabil statsråd. Forsto jeg det riktig Hatlen, at det var først på høsten at dette ble et tema i dialogen med eierskapsavdelingen – til tross for at eier kjente til den store konflikten det var knyttet til ansettelsesprosessen rundt Olsø?

Kan Skaugen besvare det første og Hatlen det andre?

Grace Reksten Skaugen: Jeg ble fortalt hvem de to nye styremedlemmene var, hvor Fjerdingen da var en av dem. Og jeg hadde ikke noen del i den dialogen. Det er mulig jeg ble bedt om å kommentere det – det kan jeg ikke huske – men jeg erindrer det som å ha blitt fortalt at dette var de to som var påtenkt. Jeg skal ikke utelukke at hvis jeg hadde hatt noen kommentarer om det, så kunne det blitt hørt. Det vet jeg ikke. Jeg ble fortalt at Fjerdingen kjente Entra.

Siri Hatlen: Jeg var kjent med statsrådets habilitetsproblematikk fordi jeg hadde sett et intervju med ham i Dagens Næringsliv. Derfor nevnte også jeg det i møte med politisk ledelse som et «vær varsom»-forhold. Brevet fra departementet som legger ved uttalelsen fra lovavdelingen, mottok jeg den 17. august.

Møtelederen: Da er det Langeland, deretter Lundteigen. Langeland, vær så god.

Hallgeir H. Langeland (SV): Mitt spørsmål går til Grace Reksten Skaugen, og er knytt opp mot Orkla. Du er jo nyvalgt inn i styret der, og Høgre-velgjerar Stein Erik Hagen er styreformann der. Det eg lurar på, gjeld den prosessen med eieendomsselskapa: Då du var styreleiar i Entra, var det nokon selskap involverte der som kan knytast opp mot Stein Erik Hagen – f.eks. Norwegian Property?

Grace Reksten Skaugen: Det var en henvendelse fra Norwegian Property, som jeg tror er referert i pressen, der de – man kan kanskje si naturlig nok, som et stort lignende

eieendomsselskap – uttrykte interesse for eventuelt å vurdere strategiske muligheter med Entra Eiendom, noe de kanskje også kontaktet andre selskaper om.

Så vil jeg presisere at det har absolutt ikke noe med mitt styreverv i Orkla å gjøre, som for øvrig – ikke veldig lenge etterpå, men en stund etterpå – kom til meg via en hodejeger.

Møtelederen: Langeland til oppfølging.

Hallgeir H. Langeland (SV): Så du avviser bestemt – no har du sagt det igjen – at Høgre-velgjerar Stein Erik Hagen hadde noko med deg å gjera før Entra?

Grace Reksten Skaugen: Absolutt.

Møtelederen: Da er det Lundteigen, deretter Kolberg. Lundteigen, vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): På hvilken måte blir det eksisterende styret og administrasjonen involvert når det gjelder forslag, vurderinger og oppnevning av et nytt styre?

Møtelederen: Er det til Reksten Skaugen?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det er til Reksten Skaugen.

Møtelederen: Vær så god.

Grace Reksten Skaugen: Administrasjonen og ledelsen?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det jeg spør om, er det gamle styret – selskapet driftes av et styre med en administrasjon. På hvilken måte blir de menneskene involvert i forslag, vurderinger og oppnevninger som endrer styret?

Grace Reksten Skaugen: Ikke i stor grad.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Mitt spørsmål var: På hvilken måte?

Grace Reksten Skaugen: Ja, og mitt svar er at de egentlig ikke er involvert. I noen tilfeller i noen selskaper er styreleder involvert. Man kan tenke seg at det egentlig ville være ganske naturlig. Men i andre selskaper er man ikke nødvendigvis veldig involvert. Hvis du spør om måte, vil det i dette tilfellet i så fall være gjennom møte eller samtale med eierskapsavdelingen, som foreslår styremedlemmer.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Kolberg, deretter har jeg tegnet meg selv. Kolberg, vær så god.

Martin Kolberg (A): Dere vet jo veldig godt hva denne høringen handler om: en mulig innblanding fra statsrådens side på en ikke riktig måte.

Derfor går mitt spørsmål til Siri Hatlen: Du har sagt et par ganger at du er – jeg tror du bruker uttrykket «forvir-

ret over» – at det var styremedlemmer som sa til deg at de hadde flertallet bak seg, og det var bare å få ansatt den og den administrerende direktøren. Jeg oppfatter deg sånn.

Jeg skal spørre rett ut: Hadde du på noe tidspunkt følelsen av eller noen kunnskap om at dette flertallet hadde statsråden i ryggen, og at det var derfor de uttalte seg på den måten?

Møtelederen: Hatlen.

Siri Hatlen: Da jeg uttalte meg om forvirring, var det for å prøve å se sammenhengene mellom de ulike kontroversielle sakene som preferanse for privatiseringsalternativ og preferanse for direkteansettelse av Olsø kontra prosess. Den sammenhengen var ikke åpenbar for meg.

Jeg har aldri på noe tidspunkt hatt kunnskap om eller dokumentasjon på at statsråden har vært direkte involvert. Jeg har svart at jeg ikke har hatt noen dialog med ham om dette i det hele tatt. Hva enkeltstyremedlemmer kan ha fremlagt som å være en opplevd støtte fra eier – ikke fra statsråden, men fra eier – når det gjelder å ha blitt reoppnevnt til styret, var det jeg kommenterte på.

Jeg har aldri tenkt at hvis man blir reoppnevnt til et styre, betyr det at eier er enig med deg i alle vanskelige spørsmål. Det var vel dette jeg antydte: at det ble fremlagt som om man la til grunn at eier ved å reoppnevne var enig med disse medlemmene i gitte kontroversielle spørsmål. Det er ikke det samme som å si – og jeg har ikke noe grunnlag for å si – at eier har hatt en aktiv rolle. Jeg snakker om de styremedlemmene og deres egnethet for dette styrearbeidet og deres profesjonelle objektivitet.

Møtelederen: Takk for det. Da har jeg tegnet meg selv, deretter er det Lundteigen.

Det er jo et eieransvar å sørge for at en har et kompetent styre. I beskrivelsen som dere begge egentlig gir, mener jeg det er grunnlag for å stille spørsmål ved om det var tilfellet med det styret som satt før ekstraordinær generalforsamling nå i høst.

Kan dere si litt om hvordan dere vurderer det? Jeg forstår forklaringene deres sånn at dere var overrasket over at noen i styret hadde litt andre forventninger eller holdninger til styrearbeid. Jeg vil gjerne ha noen refleksjoner rundt om eier evnet å velge et styre som var tilstrekkelig kompetent til å håndtere en ganske krevende situasjon for selskapet. Gjerne Reksten Skaugen først, og Hatlen deretter.

Grace Reksten Skaugen: Når styremedlemmer prøver å velge inn en administrerende direktør i et selskap uten å ha noen alternativer og uten å ha noen prosess rundt det, mener jeg at man kanskje burde hevde at de ikke var kompetente.

Da jeg så i ettertid hørte at disse avgjørelsene ble relatert til et ønske om hurtig børsnotering, ble jeg veldig forbauset, spesielt fordi den angjeldende konstituerte administrerende direktør i hvert fall til daværende styret hadde gitt uttrykk for at han ikke nødvendigvis var best egnet til å lede et børsnotert selskap.

Siri Hatlen: Jeg tror det er viktig å skille mellom formell kompetanse eller kompetanse i form av utdanning og arbeidserfaring, og hva jeg vil kalle egnethet når det gjelder å forstå og akseptere spillereglene i et profesjonelt ledet og styrt selskap. Da vil jeg vel si at det jeg har opplevd i det styret jeg overtok ledelsen for, var at det var enkeltmedlemmer som oppfattet disse spillereglene annerledes enn det jeg noen gang har opplevd i andre styre. Det går mer på egnethet eller aksept for vanlige spilleregler.

Det å mene at det er helt greit å ansette administrerende direktør uten saksforberedelse, fastsette lønns- og kompetansevilkår uten drøfting i styret – alt dette med kampvotering 4–3 mot styreleder og nestleder – går mer på egnethet med hensyn til denne type styrearbeid, eller forståelse for hva som tjener selskapet på sikt. For det er klart – det er min oppfatning – at det tjener ikke selskapet å få ansatt en direktør på den måten. Mitt råd til eier både i august og senere i september, var at eier måtte tenke over om styret, slik det var sammensatt da, var egnet til å lede selskapet videre.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Hatlen, du refererer til preferanse, privatisering og preferanseansettelse av Olsø. Er dette sånn å forstå at dersom en hadde preferanse for privatisering, så var ansettelse av Olsø feil? Det er det du egentlig prøver å si til oss?

Siri Hatlen: Det er ikke det jeg prøver å si.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det er ikke det du sier. Ok, da er neste spørsmål: Så sies det her ...

Siri Hatlen: Men kan jeg få avslutte setningen?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nei, det er jeg som bestemmer bruken av tid nå.

Møtelederen: Nei, det er det faktisk jeg som gjør! Så du må stille spørsmålet, og så får vi få et svar, men still spørsmålet ferdig.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det var hyggelig. Det er altså ikke sånn at Olsø var feil person til å kunne gjennomføre privatisering?

Siri Hatlen: At han var feil person til å kunne gjennomføre en privatisering? Jeg mente at han ikke var riktig person til å bli administrerende direktør i Entra Eiendom. Styret hadde jobbet frem en kravspesifikasjon som vektla helt annen kompetanse, erfaring og bakgrunn enn det han hadde, og jeg mente dessuten at det var helt nødvendig å gjennomføre en bred prosess og få vurdert de best mulige kandidater for å lede selskapet videre.

Møtelederen: Nå er vi godt og vel på overtid. Lundteigen har et kort oppklaringsspørsmål, etter hva jeg har forstått, og jeg tillater det.

Per Olaf Lundteigen (Sp): De eieransatte stemte for Olsø. Så sier dere at det tjener ikke selskapet, uten saksforberedelse. Hvordan kan de ansatte stemme for en slik utvikling av selskapet?

Møtelederen: Det regner jeg med det er kort og greit å svare på, Hatlen.

Siri Hatlen: Jeg har ikke lyst til å kommentere hva jeg oppfatter ligger bak de ansattes stemmegivning. Det er et ganske sammensatt bilde, og man kan vel tenke seg at det også henger sammen med hvilke oppfatninger øvrige styremedlemmer har blitt tillagt med hensyn til ulike privatiseringsalternativer. Men jeg kan ikke gå inn på de private samtaler som jeg har hatt, og den kunnskapen jeg har når det gjelder å forstå hvordan dette egentlig gikk til. De ansatte er nå integrert i styrearbeidet på en helt annen måte, og vi har som sagt gjennomført en enstemmig ansettelse etter en helt vanlig, god og profesjonell prosess.

Møtelederen: Takk for det. Da er komiteen ferdig med sin utspørring, og vi er kommet dit hen at dere kan gi en kort oppsummering hvis dere ønsker det. Hvis dere vil det, har dere 2–3 minutter hver. Jeg vet ikke om Hatlen vil starte? – Vær så god.

Siri Hatlen: Jeg tror egentlig at jeg vil bare oppsummere med å gjenta det Grace Reksten Skaugen startet med. Jeg oppfatter at Entra er et godt og veldrevet selskap, som fungerer godt. Selskapet har nå et velfungerende styre, vi er i ferd med å få på plass en ny administrerende direktør, vi har en ledergruppe som har satt seg, og samarbeidet mellom ledelse, styre og ansattes representanter fungerer utmerket med den nye styresammensetningen. Vi er i ferd med å avslutte arbeidet med å utrede ulike privatiseringsalternativer og gi vårt råd til eier når det gjelder en videre prosess opp mot den fullmakten eier har fått fra Stortinget, der vi igjen vektlegger hvilke løsninger som gir den beste verdiskapingen for eier, og legger til rette for den best mulige utviklingen av selskapet videre. Så det er egentlig en veldig god situasjon vi nå har fått på plass for Entra Eiendom.

Møtelederen: Takk for det. Grace Reksten Skaugen, vær så god.

Grace Reksten Skaugen: Jeg kan bare gjenta på samme måte at det er et bra selskap. Jeg har sittet som styreleder i åtte år, det har vært mye spennende utvikling i selskapet, og det er skapt veldig store verdier. Det har også vært et godt og hyggelig styrearbeid i de årene og et godt samarbeid med eierskapsavdelingen.

Møtelederen: Takk for det. Da vil jeg på vegne av komiteen takke for at dere kom, og for de bidragene dere har gitt til det arbeidet vi skal fortsette med når vi skal utarbeide en innstilling til Stortinget. Vi skal nå ha pause i høringen frem til kl. 16.20.

Høringen ble avbrutt kl. 16.04.

Høringen ble gjenopptatt kl. 16.20

Høring med styreleder i Mesta, Børge Brende

Møtelederen: Da er vi klare til å starte opp igjen med denne kontrollhøringen, og vi skal først gjenta noen formaliteter. Det er viktig å svare kort og konsist på komiteens spørsmål. Vi har en hjelpelampe her som lyser rødt når det er 30 sekunder igjen, og slukker når tiden er ute. Dette er et system jeg er sikker på at Brende er godt kjent med fra før. Vi må passe på mikrofonene våre, så vi ikke får problemer med lydanlegget.

Dette er en åpen kontrollhøring. Det betyr at en må være varsom med å omtale forhold som er undergitt taushetsplikt, og dersom et spørsmål ikke kan besvares uten å gi opplysninger som er underlagt taushetsplikt, bør man gjøre komiteen oppmerksom på det.

Da vil jeg ønske styreleder i Mesta, Børge Brende, velkommen. Du har inntil 10 minutter til å gi en innledning hvis du ønsker det – eller 5 minutter, er det visst.

Børge Brende: Det tror jeg skal holde.

Takk for invitasjonen. Jeg forsto ut fra det brevet jeg mottok i slutten av november, at temaet er Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse, og at det er i kraft av å være styreleder i Mesta og styremedlem i Statoil at jeg er invitert til å komme med noen synspunkter knyttet til dette. Jeg antar at det først og fremst er Mesta, etter som Mesta i dag er underlagt Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse. Statoil er underlagt Olje- og energidepartementet.

Når det gjelder selskapet Mesta, ble det skilt ut fra Statens vegvesen, som komiteen er kjent med, i 2003, og hadde i noen år såkalte overgangskontrakter, som gjorde at selskapet gikk omtrent i null. Men så ble disse overgangskontraktene faset ut, og i 2006–2008 tapte Mesta 1,6 mrd. kr av en omsetning på litt i overkant av 4 mrd. kr.

Så ble det startet en prosess for å redusere kostnadene og gjøre selskapet mer konkurransedyktig, og jeg fikk da en henvendelse fra Nærings- og handelsdepartementet i 2010 om å overta som styreleder med utgangspunkt i å gjøre selskapet lønnsomt.

I 2008 tapte selskapet 825 mill. kr, og det kunne ikke fortsette. Da ville egenkapitalen være tapt i løpet av ganske få år. Så i 2010 startet vi en storstilt prosess – ikke bare med å redusere kostnadene, det var også viktig å foreta noen strukturelle grep.

Innenfor Mesta Industri tapte man 600 mill. kr i løpet av de årene som gikk siden utskillelsen. I god dialog med departementet, som opptrådte profesjonelt i sin eierskapsutøvelse, valgte styret i Mesta å selge Mesta Industri, som drev med asfalt og pukk, som hadde vært tapsbringende.

Så etter også en god prosess kom man til den konklusjon når det gjaldt Mesta Entreprenør, at å drive innenfor entreprenørbransjen med et tap på 1,1 mrd. kr siden det

ble skilt ut i 2003, gjorde at man måtte rett og slett avvikle også det. Dette var en veldig vanskelig diskusjon i styret. De ansatte tok stort ansvar. Men det var også en god dialog med departementet. Vi vedtok da enstemmig å nedlegge Mesta Entreprenør på grunn av store tap.

Det vi nå ser, er et selskap, et Mesta, som er mye mer konkurransedyktig. Vi driver nå med overskudd og forventer å ha en avkastning i selskapet fremover på den investerte kapitalen fra staten og departementet som er på linje med det som er vanlig i bransjen. 3–4,5 pst. overskudd forventer vi. Og av avkastningen på kapitalen som er investert der, forventer vi bortimot 8–9 pst. i årene fremover.

Det har vært en ganske tøff omstilling, men nå er Mesta et selskap som har ca. 50 pst. markedsandel på drift og vedlikehold når det gjelder infrastruktur – vei og bane – i Norge, og er konkurransedyktig. Dette har vært en storstilt omstilling, en omstilling i et statlig selskap som har gått fra store minustall til plusstall. Den dialogen vi har hatt med departementet om dette, og den eierskapsutøvelsen som har vært, har vært profesjonell. Det har også fulgt de linjene som er forutsatt knyttet til eierskapsutøvelse, så vidt jeg er kjent med.

Møtelederen: Takk for det. Vi skal da gå over til komiteens utspørring, og da gjør jeg særskilt oppmerksom på at det er utspørrer selv som styrer sin tid fullt og helt. Det betyr at det kan påregnes at du blir avbrutt underveis, og komitélederen blander seg ikke inn i det.

Da er det først saksordføreren Per-Kristian Foss, som har inntil 10 minutter. Vær så god.

Per-Kristian Foss (H): Jeg takker for redegjørelsen. Jeg hadde gledet meg veldig til å spørre deg tøft og hardt – det har jeg gjort før, i en annen kapasitet. Men i og med at jeg kom til at vi ikke har Mestas økonomi på dagsordenen for høringen, heller ikke har jeg observert noen problemer med utnevnelsen av styret i Mesta, og samtidig har jeg registrert at du ikke kan være noen venn av næringsministeren, for han har uttalt offentlig at det finnes ikke ett styremedlem i noe styre oppnevnt av Næringsdepartementet som inneholder hans venner, så da kan du med andre ord ikke være venn av næringsministeren, har ikke jeg noen spørsmål å stille.

Jeg kan også si at det er slik at det er Martin Kolberg, uten å røpe noen stor hemmelighet, som har ønsket deg særlig velkommen til høringen, så da vil jeg gjerne overlate ordet til Martin Kolberg.

Møtelederen: Det skal vel jeg gjøre. Og det er Arbeiderpartiets tur, og Arbeiderpartiet har inntil 5 minutter til disposisjon.

Martin Kolberg (A): Ja, leder, igjen: Vi skal vokte oss vel for å ødelegge vår egen autoritet ved å gjøre disse høringene til en diskusjon oss imellom, men ettersom du tilslutt representanten Foss å si det han sier, vil jeg bare si for min del at jeg vedkjenner meg veldig trygt at jeg har bedt Børge Brende om å komme hit. Bakgrunnen for det er at det som lå til grunn for denne høringen og den diskusjonen

vi hadde i komiteen før vi bestemte oss for hvem som skulle inviteres hit, var at det ble bedryt veldig sterkt fra representanten Foss, som er sakens ordfører, at dette skulle være en bred høring, det skulle være en høring som handlet om eierskapsutøvelsen i sin alminnelighet, som det også står i protokollen, og ikke bare disse mer spesielle forholdene som knytter seg til det som var framkommet i mediene. Det skulle riktignok med, men det skulle være en bred høring. Derfor mente vi at det var relevant å invitere bl.a. Børge Brende, som er styreleder i Mesta og styremedlem i Statoil, utnevnt av vår regjering, og med hans politiske bakgrunn, for å spørre ham om eierskapsutøvelsen og statens forhold til de selskapene som han har kunnskap om. Jeg ville si dette, for jeg vil for min del ikke bidra til at komiteens autoritet blir redusert når vi har en slik prosess som vi nå har.

Så til spørsmålene. Du er, som du nå sier, Brende, styreleder i Mesta og har redegjort for det. Har du på noe tidspunkt opplevd at Giske eller Næringsdepartementet som representant for eieren har lagt vanskeligheter i veien for det arbeidet som du har stått for som styreleder?

Børge Brende: Nei, jeg oppfatter at Næringsdepartementet har vært veldig konstruktivt når det gjelder å støtte opp om den omstillingen som har vært nødvendig i Mesta. Men Næringsdepartementet har også stilt krav som eier, i den formen en eier kan gjøre det, ved at man også forventer å få en avkastning på den investerte kapitalen. Det er bokførte verdier i Mesta på 1,3 mrd. kr, og da bør man jo også forvente en avkastning i størrelsesordenen 150–200 mill. kr. Nå har vi hatt feil tall – røde tall – i den størrelsesordenen og ikke sorte, inntil vi nå har greid å snu skuta. Nå ser jeg veldig positivt på Mestas muligheter framover, og jeg tror ikke man vil bli skuffet når man også ser hva vi kan få til av resultater i årene framover.

Martin Kolberg (A): Med din politiske bakgrunn og kunnskap, og som den samfunnsengasjerte personen vi kjenner deg som – hva er din karakteristikk av regjeringens eierskapspolitikk, både når det gjelder Statoil og Mesta? Er den i tråd med eller i strid med Stortingets forutsetninger og vedtak, etter din oppfatning?

Børge Brende: Som jeg sa innledningsvis, har jeg forstått at temaet her i dag er Nærings- og handelsdepartementets eierskapsutøvelse, og jeg kan da uttale meg som styreleder i Mesta. Når det gjelder Statoil, har jeg heller ingen motforestillinger eller noe jeg kan sette fingeren på når det gjelder Olje- og energidepartementets eierskapsutøvelse. Jeg tror jeg skal forholde meg til det jeg har opplevd av eierskapsutøvelse fra eierskapsavdelingen i Nærings- og handelsdepartementet, som vi har mest kontakt med. Men vi har også hatt møter med statsråden og statssekretærer underveis for å rapportere om utviklingen i Mesta, på grunn av at det har vært store utfordringer.

Martin Kolberg (A): Du er den tredje sentrale styrelederen i dag som bekrefter at regjeringen følger den politikken som Stortinget har bestemt, og det er bra å høre.

Du har allerede vært inne på det, men jeg spør likevel: Denne store omstillingsprosessen som Mesta har vært inne i – hva var statsråd Giskes rolle i dette? Oppfattet du den som konstruktiv? Hvilken posisjon hadde han i denne vanskelige omstillingsprosessen?

Børge Brende: Det er statsråd Giske som er konstituasjonelt ansvarlig for den eierskapsutøvelsen som departementet står for, som også Kolberg vet utmerket godt. Når jeg da omtaler departementet, innebærer det også en karakteristikk av den konstituasjonelt ansvarlige statsråd, og vi har opplevd en profesjonell oppfølging av Mesta som konsern.

Møtelederen: Tiden er godt og vel ute, og det er nå Fremskrittspartiet som skal stille spørsmålene. Det er det jeg som normalt gjør, men Fremskrittspartiet har ingen spørsmål, og det er ikke til forkleinselse for Børge Brende, men når det gjelder problemstillingen, har vi vanskelig for å se at det kan gis relevant informasjon.

Da er det Sosialistisk Venstreparti og Hallgeir H. Langeland som får ordet i inntil 5 minutter. Vær så god.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg først ta ein betraktning om det som no skjer når det gjeld dei to partia Høgre og Framstegspartiet, som ønskte denne høyringa. Dei ønskte denne høyringa bl.a. for å diskutera eigarskap generelt og breitt. No demonstrerer dei ein arroganse overfor kontrollkomiteen som gjer at dette spelet blir avslørt. No sit me andre medlemmer og stiller relevante spørsmål – forsøker i alle fall – på grunn av ei høyring som blei bestemt av Framstegspartiet og Høgre, og så opptrer ein på denne arrogante måten. Det må eg berre få sagt.

Så til deg, Børge. Eg vil starta med eit spørsmål som går på Mesta, sidan det var Per-Kristian Foss og du som privatiserte dette i 2003. Det er jo ein gigantisk fiasko du snakkar om, fram til du no har snudd skuta, som du seier. Er du einig i det?

Børge Brende: Nå har jeg styrelederhatten i Mesta på meg. Når det gjelder det politiske, kunne jeg sagt mye om det, men det vi nå ser, er at dette har vært en vellykket statlig omstilling. En har gått fra å tape nesten 1 mrd. kr i året til nå å ha 50 pst. markedsandel i vedlikeholds- og driftsmarkedet i Norge, vi har 1 800 arbeidsplasser, en omsetning på nærmere 4 mrd. kr, og det vil også gi god avkastning på den investerte kapitalen for staten. Mesta er i dag et godt drevet selskap, som også bidrar til konkurranse innenfor dette området.

Hallgeir H. Langeland (SV): Noko av det første du gjorde, og som irriterte meg, var at du selde deg ut på dette med asfalt. Marknaden for asfalt er veldig avgrensa. Det er veldig få aktørar, og dei aktørane som var der, hadde òg korrupsjonsskuldinger på seg, og av den grunn kunne det vera viktig å ha ein offentlig konkurrent.

Kan du kommentera litt den avgjerda som blei tatt?

Børge Brende: Dette har Konkurransetilsynet behandlet, og deres konklusjon var at de hadde ingen vesentlige motforestillinger til at Mesta avhendet Mesta Industri, som var asfalt og pukk. Da vi i Mesta sto overfor et avkastningskrav og et krav om å drive i pluss, kunne ikke vi over år fortsette å tape 60 mill. kr i året på en asfalt- og pukkvirksomhet. Til sammen tapte staten over 600 mill. kr, som jeg sa innledningsvis, på i det hele tatt å være i dette asfalt- og pukksegmentet. Hvis man skulle kommet til en annen konklusjon, måtte staten, ved regjeringen og departementet, ha sagt til Mesta at dette skulle vi ikke drive som et kategori 1-selskap, nemlig at vi da skulle gi avkastning på kapitalen, men at det var andre avkastningskrav. Det oppfattet jeg aldri at var forutsetningen fra Nærings- og handelsdepartementet.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eit siste tema, Brende, er knytt opp mot det som vel sannsynlegvis er opposisjonen sitt tema her i dag, nemleg partiutnemningar. Det viser seg, ifølgje dagens Klassekampen, at då du var i regjering, var det mykje meir av dette. Kva seier du til den problemstillinga, generelt sett?

Børge Brende: Jeg merker meg at jeg er invitert hit som styreleder i Mesta, og som medlem av Statoils styre, og har blitt bedt om å kommentere spørsmål knyttet til det. Hvis jeg skal begynne å gå inn i en diskusjon om det, spesielt med tanke på at jeg har vært nærings- og handelsminister, og har hatt det konstitusjonelle ansvaret knyttet til det, begir jeg meg ut i noe helt annet. Jeg er ikke innkalt her som tidligere nærings- og handelsminister, men jeg er invitert som styreleder i Mesta, så jeg tror ikke jeg skal kommentere det oppslaget i Klassekampen, som jeg heller ikke er fullt ut kjent med innholdet av.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg synest det var veldig godt svart, men frå din posisjon – kan du seia at du har problem med arbeidartifolk i Mesta-styret?

Børge Brende: Jeg har ikke sjekket partibøkene til de i Mesta-styret. Jo, vi har faktisk Yngve Hågensen i Mesta-styret. Han ble oppnevnt for to år siden, og han antar jeg at har en partibok. Det ville ikke være mye overraskende. Men Yngve har vært et viktig medlem av Mestas styre og har spilt en konstruktiv rolle der, ikke minst tatt i betraktning at man har vært gjennom disse tøffe omstillingene. Det å ha en god dialog med de ansatte i Mesta har vært en forutsetning for å få til de store omstillingene. Som jeg nevnte, var det også et enstemmig styre som ble enig om at man måtte nedlegge Mesta Entreprenør. Det var en tung avgjørelse, men vi ble til slutt enige om det fordi tapene var for store.

Møtelederen: Da er det Per Olaf Lundteigen og Senterpartiet, som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Det som er utgangspunktet, er at opposisjonen mener at det drives partipolitikk

fra regjeringas side, slik at det utnevnes personer uten kompetanse til styrer. Det å drive entreprenørvirksomhet er utrolig krevende. Det er en bransje som er svært tøff. Jeg er kjent med at du var økonomisjef i Brende-entreprenør fra 1990 til 1992. Er det din faglige kompetanse på entreprenørsida, eller har du mer kompetanse der?

Børge Brende: Ja, i tillegg til at jeg har vært nærings- og handelsminister. Mesta ble en del av porteføljen til Nærings- og handelsdepartementet da jeg var i den posisjonen.

Når det gjelder kompetansen, må de som har utnevnt meg, uttale seg om det, men jeg har jo vært med på andre omstillingsprosesser også, som har vist seg nyttige i denne omstillingsprosessen.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg undervurderer ikke din kompetanse i samfunnsmessige spørsmål og ledelse, poenget mitt var din kompetanse innenfor entreprenørvirksomhet, som er en knalltøff bransje, med til dels liten konkurranse og metoder som har satt søkelys på en rekke av selskapene. Så det er ikke noen jobb for blådressgutter, det er ganske røffe forhold som gjelder. Brende-entreprenør, som du var økonomisjef for – hvor stort dreiv dere?

Børge Brende: Brende-entreprenør, som jeg har vokst opp med og jobbet i, var et selskap som på 1980-tallet hadde en omsetning på rundt 140 mill. kr. Det hadde vel på sitt meste 150 ansatte og var også gjennom ganske tøffe omstillinger.

Jeg har nok fått dette med entreprenørbransjen inn med morsmelka. Jeg tror jeg tok opp mine første matjordbestillinger i sjuårsalderen, og jeg har fulgt entreprenørbransjen. Men det er ikke først og fremst detaljert kunnskap om maskiner og anbud som har vært det viktige her. For styrelederen har det vært kompetanse i omstilling som har vært det vesentlige.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Jeg forstår.

Har politisk ledelse utøvd en ledelse overfor Mesta der en har sagt at dere skal oppnå sånn og slik, og så er det dere, som styre, som realiserer hvordan en gjør det?

Børge Brende: Korrekt.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nettopp. Så det er moderne operasjonsbasert ledelse som dere har stått overfor.

Når det gjelder formålet til Mesta, refererte du til avkastning. Er det det som er formålet med at staten har hele eieransvaret for Mesta: å få avkastning på innsatt kapital?

Børge Brende: Som jeg sa, Mesta er satt i den kategorien at det er et rent kommersielt selskap, og departementet sier selv i eierskapsmeldinga, og også gjennom de føringene som er gitt til oss, at det er avkastning på den investerte kapitalen som vi blir målt på.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Så i et marked hvor det er svært liten konkurranse, ja stadig mindre konkurranse og

stadig mer monopolisering, er ikke et av formålene med statens eierskap i Mesta å sikre konkurranse, og dermed sikre at priser holdes nede, og at avkastningen av kapitalen dermed vil bli lavere som følge av det sideformålet?

Børge Brende: Det er jo én måte å se det på. En annen måte å se det på er at de resultatene vi har kunnet vise til innenfor entreprenør og også innenfor Mesta Industri, er at det har vært en ganske knalltøff konkurranse. Mesta har ikke vært i stand til å tjene penger innenfor asfalt, pukk og entreprenør, derfor har vi måttet avhende og nedlegge.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Da dere nedla asfalt og pukk, og pukk er jo et råstoff der transportavstand er veldig viktig, la dere da fram hvilke konsekvenser avhendingen av det ville få for konkurransen på pukkmarkedet, der dere var inne, eller, for å si det på en annen måte, den manglende konkurranse som salget førte til?

Børge Brende: Nå avhendet vi Mesta Industri, altså asfalt og pukk, og vi nedla Mesta Entreprenør, som jeg også sa til representanten ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Men dere hadde pukkverk, hadde dere ikke det?

Børge Brende: Absolutt. Som jeg også sa til representanten Langeland, ble for det første denne problemstillingen selvsagt forelagt eier, Nærings- og handelsdepartementet, og så ...

Per Olaf Lundteigen (Sp): Spørsmålet mitt var om dere framla de konkurransemessige konsekvensene?

Møtelederen: Tiden er ute for lenge siden, så ...

Børge Brende: Konkurransetilsynet behandlet denne saken og hadde ingen vesentlige innvendinger.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Greit.

Møtelederen: Da er det Geir Jørgen Bekkevold og Kristelig Folkeparti, som har inntil 5 minutter til disposisjon, vær så god.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Takk for det.

Jeg har for så vidt ikke noe spørsmål, men kanskje mer en kommentar. Jeg synes det er greit at vi gjennom denne høringen også ser at representanter for et styre, og her Mesta, opplever at styret fungerer godt og konstruktivt. Man opplever også at aktivt eierskap fungerer godt, slik jeg hører deg beskrive det. Det betyr altså at du ikke på noen som helst måte noen gang har opplevd at enten minister eller departement har gått utover grensen for et aktivt eierskap.

Børge Brende: Begrepet «korrekt eierskap» er nok et begrep jeg føler meg mer hjemme i. Når det gjelder eierskapsutøvelsen fra departementet, har det, som også repre-

sentanten Lundteigen var inne på, blitt stilt krav til oss når det gjelder avkastning på investert kapital og målsettingen om at selskapet måtte komme i pluss, ellers var arbeidsplasser i fare. Selve grunnlaget for Mestas videre framtid var jo ikke til stede hvis vi ikke begynte å tjene penger etter å ha tapt så mye. Men så ble det overlatt til selskapets ledelse, de ansatte og ikke minst styret å få til denne storstilte omstillingen. Jeg opplever at kommunikasjonen mellom eier og selskapet har vært etter boka og korrekt.

Møtelederen: Da er vi ferdig med den tilmålte tiden, og vi skal over i en bolk med oppklarende spørsmål. Da er det viktig å presisere at både spørsmål og svar er så korte som mulig. Det er Jette F. Christensen som har ordet til oppfølging først, deretter Langeland.

Jette F. Christensen (A): Du er innkalla som styreleder i Mesta, men du har ein bakgrunn som Høgre-statsråd. Har bakgrunnen som Høgre-statsråd nokosinne vore eit problem for deg i dialogen med Giske som næringsminister?

Børge Brende: Det er riktig at jeg er invitert hit som styreleder i Mesta, og, som jeg sa, dialogen med departementet har vært korrekt. Den har også vært slik at jeg føler at departementet har vært konstruktive i oppfølgingen av Mesta, men de har stilt krav, som jeg syntes var riktig av departementet å gjøre, nemlig krav om at selskapet ikke kunne fortsette å tape så mye penger, og krav om at man selvsagt ønsket å ha en avkastning på de 1,3 mrd. kr i bokførte verdier som ligger i selskapet.

Hallgeir H. Langeland (SV): Du vil ikkje kommentera det som eg sa om 2003 og historia til Mesta som ein gigantisk fiasko i forhold til det ho skulle vera, nemleg at alt skulle bli billigare for staten. Så viste det seg at vedlikeholdskontraktar osv. hadde stige med 100 pst., ifølgje Riksrevisjonen. Lat meg derfor stilla spørsmålet på ein litt annan måte: Du har jo vore involvert i mange omstillingsprosessar. Kva forhold har du hatt til ditt eige styre, men òg til næringsministeren i dei konfliktane som har vore i desse omstillingsprosessane? Har kontakten vore som han profesjonelt skal vera?

Børge Brende: Jeg synes jeg allerede har svart på det. Den dialogen har vært korrekt, men som jeg også sa, var departementet da de spurte meg om å påta meg denne rollen, klare på at man ønsket en omstilling av selskapet, slik at selskapet også kan spille en rolle i å sikre tilstrekkelig konkurranse i det norske markedet. Slik Mesta nå utvikler seg, er det et selskap som har god verdi for staten, og hvis man ser den perioden under ett, mener jeg det også har vært en såpass positiv utvikling for staten at uansett hva staten ønsker å gjøre med selskapet i fremtiden, er det nå et sunt og veldig konkurransedyktig selskap man står overfor.

Møtelederen: Da er det Lundteigen, deretter Kolberg. Lundteigen, vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Mange stiller spørsmål om hvorfor staten skal ha eierskap til Mesta. Det synes jeg er et veldig naturlig spørsmål. Når staten har eierskap til Mesta, fordrer det at en har god drift, en har kvalitet og en har effektivitet der. Det var og er en utrolig krevende omstilling selskapet står oppe i. I det første innlegget ditt snakket du om avkastning på investert kapital. Nå i det siste fulgte du opp noe av det jeg sa, nemlig om å sikre «tilstrekkelig konkurranse» i markedet. Er ikke det å sikre større konkurranse i markedet hovedformålet for staten i denne bransjen, der bare et fåtall legger inn anbud på eksempelvis drifts- og vedlikeholdskontrakter rundt om i landet? Er det ikke det som egentlig forsvarer at staten nå sitter med eierskapet? Ellers kunne en jo kvittet seg med det.

Møtelederen: Jeg vil bare minne om at saken dreier seg om statens eierskapsutøvelse, så Brende får selv velge om han ønsker å svare på spørsmål som kan ligge i randsonen av hovedproblemstillingen. Vær så god, Brende.

Børge Brende: Takk for den påminnelsen!

Det er jo flere forhold representanten Lundteigen tar opp her. Når jeg er styreleder i Mesta, forholder jeg meg til de signalene regjeringen gir i eierskapsmeldingen og overfor Stortinget, og regjeringen har ikke gitt signaler om at man ønsker å avhende statens eierpost i Mesta – eller avhende Mesta. Staten eier jo 100 pst. av Mesta i dag. Da jeg sa «tilstrekkelig konkurranse», refererte jeg til at Mesta også opererer innenfor vedlikeholdsmarkedet. Så er jo det en del av det totale bildet som representerer «tilstrekkelig konkurranse» i Norge. Det er jo ikke en målsetting som Mesta er gitt av staten. Det som er sagt til oss, er at vi skal sørge for at vi også sikrer avkastningen. – Så er det presisert.

Møtelederen: Oppfølgingsspørsmål, Lundteigen?

Per Olaf Lundteigen (Sp): Nei, jeg har ikke behov for det, for dette var tydeligvis utenfor, sjøl om det for meg er det helt essensielle her. Men det kan vi komme tilbake til i en annen sammenheng.

Møtelederen: Da er det Kolberg. Vær så god.

Martin Kolberg (A): Takk for det. Jeg vil benytte anledningen til å takke for at du kom og svarte på de spørsmålene som er stilt. Jeg mener at svarene har vært verdifulle for den prosessen vi skal ha når vi skal inn og skrive merknader, og når vi kommer til salen.

Jeg har et spørsmål, og jeg får formulere det slik at det relaterer seg til hvem du er her i egenskap av. Men du har selvfølgelig oppdaget tydelig at det har vært mye diskusjon her om enkeltpersoner og navn i forbindelse med selskaper.

Hvis det hadde skjedd i ditt selskap at Stortinget hadde bedt om å få vite nøyaktig hvem som var kandidater til styret, hvem som satt i styret – hva som var de interne forholdene hos deg – hvordan hadde du reagert på det?

Børge Brende: Det er en litt mer hypotetisk problemstilling når det gjelder Mesta, ettersom det er et 100 pst. statlig eid selskap og vi ikke har noen valgkomité. Det er departementet som i generalforsamling oppnevner styremedlemmer, men vi har en årlig styreevaluering, og det er også slik at jeg som styreleder deler hovedfunnene i denne styreevalueringen med departementet – med eierskapsavdelingen. Der identifiserer vi eventuelt kompetanse som vi trenger i styret. Det har vi også gjort ved noen anledninger, spesielt når det har vært en såpass tøff omstilling. Så har departementet oppnevnt styremedlemmer. Det har også vært skifter i styret siden jeg kom inn der.

Møtelederen: Kolberg, til oppfølging.

Martin Kolberg (A): Jeg respekterer det svaret fullt ut, men jeg spør likevel: Hvis dette var en prosess hvor navn blir diskutert – enten at de kommer med eller at de ikke kommer med, eller at kandidater settes inn, men ikke kommer med – og det skulle settes under offentlig høring, hvordan ville du som styreformann reagere på det?

Børge Brende: Med Mesta-hatten på ser jeg – som sagt – ikke det som en relevant problemstilling for Mesta som selskap. Vi er ikke børsnotert, vi har ingen valgkomité. Det er departementet som oppnevner styrerepresentantene. Hvis spørsmålet er om det har vært en konstruktiv dialog med departementet om også disse forhold, vil jeg si ja, jeg mener vi har et kompetent styre i Mesta.

Møtelederen: Takk for det. Da er komiteens utspørring over. Du har anledning til å gi en kort oppsummering, hvis du ønsker det. Vær så god, Børge Brende.

Børge Brende: God jul og godt nyttår!

Møtelederen: Takk for det. Det var en kort og grei oppsummering. Jeg vil takke deg for dine bidrag til vårt videre arbeid med innstillingen.

Vi tar nå pause i høringen frem til kl. 17.30.

Høringen ble avbrutt kl. 16.56.

Høringen ble gjenopptatt kl. 17.30.

Høring med statsråd Trond Giske

Møtelederen: Da er vi klare til å starte opp igjen med denne kontrollhøringen. Jeg vil få lov til å ønske velkommen til statsråd Trond Giske. Komiteen har anmodet om at også ekspedisjonssjef Mette I. Wikborg møter til høringen. Velkommen også til deg.

Jeg vil kort gjenta noen formaliteter. Det er viktig å svare kort og konsist på komiteens spørsmål. Vi har en hjelpelampe som lyser når det er 30 sekunder igjen av taletiden, og den slukner når taletiden er omme.

Det er viktig å huske å slå av og på mikrofonene så vi slipper problemer med lydanlegget.

Så minner jeg om at dette er en åpen høring, og det er derfor viktig at alle deltakere unngår å omtale forhold som er underlagt taushetsplikt. Dersom et spørsmål ikke kan besvares uten at slike opplysninger gis, bør den innkalte gjøre komiteen oppmerksom på det.

For øvrig vises det til at høringen blir avholdt i overensstemmelse med reglement for åpne kontrollhøringer § 5 første ledd, som regulerer høring av ansatte i et departement.

Da er det lagt opp slik at statsråden har inntil 10 minutter til disposisjon for å gi en innledning. Trond Giske, vær så god.

Statsråd Trond Giske: Takk for det, komitéleder.

Det er alltid en glede å snakke om statlig eierskap, fordi det er en bærebjelke i den norske modellen og fordi det statlige eierskapet er enormt viktig for å sikre norsk eierskap i viktige bedrifter. Forutseende og visjonære politiske forgjengere, særlig fra mitt eget parti, har over tiår bygd dette eierskapet opp og stått imot høyresidens forslag om privatisering og utflagging av disse nøkkelbedriftene og industrilokomotivene.

Til sjuende og sist er det dette som er kjernen i den politiske konflikten som spisser seg i denne høringen: På den ene siden de som har kjempet imot det statlige eierskapet og imot å bruke dette eierskapet aktivt til å bygge Norge videre, og på den andre siden oss som har kjempet for nasjonal kontroll over viktige naturressurser, statlig eierskap til viktige virksomheter og til å bruke dette statlige eierskapet til å investere i langsiktig industriutvikling, teknologi og trygge arbeidsplasser. Kapitalsterke Norge trenger ikke å bli en filialstat. Vi har muligheten til å eie selv.

En gjenganger i kampen mot det statlige eierskapet har vært påstanden om at det statlige eierskapet blir dårlig forvaltet. Men det statlige eierskapet forvaltes svært godt. Undersøkelser viser at verdiutviklingen i de statlige selskapene er like god som i private. Vi har gode og grundige retningslinjer for den statlige eierskapsforvaltningen. Det bidrar til at vi når de målene fellesskapet har for det statlige eierskapet: god verdiutvikling, framtidsrettede investeringer, teknologi- og næringsutvikling og trygge arbeidsplasser. På den måten har statlig eierskap også bidratt til at Norge har rekordlav arbeidsløshet i et Europa preget av krise og massearbeidsløshet.

Så sent som i fjor la jeg som næringsminister fram en eierskapsmelding som Stortinget sluttet seg til hovedpunktene i. En aktiv rolle i utvelgelse av styremedlemmer i selskaper er en av de viktigste måtene staten utøver sitt aktive eierskap på. I eierskapsmeldingen heter det at eierne må ha oppfatning av hvilke omstillingsutfordringer selskapene står overfor. Og videre:

«I denne sammenheng må styrenes sammensetting og kompetanse vurderes, og eierne må foreta endringer når det er nødvendig.»

Videre står det:

«Regjeringen mener det er avgjørende og statens viktigste oppgave å sørge for godt sammensatte og

kompetente styrer som forvalter ansvaret på vegne av fellesskapet.»

En aktiv eierdialog og klare forventninger til selskapene er viktige eierstyringsinstrumenter. Men det er ikke nok, eksempelet lederlønninger viser det. Målet om moderat lederlønsutvikling har vært veldig klart uttrykt fra eier. Vi har avvirket opsjoner, vi har begrenset bonus- og sluttvederlag, og vi har regulert pensjonene. Likevel ser vi at lederlønsfesten i noen selskaper bare fortsetter. Da er det bare én ting vi kan gjøre, og det er å sørge for at vi har styrer som forstår Stortingets og regjeringens retningslinjer, og som følger opp disse retningslinjene.

I retningslinjene inntatt i norsk anbefaling for eierstyring bes valgkomiteen om å

«gjøre aktive søk mot aksjonærfellesskapet og forankre sin innstilling hos de største aksjeeierne».

Departementet søker alltid å bidra til at valgkomiteens forslag til styresammensetning ivaretar aksjonærenes fellesinteresser, selskapets behov og de mål staten har for sitt eierskap. I den forbindelse vurderer departementet behovet for endringer i det enkelte styre. Slike vurderinger og eventuelle forslag til kandidater bringes videre til nominasjonskomiteen gjennom den representanten i komiteen som arbeider i Næringsdepartementet. Både i de heleide og de deleide selskapene vurderes det i styrevalsprosessen svært mange navn – i løpet av en generalforsamlings-sesong, for vårt vedkommende, gjerne flere hundre navn. For at man skal kunne vurdere flest mulig kandidater på fritt grunnlag, er det i slike prosesser ikke offentlig hvem som vurderes eller hvilke innspill og vurderinger de enkelte valgkomitemedlemmer har. Dette er også i tråd med etablert praksis under tidligere regjeringer og i næringslivet generelt. Hvem som endelig blir foreslått og valgt til styreverv, er selvsagt offentlig.

Det ville være veldig ødeleggende for valgkomiteens arbeid med å vurdere ulike kandidater hvis det etableres en praksis hvor disse vurderingene er et slags offentlig gruppearbeid. Det ville føre til dårligere tilfang på gode styrekandidater, og dårligere styrer ville gi dårligere verdutvikling i selskapene. En slik praksis er dermed stikk i strid med prinsippene for god eierskapsforvaltning.

Næringsdepartementets og min håndtering av de sakene som har vært omtalt i dag, har fulgt prinsippene for godt statlig eierskap. Jeg vil si at det har vært ganske grove beskyldninger i pressen fra partifeller til medlemmer fra komiteen om korrupsjon, kameraderi og mafiavirksomhet – som jeg nesten synes komiteen på en eller annen måte burde underbygge i en slik høring – og som går langt utover det jeg mener er en vanlig politisk debatt.

Det finnes altså ikke en eneste nær venn av meg i et eneste selskap under Næringsdepartementet, og det har aldri vært det i de tre årene jeg har vært næringsminister. Kameraderiteorien mangler det aller vesentligste, nemlig en kamerat.

Beskyldningene om partipreferanse tåler heller ikke testen mot virkeligheten. Det er i dag en ganske jevn fordeling mellom høyre- og venstresiden når det gjelder folk som sitter i styrene som har politisk bakgrunn. De aller fleste har ikke politisk bakgrunn i det hele tatt.

Dette er i skarp motsetning til hva som var tilfellet under Bondevik-regjeringen, hvor det var – tror jeg – fire ganger så mange fra NHO og Høyre som det var fra LO og Arbeiderpartiet.

Styrevalgprosessen i Telenor i 2011 var en ordinær styrevalgprosess hvor staten fremmet innspill knyttet til styrets sammensetning til nominasjonskomiteen underveis. Alle innspill fra departementet kom før innstillingen skulle sendes ut og selvfølgelig før komiteens arbeid var avsluttet. Nominasjonskomiteen er ikke ferdig med sitt arbeid før en innstilling er reelt forankret hos de største aksjonærene. Det må aldri bli slik at den største aksjonæren ses på som en uvedkommende som ikke skal ha klare oppfatninger og synspunkter om en slik innstilling.

Styrevalgprosessen i Kongsberg Gruppen i 2012 er også helt i tråd med retningslinjene. Staten hadde en klar oppfatning om å gjøre den samfunnsmessige kompetansen i styret enda sterkere. Nominasjonskomiteen i Kongsberg har selv i sin innstilling beskrevet hvilken relevant kompetanse Roar Flåthen har.

At staten har klare oppfatninger betyr ikke at vi stiller ultimative krav eller kommer med en ferdig innstilling. Vi legger opp til en åpen og bred prosess i nominasjonskomiteen – det er en av grunnene til at vi ikke kommer tidlig i prosessen med en forhåndsdeklart løsning – og vi jobber for å finne brede kompromisser som alle kan slutte seg til, og som vinner bred oppslutning blant aksjonærene.

Alle innstillinger til styrevalg fra alle nominasjonskomiteer i alle selskaper under Næringsdepartementet, i alle år jeg har vært næringsminister, har vært enstemmig. Jeg er også glad for at valgkomiteene både i Kongsberg og i Telenor ikke har underbygd denne påstanden om et utidig press fra Næringsdepartementet, men tvert imot gitt ros – bortsett fra at vi av og til er sent ute – for måten vi jobber på for å få enstemmige og gode løsninger i nominasjonskomiteene.

Ansettelse av ny konsernsjef i Entra har jeg ikke hatt befattning med. Jeg vil oppklare noen av disse datoene som verserer:

Vi ble opplyst om at Olsø var konstituert den 17. april. Samme dag sender vi brev til Lovavdelingen i Justisdepartementet for å få min habilitet vurdert. Den 30. april får jeg den tilbake fra Lovavdelingen, og den ligger til grunn for min inhabilitet. Det ble referert i pressen. Vi møtte også styreleder Hatlen i juni, og da gjorde vi også oppmerksom på at jeg var inhabil. Det hadde hun allerede registrert i pressen. Det ble også for ordens skyld meddelt Entra i brevs form den 17. august. Som tidligere styreleder Grace Reksten Skaugen sa, var også dette en sak hun hadde vært opptatt av som styreleder. Derfor har jeg selvsagt ikke hatt befattning med den saken overhodet etter at Lovavdelingen kom med sin vurdering – ikke før heller for så vidt – så den saken har jeg ikke vært borti.

Den regjeringen jeg tilhører, og jeg som næringsminister, kommer fortsatt til å stå for en aktiv og profesjonell statlig eierskapsforvaltning i tråd med statens retningslinjer, som vi selv har vært med på å utforme. Vi vil forsvare det statlige eierskapet og bruke det aktivt til å investere i Norge, og vi vil ha klare oppfatninger om målene for eier-

skapet, om sammensetningen av styrene, og om selskapes virksomhet. Gjennom det bidrar det statlige eierskapet til å bygge Norge videre.

Møtelederen: Takk for det.

Da går vi over til komiteens utspørring, og jeg vil presisere at det er utspørrer selv som styrer sin egen tid. Det vil også innebære at man må kunne påregne å bli avbrutt underveis, komitélederen vil ikke blande seg inn i den prosessen. Det er først saksordfører, Per-Kristian Foss, som har inntil 10 minutter til disposisjon. Vær så god, Foss.

Per-Kristian Foss (H): Takk for redegjørelsen. Jeg vil bare gjøre oppmerksom på at temaer som utflagging, størrelsen på statlig eierskap, korrupsjon eller mafiavirksomhet ikke er tema for dagens høring, så det tar vi som nyttige innspill og synspunkter, men debatt med komiteen eller med ikke-tilstedeværende medlemmer er umulig. Derfor til temaet:

Jeg vil sitere fra din egen eierskapsmelding:

«For selskaper med forretningsmessige mål legges det vekt på å velge representanter med bred erfaring fra næringsliv og industri samtidig som de har kompetanse eller erfaring innenfor et eller flere av områdene ledelse, bransjeerfaring, finansiell kompetanse, internasjonal erfaring, juridisk kompetanse, revisjonskompetanse, erfaring fra fusjoner og oppkjøp, erfaring fra større omstillingsprosesser, samfunnsansvar, samfunnsforståelse mv.»

Mener du at dine innspill til valgkomiteen i Telenor tilfredsstiller disse kravene?

Statsråd Trond Giske: Jeg vil i hvert fall si at alle de innstillingene vi har stemt for i generalforsamling ...

Per-Kristian Foss (H): Nå spurte jeg om du mener at dine innspill til nominasjonskomiteen i Telenor tilfredsstiller disse kravene. Jeg spurte ikke om hva dere ville ha stemt for til slutt, men om innspillene til nominasjonskomiteen, som vi har fått grundig redegjort for tidligere i høringen her i dag.

Statsråd Trond Giske: Vi spiller inn kandidater som vi mener kan tilføre selskapet vesentlig kompetanse.

Per-Kristian Foss (H): Mener du at Tore O. Sandvik tilfredsstiller disse kravene?

Statsråd Trond Giske: Jeg vil ikke kommentere enkeltnavn.

Per-Kristian Foss (H): Hvorfor valgte da ... Har du noen kommentar til at nominasjonskomiteen valgte å avslå ditt tilbud om Sandvik?

Statsråd Trond Giske: Jeg har den kommentar at nominasjonskomiteene jobber med en rekke navn, prøver å sette sammen et styre som tilfredsstiller de kompetansekravene, og har blitt enstemmig i alle år.

Per-Kristian Foss (H): Vi har hatt høring tidligere i dag, og fått redegjort grundig for det, men jeg spurte om du mener at Tore O. Sandvik tilfredsstiller disse kravene? Det må du kunne svare på.

Statsråd Trond Giske: Jeg kommer ikke til å kommentere enkeltnavn. Det ødelegger selskapenes verdutvikling å begynne med den praksisen, og det er dårlig næringspolitikk.

Per-Kristian Foss (H): Jeg tror vi kan la den politiske diskusjonen ligge. Du skal nå svare på spørsmål, og det er blitt klargjort tidligere at du spilte inn navnet Tore O. Sandvik. Spilte du inn flere?

Statsråd Trond Giske: Jeg har ikke hørt noen i dag si hvilke navn som ble innspilt, så jeg tror rett og slett at medlemmene av komiteen tar feil om hva som er blitt sagt her tidligere, men det får referatet vise. Jeg synes det ...

Per-Kristian Foss (H): Vil du selv korrigere det her og nå?

Statsråd Trond Giske: Jeg synes at nominasjonskomiteen har vært veldig ryddig på et prinsipp som jeg mener er helt riktig, nemlig at hvilke navn som vurderes i disse nominasjonskomiteene, er nominasjonskomiteenes sak, og at det ville være ødeleggende for verdutviklingen hvis vi åpner for at dette er et offentlig gruppearbeid.

Per-Kristian Foss (H): Nå er kanskje det en litt nedsettende måte å karakterisere en stortingskomité på, men det skal jeg la være opp til deg.

Spørsmål nummer to går ikke på selskapet Telenor, men på Kongsberg. Mener du at ditt innspill til valgkomiteen i Kongsberg, som kom samme dag som fristen for å sende ut innstilling til generalforsamlingen gikk ut, kom på et tidspunkt da det var mulig å foreta en reell vurdering av Flåthen?

Statsråd Trond Giske: Jeg kan vel egentlig vise til valgkomitélederen i Kongsberg, som mente at man fant en god løsning som valgkomiteen kunne stå inne for, og en løsning som ivaretok alles interesser. Jeg tror til og med Morris sa at det var en god løsning for selskapet.

Per-Kristian Foss (H): Han, Valvik, var samtidig veldig klar på at det kom så sent at det stilte styret i en vanskelig situasjon, dvs. ikke styret, men valgkomiteen.

Statsråd Trond Giske: Det er alltid en fordel å komme så tidlig som mulig med navn, men jeg registrerer at valgkomiteen i Kongsberg selv ga et godt svar, at dette var en god løsning for selskapet og en god løsning for aksjonærfellesskapet.

Per-Kristian Foss (H): Mitt spørsmål går nå til Mette Wikborg, og det må statsråden gi tillatelse til at hun kan svare på.

Hvorfor satt Mette Wikborg så lenge i nominasjonskomiteen i Telenor – jeg forsto det slik at hun deltok i 23 møter og over flere måneder – uten å spille inn krav fra departementet, som kravspesifikasjoner til kompetanse til styremedlemmer? Dette kom så sent at nominasjonskomiteen her karakteriserte det som problematisk, noe som ville være en diplomatisk formulering i denne sammenheng. Tillater statsråden at Mette Wikborg, som var medlem av nominasjonskomiteen, svarer på dette?

Statsråd Trond Giske: Jeg kan i hvert fall tillate at spørsmålet stilles, så får Wikborg bestemme hva hun svarer.

Mette I. Wikborg: Takk. For det første var mitt arbeid i nominasjonskomiteen i Telenor hele veien, fra starten av arbeidet, på lik linje med de øvrige medlemmene. Jeg bidro i det arbeidet, tok stilling til og var med og drøftet hva kompetansebeskrivelsen burde være. Så er det en del av min rolle også å sørge for en forankring hos staten som største eier og bringe tilbake eventuelle innspill som måtte komme. Det er et faktum at det kom innspill på det tidspunkt hvor det kom.

Per-Kristian Foss (H): Hvorfor kom det ikke før?

Statsråd Trond Giske: Jeg tror du kan fortsette med å stille spørsmål til Wikborg via meg. Innspill fra meg eller fra Næringsdepartementet er det jo til syvende og sist jeg som har ansvaret for, ikke Mette Wikborg. Så hvis spørsmålet er hvorfor Næringsdepartementet kom sent med innspillet, må det stilles det til meg. Hvis spørsmålet er hvorfor ikke Mette Wikborg spilte inn noe tidligere ...

Per-Kristian Foss (H): Da må jeg stille spørsmålet til statsråden. Hadde du i den perioden noen aktiv dialog med din ekspedisjonssjef i disse månedene som gikk, mens hun satt i nominasjonskomiteen i Telenor?

Statsråd Trond Giske: Jeg har aktiv dialog med Mette Wikborg nesten daglig. Vi jobber i samme hus, og hun er ekspedisjonssjef i en stor avdeling hos meg, men vi har ikke aktiv dialog kontinuerlig om valgkomitéprosessene i de enkelte selskapene. Jeg vil si det slik at vi egentlig gir valgkomiteene veldig frie arbeidsbetingelser, og så kommer vi inn i en slutfase for å forankre resultatet – jeg tror det var særlig Kongsberg som sa det – og så har disse innstillingene fra valgkomiteen stort sett har gått rett gjennom. Jeg tror ikke de engang kunne komme på noe navn som staten hadde spilt inn, så dette er jo stort sett veldig uproblematisk, men noen ganger har vi synspunkter på den innstillingen eller de forslagene som kommer til en forankring. Slik må det være, for det er en reell forankringsprosess, det er ikke en sandpåstrøingsprosess.

Per-Kristian Foss (H): Nei. Men mitt spørsmål gikk på hvorfor dette ikke kom under en måneders lang prosess, og da er svaret at det kom i siste liten.

Mitt spørsmål nå er knyttet til Kongsberg. Hvorfor var

det så viktig å få inn Flåthen på et tidspunkt da det ikke var på valg noe medlem av styret, og hvor heller ikke systemet med varamedlemmer var kjent?

Statsråd Trond Giske: Det er viktig å få fram at selv om det er toårsperioder, står det i eierskapsmeldingen:

«Styrenes arbeid, kompetanse og utfordringer må imidlertid vurderes på løpende basis, og utskiftninger utenom perioden vil derfor forekomme.»

Derfor er ikke det noe unormalt, det kan skje. Vi mente at Flåthen representerte en kompetanse som Kongsberg hadde bruk for, og jeg registrerer også at en enstemmig nominasjonskomité i Kongsberg – valgkomité heter det der – på en god måte beskriver dette i sin innstilling.

Per-Kristian Foss (H): Det er kanskje ikke overraskende – for en statsråd med litt realitetssans og med betydelig sans for maktforhold – at innspillet fra en eier med 58 pst. fører til en løsning.

Statsråd Trond Giske: Nei, og jeg synes heller ikke at det bør være unormalt.

Per-Kristian Foss (H): Så enstemmigheten er ikke veldig overraskende.

Statsråd Trond Giske: Ja, nå skal jeg referere Morris, nei det var Valvik. Han sa at valgkomiteen ikke gikk inn for statens innspill, men foretok et kompromiss for å ivareta alle aksjonærenes ønsker. Det synes jeg er en veldig konstruktiv måte å opptre på for en valgkomitéleder. Det er akkurat den jobben man er satt til, lytte til alle aksjonærene, men selvsagt innebærer det også å lytte til den største aksjonæren. Det er helt normalt.

Per-Kristian Foss (H): Når jeg ser på styret i Kongsberg, inneholder det ganske mange folk med styreerfaring og i tillegg også to representanter for de ansatte, bl.a. tidligere klubbformann på Kongsberg. Du uttalte i radio i dag morges at grunnen til at man måtte få inn Flåthen i styret så raskt og nær sagt utenom tur eller i hvert fall utenom det som var vanlig, med to års valg, var at styret trengte samfunnsmessig kompetanse. Kan du utdype det, med hensyn til dem som sitter i styret i dag?

Statsråd Trond Giske: Jeg mener at det er summen av styremedlemmer som gir et best mulig styre. Samfunnsmessig kompetanse er mange ting. Kongsberg er jo et selskap som opererer i et veldig politisk landskap, gitt den produksjonen de har. Valgkomiteen sier også at Flåthen har lang erfaring fra Kongsberg selv, han har sittet i styret inntil Høyre kastet han ut – jeg tror det var i 2003 – og nå satte vi han inn igjen. Jeg tror ikke det er verre å sette han inn enn det er å kaste han ut. Det får være opp til ulike regjeringer å bedømme.

Per-Kristian Foss (H): I mitt spørsmål ba jeg deg utdype dette med samfunnsmessig kompetanse. Kongsberg er jo i et marked hvor de driver med eksport av våpen eller

krigsmateriell, det er selvfølgelig kontroversielt, det er jeg klar over, men Flåthens kompetanse er vel ikke spesielt fremtredende på området eksport av våpen?

Statsråd Trond Giske: Nei, jeg kan bare vise til innstillingen fra valgkomiteen som sier at Roar Flåthen har en kompetanse som er god for Kongsberg, og så trenger ikke vi å sitte og diskutere Flåthens kompetanse. Så lenge en enstemmig valgkomité mener at dette er relevant, så ...

Per-Kristian Foss (H): Ja, men jeg inviterte ikke til noen diskusjon, jeg spurte statsråden om hans vurdering. Og det er vel ikke overraskende at en valgkomité svarer bekreftende på en forespørsel fra en eier med 58 pst., som du nylig har sagt?

Statsråd Trond Giske: Nei, som det ble sagt, ble ikke dette oppfattet som press, men som et ønske. Jeg synes en stor aksjonær har både rett og plikt til å bidra til å få et godt sammensatt styre – og bare for å legge til det: Jeg tror det var en Høyre-statsråd her tidligere på høring som sa at en tidligere LO-leder i styret var et av de mest verdifulle styremedlemmene han hadde. Den kompetansen kan ikke være helt ueffektiv når selv en Høyre-statsråd ser at det er brukbart.

Møtelederen: Da er tiden godt og vel ute.

Vi har ikke hatt noen Høyre-statsråd her til høring i dag ...

Statsråd Trond Giske: En tidligere Høyre-statsråd.

Møtelederen: ... men nå er det Arbeiderpartiet og Martin Kolberg, som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Martin Kolberg (A): Takk for det, leder.

Det vi fikk høre fra både Telenor-miljøet og Kongsberg-miljøet, var, når alt kom til alt, at det som hadde – ja, de brukte ikke uttrykket problem engang, men i alle fall – forstyrret prosessen litt, var at departementets endelige standpunkt til kandidater kom noe sent. De karakteriserte det også som vanlig at det skjedde, slik at det var ganske udramatisk, sett med deres øyne. Men allikevel, statsråd Giske, hva er din kommentar til disse prosessene? Jeg relaterer meg også til Harald Norvik som sa at staten kanskje kunne bli flinkere til å være mer med i den løpende prosessen i disse selskapene, slik at man skulle unngå slike situasjoner. Hvordan vil du kommentere det?

Statsråd Trond Giske: For det første må jeg si at å diskutere om innspillene våre kommer sent eller tidlig, synes jeg er en helt annen, og for så vidt konstruktiv, debatt enn påstandene, bl.a. fra Foss, om kameraderi, eller fra Fremskrittspartiet, om korrupsjon og mafiavirksomhet. At vi har landet der etter en lang dag, tyder på at denne høringen i og for seg har hatt noe for seg.

Det er hensiktsmessig å komme tidlig. Vi har 22 selskaper, og vi har vært gjennom tre generalforsamlingsses-

ger med meg som næringsminister – det betyr 66 runder. Vi diskuterer to tilfeller her, hvor man mener at man har kommet inn sent. Det er synd – og jeg skulle gjerne sett at både Kongsberg og Telenors valgkomité hadde opplevd at vi hadde kommet tidligere – men det skjer. Det skyldes flere ting. Jeg hadde aldri trodd jeg skulle komme hit og sitte Harald Norvik, men det skal jeg jammen meg gjøre. Han sier i høringen at han kjenner til at i prosessen rundt valgkomiteens arbeid, har det kommet mange sene innspill på kandidater, at det gjelder uavhengig av regjeringer, og at det er en viktig utfordring for staten som eier å arbeide mer parallelt med valgkomiteen enn i dag.

Jeg tror en av grunnene er at vi ikke er som et vanlig fond. Vi sitter ikke som en direktør og spiller inn kandidater. Vi er et politisk system, og da kreves det politiske prosesser – av og til også utenfor Næringsdepartementet – forankret i regjeringssystemet. Derfor var det f.eks. en forankring – jeg tror det var Telenor – som tok 18 dager fra vi fikk innspill til vi fikk gitt tilbakemelding. Det er prisen for et demokratisk system.

Det kan selvsagt også skje ting underveis som skaper behov for nye innspill. Men det er også dette med at valgkomiteen ikke skal få en ferdigtygd løsning fra oss, eller fra regjeringssystemet, på forhånd. Man skal kunne jobbe ganske fritt i valgkomiteen – de aller, aller fleste forslagene til styremedlemmer kommer jo fra andre hold enn staten. Vi godtar enormt mange forslag – og det er veldig sjelden at det er særlig uenighet i disse nominasjonskomiteene, for vi har egentlig samme interesse som eierskapet i selskapene.

Martin Kolberg (A): Jeg har lyst til å spørre Wikborg på følgende måte, via statsråden – jeg regner med at du har hørt på høringen tidligere i dag, og du var jo med i Telenors valgkomité gjennom hele prosessen: Oppfattet du det som angivelig skal ha skjedd på slutten av denne perioden i valgkomiteens arbeid, som et stort problem – når det ble truffet en eller annen form for politisk beslutning knyttet til dette?

Statsråd Trond Giske: Wikborg, hvis du vil svare ...

Mette I. Wikborg: Det er helt legitimt, etter min vurdering, og også – tror jeg – etter den øvrige komiteens vurdering, at staten kommer med klare synspunkter og innspill. Så er det ofte drøftelser i komiteen – diskusjoner. Det som er viktig, er at vi kommer fram til en samlet oppfatning, en samlet anbefaling og en samlet innstilling til generalforsamling eller bedriftsforsamling, noe som også var tilfellet her.

Martin Kolberg (A): Jeg vil også gjerne spørre deg, Wikborg, bare på generell basis – også dette via statsråden, selvsagt: Kommer det mange andre innspill, også fra de private aktørene – ikke aktørene, men aksjeeierne?

Mette I. Wikborg: Som et forsøk på en generell observasjon: Det er slik at i alle valgkomiteene der staten er inne som eier, forsøker man å innhente, og anmoder om,

synspunkter fra alle aksjonærer. Det varierer hvor mange innspill man får.

Det er nokså naturlig at i selskaper der staten er en stor eier, bør staten ha synspunkter i den samlede innstilling.

Møtelederen: Takk for det.

Da er tiden godt og vel ute, og det er Fremskrittspartiet som skal stille spørsmål. Det er det jeg som skal gjøre, og møteledelsen går til nestleder Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen overtok her som møteleder.

Møtelederen: Takk for det.

Ordet går til Fremskrittspartiets representant. Vær så god.

Anders Anundsen (FrP): Takk for det.

Hvis statsråden tillater, vil jeg gjerne stille et spørsmål til Wikborg. Det er relatert til om det er vanlig at hun som ekspedisjonssjef kommer med innspill så sent i en prosess som tilfellet har vært både i Telenor-saken og i Kongsberg-saken?

Statsråd Trond Giske: Ja, det kan Wikborg egentlig svare på, men jeg må bare understreke at innspill fra departementet selvsagt er statsrådens ansvar.

Mette I. Wikborg: Jeg tror bare jeg skal si til det at ingen prosesser er like. Og igjen konstaterer jeg at sakene fant sine løsninger – det ble lagt fram innstilling.

Anders Anundsen (FrP): Men betyr det at det ikke er vanlig? Det er det som er spørsmålet: Er det vanlig eller uvanlig?

Mette I. Wikborg: Som jeg sa: Ingen saker er like. Hvorvidt det er normalt – eller vanlig – eller ikke, vil jeg ikke uttale meg om.

Anders Anundsen (FrP): Så du kan ikke svare på om du har gjort det mer enn én gang – kommet med så sent innspill til Telenor, f.eks.?

Jeg synes dette er ganske viktig, fordi jeg synes statsråden bagatelliserer litt det som egentlig er problemstillingen. Derfor er det nødvendig å vite om dette er normal prosedyre, eller om det ikke er normal prosedyre.

Statsråd Trond Giske: Jeg kan svare først. Det vi snakker om nå, er forankringsprosessen – den siste. Vi deltar jo hele veien med mange innspill. Og det kan jeg si: Det er veldig sjelden egentlig at vi har innspill ...

Anders Anundsen (FrP): Ja, det er bra, det var godt svart, det var egentlig godt svart.

Statsråd Trond Giske: ... til denne forankringsprosessen.

Anders Anundsen (FrP): Men du sier, statsråd, at dette er et politisk system, og at da må man tillate at det er politiske prosesser. Men er ikke hensikten med å ha en representant nettopp fra NHD inn i nominasjonskomiteen å ivareta den prosessen underveis?

Statsråd Trond Giske: Jo, og derfor så ...

Anders Anundsen (FrP): Mener du at dere klarte det i Telenor-saken?

Statsråd Trond Giske: Nei, altså i Telenor-saken, så ...

Anders Anundsen (FrP): Hva er årsaken til at det sviktet?

Statsråd Trond Giske: Det er jo ikke en svikt, men ordet «forankring» betyr forankring.

Anders Anundsen (FrP): Men det er klart det er en svikt når du jobber i nesten seks måneder i en nominasjonskomité med kriterier for hvordan det skal velges ut styrerepresentanter, og så er det tyst fra NHD – fra eier er det helt stille. De er enige om kriterier, de går gjennom 70 kandidater på seks måneder og 17 møter, og så er prosessen som sådan ferdig, og skal sendes til såkalt forankring – og da kommer altså innspillene. Forstår du ikke at det kan virke litt underlig, hvis det er riktig, at en kommer med et nytt kriterium etter at prosessen i komiteen egentlig er omme? Jeg vet du mener at den ikke var det, men nominasjonskomiteens tidligere leder sa det veldig klart tidligere i dag – jeg regner med du fulgte med da.

Statsråd Trond Giske: Det er to grunnleggende feil i premisset: Den ene er at det er tyst fra Næringsdepartementet i seks måneder. Valgkomiteens medlem fra Næringsdepartementet deltar selvsagt, som Wikborg sa, på linje med de andre i ...

Anders Anundsen (FrP): Og var vel da enig i de konklusjonene som nominasjonskomiteen kom til før de ble sendt til forankring?

Statsråd Trond Giske: Nei, tvert imot tar Næringsdepartementets medlem i nominasjonskomiteen alltid forbehold i alle innstillinger om at dette skal politisk forankres. Det er vanlig praksis også i ...

Anders Anundsen (FrP): Ville det vært en fordel om den forankringen kom underveis, istedenfor å komme etter at prosessen som sådan var avsluttet?

Statsråd Trond Giske: Ja, men det er underveis. Forankringsprosessen starter når forankringsprosessen starter. Dette er forankringen.

Anders Anundsen (FrP): Men tidligere leder av nominasjonskomiteen, Korssjøen, er uenig i det.

Statsråd Trond Giske: Nei, komitéleder, du ber om en forankring før forankringen. Det er jo bare tåpelig.

Anders Anundsen (FrP): Ja, hva er vitsen med å ha et medlem fra NHD i nominasjonskomiteen hvis ikke vedkommende skal spille inn de innspillene som kommer fra NHD underveis?

Statsråd Trond Giske: Jo, men det gjør medlemmet. Så sier jeg at noen ganger er denne forankringsprosessen så reell at det ender opp med endringer. De endringene kan enten komme fra Næringsdepartementet, eller de kan komme fra den bredere forankrings ...

Anders Anundsen (FrP): Men ville det vært en fordel om det kom i løpet av prosessen, slik at alle de styremedlemmene som ble vurdert av nominasjonskomiteen, kunne bli vurdert opp mot det nye innspillet til kriterium f.eks.?

Statsråd Trond Giske: Forankringsprosessen er en del av prosessen. Dette kommer som en del av forankringsprosessen. Det du krever, er at det skal være en forankring før forankringen, og det er det altså ikke.

Anders Anundsen (FrP): Så utenlandske investorer må bare påregne at den jobben som nominasjonskomiteen gjør i selskaper som staten eier store deler av eller er majoritetsaksjonær i, ikke er over før staten har sagt sitt. Den prosessen frem til da er egentlig unødvendig?

Statsråd Trond Giske: Nei, det er en meget god og nødvendig prosess, men andre aksjonærer må regne med at nominasjonskomiteen følger det som er normale retningslinjer for valgkomiteer, og forankrer innstillingen hos de største aksjonærene. Og forankring betyr forankring.

Anders Anundsen (FrP): Du spilte inn Flåthen til styret i Kongsberg Gruppen, og det er ingen som stiller spørsmål, tror jeg, ved hans kompetanse i så henseende. Det som er utfordrende, er jo den løsningen som ble valgt, der han ble varamedlem uten noe styreansvar, med full godtgjørelse. Det må jo da være en ordning som du har godkjent, selv om det var en innstilling fra nominasjonskomiteen. Er det en ordning du er kjent med fra noe annet statlig hel- eller deleid selskap?

Statsråd Trond Giske: Det har jeg ikke oversikt over. Det var ikke ...

Anders Anundsen (FrP): Så det betyr at du er ikke kjent med noen andre tilfeller av en sånn ordning?

Statsråd Trond Giske: Det har jeg ikke oversikt over.

Anders Anundsen (FrP): Det betyr at du ikke er kjent med det?

Statsråd Trond Giske: Det betyr at jeg ikke har oversikt over ...

Anders Anundsen (FrP): Mener du at det er en god ordning? Vil du anbefale en tilsvarende ordning for andre selskaper staten eier helt eller delvis?

Statsråd Trond Giske: Jeg synes egentlig igjen at jeg må vise til valgkomiteen her. Han sa vel egentlig ...

Anders Anundsen (FrP): Jeg vil gjerne vite hva *du* mener om det.

Statsråd Trond Giske: Han sa vel egentlig rett ut at vi fra vår side hadde et annet innspill, og at det ikke var statens løsning som ble ivaretatt sånn sett, men at dette var et godt kompromiss som valgkomiteen konstruerte. Så påstandene i media om at det er jeg som statsråd som har ordnet fast godtgjørelse for Roar Flåthen og spilt dette inn, er rett og slett ikke riktige. Men det står i vedtektene til Kongsberg Gruppen at man kan utvide styret med vararepresentanter. Man følger altså vedtektene i Kongsberg Gruppen, og det står en valgkomité fritt å gjøre.

Møtelederen: Da takker vi for spørsmål og svar, og klubba går tilbake til komitélederen.

Anders Anundsen overtok her igjen som møteleder.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Hallgeir H. Langeland fra SV, som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Hallgeir H. Langeland (SV): Takk for det. Det er bra at me no har funne ut at det svarer seg å levera forslag i tide, og brukt ein dag på det.

Først eit generelt spørsmål i samband med eit oppslag i Klassekampen i dag, der det står at ei Høgre-regjering, Per-Kristian Foss si regjering, Bondevik II, peikte ut fleire enn Arbeidarpartiet har gjort medan du har vore i posisjon. Kva tenkjer du om det?

Statsråd Trond Giske: Jeg tenker at jeg har vært ganske bevisst i min tid på å se etter kompetanse og ikke partibok. Ta nå Telenor, som har vært inne her. Der byttet vi ut en tidligere Arbeiderparti-statsekretær med en tidligere president i NHO som styreleder. Børge Brende er både leder i Mesta og styremedlem i Statoil. Vi har en ganske jevn fordeling mellom venstre- og høyresiden, og jeg tror kompetansen finnes der. En opptelling i media viste at det var fire ganger så mange med Høyre- og NHO-bakgrunn som det var folk med LO- og Arbeiderparti-bakgrunn under Bondevik-regjeringen. Så når Per-Kristian Foss sier i Dagbladet at dette er et problem som er typisk for Arbeiderpartiet, bør man kanskje se seg selv i speilet og se hva den regjeringen man selv satt i, gjorde. Man kastet stort sett ut alle folk med Arbeiderparti-bakgrunn og satte inn en masse folk med Høyre-bakgrunn. Det er selvsagt en regjerings rett, men vi har hatt en mye mer balansert inngangsport til dette enn jeg tror noen annen regjering har hatt.

Hallgeir H. Langeland (SV): Noko av hensikta med denne høyringa er jo å setja eit kritisk lys på næringsministeren og styreplassering. Men viss ein på ein måte skal gjera det som det høyrer ut som opposisjonen her er ute etter, plassere inn såkalla upolitiske folk i styra, kva slags politisk profil vil dei då ha, trur du?

Statsråd Trond Giske: Hva de stemmer, vet ikke jeg. Det er et faktum at de aller fleste styremedlemmer ikke har bakgrunn fra partivirkksomhet eller fagbevegelse eller arbeidsgiverorganisasjonene. Det vi sier i eierskapsmeldingen, er at politisk bakgrunn ikke skal være avgjørende i seg selv, men det er også en relevant kompetanse som styrene trenger. Disse selskapene bruker jo titalls millioner kroner på å kjøpe politisk rådgivning fra mine og Per-Kristians ekskolleger i disse rådgivningsselskapene. Det er greit, det, men det må jo være en veldig fordel å ha denne kompetansen inn i styrene. Det å ha samfunnsmessig forståelse er utrolig viktig for selskapene i dag, både av norsk samfunnsliv og internasjonalt. Det å ha den kompetansen også som en del av et bredt sammensatt styre med mange slags kompetanse – juridisk, økonomisk, internasjonalt, industrielt osv. – mener jeg er verdifullt for selskapene.

Hallgeir H. Langeland (SV): Så til noko som har vore eit irritasjonsmoment for meg, bl.a., og som du var inne på i innlegget ditt – dette med leiarlønning. Eg spurde Norvik om dette når det gjaldt Telenor, der ein snart er oppe i 10 mill. kr, og han forsvarte det med at slik måtte det vera i den internasjonale marknaden. Du har jo tidlegare vore på høyringar om dette med leiarlønningar, og me har på ein måte bedt deg om å stramma dette opp. Det er likevel ei utvikling som me ikkje er fornøgde med. Kva vil du gjera no?

Statsråd Trond Giske: Som jeg også sa i min innledning, har vi gjort mye. Vi har laget reguleringer, vi har fjernet opsjonene, vi har satt 50 pst.-bonusgrense, vi har satt ett års sluttvederlagsgrense, vi har fått regulering av pensjonene. Men så er det også den underliggende lønnsveksten – hvilket påslag gir man? Telenor, f.eks., har jo hatt en gjennomsnittlig lederlønnsvest de siste årene på rundt 10 pst. Det er altfor høyt. Den eneste måten vi til sjunden og sist kan få bukt med dette på, er at vi har folk i styrene som ikke alle selv har 10 pst. lederlønnsvest, altså folk som har ryggmargsrefleksen i orden, og som synes det er unormalt at folk får en halv million i påslag. Da må vi av og til være litt harde i klypa for å få gode styremedlemmer inn. Det er min oppgave, og jeg vil heller gjøre det enn å stå skolerett for denne komiteen igjen for at vi ikke har fulgt opp de retningslinjene for lederlønn som Stortinget også har vært med på å lage og sluttet seg til.

Hallgeir H. Langeland (SV): Så det du seier og deklarerer veldig tydeleg, er at det blir ein endå klarare profil når det gjeld at me ønskjer styremedlemmer som faktisk følgjer dei råda som eit stortingsfleirtal og ei regjering gjev?

Statsråd Trond Giske: Ja, jeg har til og med sagt at vi skal gjøre dette til en del av evalueringen av styrene, og at vi kan komme til å kaste styremedlemmer. Nå ser jeg også at en del av opposisjonspartiene slutter seg til det. Men er det noen som tror at det vil skje uten støy og bråk? Hvis vi kommer og skal kaste styremedlemmer på grunn av lederlønnutviklingen, kommer det til å bli diskusjoner i nominasjonskomiteene, men vi skal sørge for at forslagene kommer hensiktsmessig tidlig.

Møtelederen: Da er det Senterpartiet og Per Olaf Lundteigen, som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Tusen takk! Statsråden refererte aktivt og profesjonelt statlig eierskap gjennom klare mål og sammensetning av styrene, og at det da sjølsagt er en nødvendighet å ha en politisk forankring av det en gjør, i de forskjellige valgkomiteene. Samtidig sa du her at bortsett fra seint ute har det gått rimelig bra. Det står for meg litt uklart dette med seint ute. Slik som staten er som eier, med behovet for forankring, må en nesten per definisjon være seint ute, eller innebar det du sa, Trond Giske, at du her legger an på å være tidligere ute og dermed definere rollen til staten tidligere, slik at de private eierne kan forholde seg tydeligere til hva som er statens syn?

Statsråd Trond Giske: Som jeg sa, har vi i løpet av min tid som næringsminister gjennomført – jeg tror det er – 66 generalforsamlinger eller prosesser fram mot valg i de 22 selskapene. Nå har vi to tilfeller der valgkomiteen sier at de ikke er utsatt for press, men at de gjerne skulle hatt bedre tid. Det får vi ta til etterretning at de mener, og prøve å imøtekomme det på en så god måte som mulig. Det kan vi tilstrebe, også i det politiske systemet. Men å utelukke at vi også i senere forankringsprosesser kan ha invendinger mot summen av sammensetningen av et styre, mener jeg må være en åpenhet som vi har, og som egentlig ligger i det å være stor aksjonær, uavhengig av om det er stat eller privat.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Du bruker også begrepet «press». For meg står det som ganske unaturlig at det skal bli kommentert at staten utøver et press i selskaper hvor en har 58 pst. av eierskapet. I andre selskaper, der det er private eiere med en langt mindre eierandel enn 58–59 pst., er det sjelden at en fokuserer sånn på press. Er det en bevisst språkbruk fra din side når du sier at staten er forsiktig med å utøve press? Er det ikke statens ansvar å sikre at en har en representasjon i henhold til den eiendomsrett som staten har – at det bare er et faktum som en må forholde seg til, samtidig som minoritetseiere blir ivaretatt?

Statsråd Trond Giske: Som Skjævestad sa i dag, er det eiers rolle å komme med forslag til kompetanse og kandidater. Han sa vel også at press kan komme fra alle kanter, og det må vi leve med. Det er rett og slett ulike oppfatninger både blant dem som sitter i nominasjonskomiteen, og ikke minst blant mange eiere. Valvik sa vel også rett ut at

de bruker ikke «press» i denne sammenhengen – det var et ønske, og det er legitimt fra en eier å ha et ønske om sammensetning av styret.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Til lederlønnene, som er utrolig krevende i børsnoterte selskaper, men ikke så krevende, etter min vurdering, i heleide statlige selskaper – og vi har nå fått framlagt hva som har vært utviklinga innenfor Entra Eiendom: Du sa her at det var viktig med moderat lederlønn – likevel fortsetter festen – og å sørge for å ha styrer som forstår og følger opp dette.

Hvorfor reagerte ikke Næringsdepartementet tidligere på den lederlønnsutviklinga, inklusiv bonuser og pensjoner, som utviklet seg i Entra? Hva var problemet fra statens side – hvorfor sikret en ikke her at Stortingets vilje ble oppfylt? Var Stortingets vilje for utydelig? Var det det betydelige mindretallet fra opposisjonen som ikke hadde sterkt nok fokus på det – var det det som var problemet?

Statsråd Trond Giske: Nei, vi har jo strammet gradvis inn. For det var jo egentlig med den rød-grønne regjeringa fra 2005 at dette virkelig ble tatt tak i. Først avviklet vi disse opsjonene, hvor folk plutselig satt med 20 mill. kr i en årlig utbetaling. Det er nå helt borte. Så strammet vi inn på bonusen og sa at den skulle være på maks 50 pst. Så strammet vi inn på etterlønnen og på pensjonene – det kom jo nå i eierskapsmeldingen i fjor vår. Vi har også endret vedtektene i heleide selskaper, slik at de må legge fram en lederlønnserklæring på generalforsamlingen.

Så dette har jo gått steg for steg. Jeg skulle gjerne ha sett at dette var startet tidligere, men vi hørte jo i dag fra noen av styrelederne at de virkelig hadde oppfattet signalene. Det er positivt. Så får vi se når 2013 kommer, og nye lederlønner skal forhandles, om de da – i praksis – vil følge opp.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Til slutt til Wikborg, om jeg får lov: Har du i din erfaring med valgkomitéarbeidet opplevd at noen har sagt at en ikke kan fylle den holdningen som statsråden her viser til med hensyn til lederlønnsutvikling, altså at styret demper lederlønnsutviklinga?

Møtelederen: Da ber jeg i tilfelle om et kort svar, for tiden er ute.

Mette I. Wikborg: Jeg er ikke helt sikker på om jeg forsto spørsmålet rett, men lederlønn og styrets oppfølging av statens retningslinjer er en naturlig del av en valgkomités vurderingsgrunnlag.

Møtelederen: Da er det Kristelig Folkeparti og Geir Jørgen Bekkevold, som har inntil 5 minutter til disposisjon. Vær så god.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Tilbake til det vi har fått høre om tidligere i dag, at departementene er veldig sent ute med å spille inn navn: Jeg hører jo det som statsråden sier når det gjelder forankring og behov for å bruke den tiden man trenger på det, men dette er jo likevel blitt

sett på som en utfordring for en nominasjonskomité, og det skapes jo et inntrykk av at det først og fremst er staten, som den største eier, som er bremseklossen her. Men for å se litt framover, og for ikke å undergrave valgkomiteens rolle og i respekt for mindretallsaksjonærene: Hva vil statsråden gjøre for at departementet kan være raskere med å komme med navn, slik at valgkomiteen kan gjøre sin jobb innenfor den tidsfristen som er satt?

Statsråd Trond Giske: Vi bør jo tilstrebe så godt som mulig å gi valgkomiteen hensiktsmessig god tid på å vurdere alle kandidater, men som du hørte i beskrivelsen av Telenor – man har 60-70 kandidater, man jobber seg innover, så hvis vi i det politiske systemet for tidlig har veldig klare oppfatninger av hvem som bør velges, reduserer det også valgkomiteens fleksibilitet. For det er også viktig å skjønne valgkomiteens arbeidsform. Man har ikke en liste over den best kvalifiserte, den nest beste, den tredje beste og fjerde beste – man prøver å komponere et styre som til sammen har de relevante kvaliteter. Det betyr at hvis én faller ut, så kan det hende at man også må bytte ut noen andre, for da trenger man noen med en annen type kompetanse.

Men vi skal tilstrebe, også i det politiske systemet, å være så tidlig ute som mulig, men jeg kan ikke utelukke at den forankringsprosessen som også i framtiden må være reell, kan ende – forhåpentligvis sjelden – i at vi har andre innspill i en slutfase.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Så til dette med lederlønnene: Statsråden innrømmer jo selv at lønningene har vært for høye, han nevner bl.a. Telenor her. Men så har man altså gjort noen ting – med opsjoner, med pensjonsavtaler og slike ting – men likevel skjer ikke den endringen som vi ønsker å få til, en moderat lønnsutvikling. Og mitt spørsmål er: Er det fordi statsråden er for lite foroverlent når det kommer til det spørsmålet?

Statsråd Trond Giske: Jeg håper ikke det. Vi er jo veldig tydelige i kommunikasjonen vår i selskapene. Vi har til og med tatt protokolltilførsel på generalforsamlingene om disse prinsippene. Vi har det som en viktig del av eierskapsdialogen, vi viser til Stortingets klare meninger om dette, og vi har altså disse prinsippene, som er blitt strammet til med årene – de seneste kom da i fjor.

Men jeg tror delvis det er slik at en del styremedlemmer rett og slett blir «blinde» for disse tallene og tenker at en halv million i påplussing kan være normalt. Og da må man også ha styremedlemmer som tenker at det å plusse på en helt vanlig årslønn i lønnsøkning, det er rett og slett ikke normalt, og det bidrar til å undergrave hele solidariteten og moderasjonen i lønnsoppgjørene generelt. Så igjen tror jeg det har med styrets sammensetning å gjøre – at man har denne bredden i styrene.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF): Til slutt til denne opprettelsen, eller denne konstruksjonen, av dette varamedlemskapet til styret i Kongsberg Gruppen: Jeg er klar over at dette er et kompromiss, men her blir man altså varamed-

lem samtidig som man får en godtgjørelse som om man skulle vært et fast medlem. Jeg er klar over at det er valgkomiteen som har kommet med dette forslaget – men er statsråden enig i at hvis man ser dette litt utenfra og inn, så ser det litt rart ut? Og skjønner du at det reises spørsmål knyttet til dette?

Statsråd Trond Giske: Jeg kan i hvert fall si, og det sa jo også valgkomiteens leder rett ut, at dette var ikke statens forslag; dette kom som et kompromiss for å ivareta både staten som en storaksjonær og de små aksjonærene, at dette var valgkomiteens «konstruksjon» å gjøre det sånn. Jeg tror også valgkomiteens leder sa at dette med godtgjørelse ikke har vært et viktig tema – kanskje det burde vært et viktigere tema i valgkomiteen? Det var aldri et tema på mitt bord å spille inn dette.

Møtelederen: Takk for det. Da har alle partiene brukt sin tilmålte tid. Vi skal over på felles oppfølgingstid, og jeg minner både spørre og svarere om at det er viktig å spørre kort og konsist og svare kort og konsist.

Da er det først saksordfører Foss, vær så god, og deretter Christensen.

Per-Kristian Foss (H): Tilbake til Telenor, som vel er ett av 22 selskaper, riktignok, men jeg tror de har en omsetning som er større enn de øvrige til sammen, så vi snakker om et viktig internasjonalt og etter norske forhold gigantisk selskap, så derfor dette spørsmålet: Vi fikk en beskrivelse av nominasjonskomiteen i Telenors omfattende arbeid, med bruk av utenlandsk konsulent, med utvelging av 60-70 kandidater, en shortlist på 7 kandidater osv. Og så, etter alt dette, kommer staten inn med to kandidater, og jeg sier navnene, for de har stått i pressen: Tore O. Sandvik, og deretter Hallvard Bakke. Ingen av disse kandidatene ble altså gjennomgått den samme prosessen – konsulent, utvelging, shortlist osv. – men kom «på overtid», for å kalle det det, selv om det er et veldig muntlig uttrykk i denne sammenheng. Skjønner du det når noen synes det er rart at noen kandidater blir vurdert helt annerledes, på et annet grunnlag enn andre? Nå ble riktignok den ene kandidaten, Sandvik, avslått av nominasjonskomiteen og henvist til bedriftsforsamlingen, mens Hallvard Bakke ble medlem av styret uten å ha vært vurdert på linje med de andre styremedlemmer som ble valgt. Forstår du at det kan reageres på det?

Statsråd Trond Giske: Jeg kan bare vise til det Korskjøen svarte. Han sa at han mener at man håndterte dette på en forsvarlig måte, og at vi kom i mål på en god måte ...

Per-Kristian Foss (H): Ja, jeg har vært til stede under hele høringen, jeg trenger ikke sitater, jeg har hørt alt det du siterer. Mitt spørsmål var – og du er jo vanligvis kjent for å uttrykke deg klart og politisk: Hva er din vurdering av dette? Skjønner du at folk kan reagere på at partivenner velges ut på andre kriterier enn de som er vanlige for styret?

Møtelederen: Og da lar vi statsråden svare.

Statsråd Trond Giske: Jeg mener at alle styremedlemmer i Telenor er valgt på samme enstemmige måte. Og den daværende valgkomitélederen sier at han mener at «vi håndterte det på en god måte» og «kom i mål på en god måte».

Møtelederen: Da er det Christensen, og deretter har jeg tegnet meg selv. Christensen, vær så god.

Jette F. Christensen (A): Eg har eit veldig konkret spørsmål, som kanskje er litt nytt i løpet av denne høringen, og spørsmålet er til nærings- og handelsminister Trond Giske: Utnytta du din post som minister for å skaffe venene dine posisjonar?

Statsråd Trond Giske: Nei. Til dette med styremedlemmer – jeg har ikke en eneste nær venn i et eneste styre. Det er mulig at Børge Brende ble litt skuffet over det tidligere i høringen i dag. Som jeg sier: Kameraderiteorien mangler en kamerat. Når det gjelder partisammensetning, er det mer balansert nå enn jeg tror noensinne og mye mer balansert enn det var i forrige periode, selv om jeg er enig med Kolberg, som har sagt at det i og for seg er rett av en regjering å utnevne styremedlemmer som deler regjeringens syn på retning for selskapene. Det er kanskje mer naturlig for en Frp-er å oppnevne et styremedlem i Statkraft som er for privatisering av Statkraft, enn det ville være for Arbeiderpartiet å gjøre det. Så dette er en legitim del av demokratiet. Men vi har altså vært mer balansert enn noen regjering.

Møtelederen: Da har jeg tegnet meg selv.

Nå er vel Fremskrittspartiet det partiet som sliter minst med å ha partimedlemmer i styrene rundt omkring.

Jeg synes det er en interessant øvelse statsråden forsøker å gjøre. Han forsøker å normalisere det som både nominasjonskomiteens tidligere leder i Telenor og det som nominasjonskomiteens to medlemmer i Kongsberg Gruppen beskriver som noe de aldri før har opplevd, noe som er helt spesielt. Det er en prosess som hvis det var kommet fra noen andre – sa Kongsberg Gruppen – ikke ville blitt tatt hensyn til. Dette forsøker næringsministeren å beskrive som en helt vanlig, normal prosess, og man må regne med at politiske prosesser fører til at man noen ganger kommer for sent med innspill. Realiteten her er at dere kortslutter et system for grundig utvelgelse av styremedlemmer, som skal sikre Telenors og fellesskapets interesser. Hva kommer det av, statsråd Giske, at din virkelighetsoppfatning avviker så dramatisk fra den virkelighetsoppfatningen som vi har fått beskrevet av andre tidligere i dag. Jeg regner med at du fikk med deg det da du fulgte høringen.

Statsråd Trond Giske: Ja, jeg er ikke enig i beskrivelsen. Både valgkomiteen i Telenor og Kongsberg Gruppen sa at de kom fram til enstemmige løsninger, som var gode for selskapet. Så sier de at de gjerne skulle hatt innspillene tidligere, men at de fant gode løsninger. Det er slik at

vi som eier har en oppfatning av hva som er bra for selskapet. Det er ikke slik at nominasjonskomiteen og generalforsamlingen i selskapene er noe som står helt fritt fra eier. Eier har etter alle praktiske retningslinjer, både i privat og i offentlig eierskap, en fullverdig rett til å ha meninger om styresammensetninger, til å spille dette inn og bidra til at det endelige forslaget er godt forankret, ikke bare hos de største aksjonærene, men hos den største aksjonæren.

Møtelederen: Langeland, deretter Lundteigen.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg spurte Harald Norvik tidlegare i dag om privatiseringa av Statoil, som jo Arbeidarpartiet var med på i 2001. Han meinte det var ein god idé. Eg registrerer at ein i Arbeidarpartiet no taler meir i den retninga eg ønskjer meg når det gjeld dette. Men det er ei sak knytt til Børge Brende. Mesta blei jo privatisert i 2003. Det var eigentleg ei sørgeleg historie heile vegen. Statsråd Brende var med på denne privatiseringa. Var det derfor han blei plassert i Mesta, for å rydda opp i sitt eige rot?

Statsråd Trond Giske: Nei, Brende ble satt inn i Mesta-styret delvis fordi han har erfaring med entreprenørbransjen. Han har økonomierfaring. Han har god kunnskap om slike prosesser. Han har vært næringsminister. Han har politisk bakgrunn, som jeg mener er relevant for å håndtere den slags krevende omstillingsprosesser. Så vet jeg ikke hva Børge Brendes formalkompetanse innen økonomisk utdannelse er – jeg tror ikke den er all verden. Men han har gjort en veldig god jobb som styreleder i Mesta. Vi har hatt en god dialog, og det viser at det ikke nødvendigvis er partiboka som bestemmer om man er god eller ikke, men at det er samfunnsforståelsen, den økonomiske forståelsen og bedrifts- og industriforståelsen man har, og ikke minst at man har et godt styre som man jobber tett sammen med. Det har Brende gjort i Mesta, med andre gode styremedlemmer.

Møtelederen: Lundteigen, deretter Foss.

Per Olaf Lundteigen (Sp): Statsråd, jeg har behov for å presisere spørsmålet mitt til Wikborg angående behovet for å redusere lederlønnen.

Wikborg, har du opplevd at styrekandidater som staten ønsker, har sagt at de er uaktuelle i styret om de skal være med på å redusere lederlønningene i selskapet?

Møtelederen: Giske, vær så god.

Statsråd Trond Giske: Du kan svare, Wikborg, om du forsto spørsmålet.

Mette I. Wikborg: Nei.

Møtelederen: Takk for det. Da er det Foss, deretter har jeg tegnet meg selv.

Per-Kristian Foss (H): Statsråden siterte meg på uttrykket «kameraderi». Det er et uttrykk som jeg brukte i forbindelse med forslaget om Tore O. Sandvik – bare for ordens skyld. Heldigvis ble det avslått av nominasjonskomiteen, hva gjelder styremedlem, iallfall.

Et annet sitat fra statsråden selv – kilden er NTB:

«Jeg har selv utnevnt flere kjente Høyre-folk, som f.eks. Børge Brende i Statoil.»

Tør jeg spørre om statsråden har begynt å opptre som valgkomité i Statoil?

Statsråd Trond Giske: Nei, det er et feilsitat.

Per-Kristian Foss (H): Men du har ikke korrigert det?

Statsråd Trond Giske: Jeg tror det er litt for lite til å få et stort dementi. Det er også ofte med slike ting, f.eks. beskyldninger om kameraderi, at beskyldningene får mye større plass enn det korrigerte og sanne dementiet.

Møtelederen: Da har jeg tegnet meg selv.

Spørsmålet gjelder Entra. Det er flere saker – jeg nevner det bare så vi får mentalt koblet oss inn på Entra.

Jeg spurte tidligere i dag både tidligere og nåværende styreleder om det under gitte forutsetninger kunne være aktuelt å diskutere ansettelse av administrerende direktør med eier. Begge svarte bekræftende på dette. Du var kjent med at det var en konflikt i styret knyttet til den situasjonen som gjaldt ansettelse av ny administrerende direktør. Likevel ba du ikke om å få oppnevnt settestatsråd. På den måten avskar du Entra-styrets og styreledernes mulighet til å diskutere med eieren en vanskelig situasjon for styret og for selskapet. Hva er årsaken til at du, som inhabil statsråd, med et inhabilt embetsverk, ikke ba om å få en settestatsråd, slik at ved behov kunne styrets leder diskutere eller informere om den situasjonen styret var i?

Statsråd Trond Giske: Det følger veldig klart av den uttalelsen Lovavdelingen kom med 30. april 2012, hvor de veldig tydelig sier at jeg ikke er inhabil i utøvingen av rollen som eier, men kun i beslutning eller forberedelse til beslutninger som innebærer fordeler eller tap for Olsø.

Møtelederen: Og det er det vi snakker om her?

Statsråd Trond Giske: Ja. Og der er aksjeloven tindrende klar. Det er styrets fulle og hele ansvar å ansette en ny daglig leder. Det betyr ikke at man ikke kan snakke med eierskapsavdelingen på vanlig måte – og det gjorde de også – om prosesser rundt dette rent faglig. Eierskapsavdelingen er en faglig rådgiver for f.eks. å innhente mange kandidater, bruke eksterne rådgivere og den slags dialog. Det er ikke å blande seg inn i hvem som blir ansatt. Det er ikke departementet inhabil i. Men det å blande seg bort i hvem som blir ansatt, er ikke bare et brudd med inhabiliteten, men et brudd med aksjeloven. Det å sette inn en settestatsråd for å bryte med aksjeloven er en veldig uhensiktsmessig idé.

Møtelederen: Jeg skal ikke begynne å polemisere om det, for tiden er ute. Men det er vel vanskelig å se at det er et brudd med aksjeloven å diskutere med eier spørsmål som styret skal ta stilling til, men det kan vi jo komme tilbake til ved en senere anledning.

Nå har vi kommet dithen at du eventuelt kan oppklare. Du har mulighet til å ha en avslutning på inntil 5 minutter.

Statsråd Trond Giske: Jeg skal ikke bruke mye av det jeg forstår er komiteens juleavslutningsmiddagstid. Jeg vil bare si til det siste først, for å understreke det: Eierskapsavdelingen hadde en god dialog med Entra om prosessen rundt ansettelsen, men ikke om person og hvem man skulle velge. Det er viktig å skille i dette. Det hadde vært veldig oppsiktsvekkende – og jeg tror jeg hadde fått beinhard kritikk fra denne komiteen – om regjeringen hadde oppnevnt en settestatsråd for å håndtere det som jeg var inhabil i. Det er nemlig å blande seg borti hvem som blir ansatt, og det kunne vi ikke gjøre.

For å ta datoen for når vi oppnevnte en settestatsråd, var det fredag 28. september at Hatlen orienterte om hvordan denne situasjonen hadde brutt sammen i styret. Vår neste mulighet til å oppnevne settestatsråd var fredag 12. oktober, tror jeg, da vi hadde statsråd, men vi gjorde det allerede 4. oktober, i et ekstraordinært statsråd. Så fortere etter at man hadde orientert, kunne vi knapt ha gjort det. Unnskyld, den 9. oktober ble det oppnevnt en settestatsråd. Det betyr ikke at det var da jeg ble inhabil. Jeg ble inhabil fra april. Så vi må skille mellom det. Og jeg blandet meg overhodet ikke inn i den ansettelsesprosessen, men det var ikke til hinder for at eierskapsavdelingen kunne gi faglige råd. Så da har vi ryddet Entra unna. Dette har jeg ikke hatt noe med å gjøre.

Så er jeg egentlig litt overrasket over at disse knallharde

beskyldningene som har vært i media, om mafiavirksomhet, om korrupsjon, om kameraderi, som ikke henspilte på Kongsberg, men – jeg tror – på Entra-saken den 6. oktober, ikke blir tatt opp i kontrollkomiteen. Jeg synes det bør være overenstemmelse mellom de skjellsordene man bruker i media, og det man tar opp i en formell høring, særlig når man bruker det at man skal ha høring for å underbygge disse grove beskyldningene. Denne høringen og de spørsmålene jeg er blitt stilt, viser jo at når man kommer i en formell setting, og på en måte må underbygge det man har påstått, holder det ikke.

Det finnes altså ikke en eneste venn av meg i et eneste styre. Jeg har ikke hatt noe med Entra-utnevnelsen å gjøre. Vi kan prøve å være tidligere ute med forslag, men både i Kongsberg Gruppen og i Telenor sier valgkomiteen at dette ble håndtert på en forsvarlig og god måte.

Det er greit at man bruker ulike ord i politisk sammenheng, og det har jeg også gjort, men jeg synes det finnes en slags grense. Jeg inviterer Fremskrittspartiet og Høyre til å snakke om egen politikk, særlig om statlig eierskap, for her tror jeg det er en viktig politisk skillelinje som det er bra å få opp før valget – om vi skal beholde det, eller om vi skal privatisere det.

Men bortsett fra det slutter jeg meg til det Børge Brende sa, om å ønske komiteen en riktig god jul og et godt nytt år.

Møtelederen: Takk for det. – I denne komiteen driver vi ikke politikk, men kontroll.

Denne kontrollhøringen er over. Jeg vil takke alle som har bidratt med sine opplysninger til denne komitéhøringen.

Dette har vært et langt og krevende år for kontroll- og konstitusjonskomiteen. Vi ønsker alle som har vært her, en riktig god jul og et godt nytt år.

Høringen slutt kl. 18.31.
